Secretele SIMBOLULUI PIERDUT

Ghidul neautorizat al Societăților Secrete, Simbolurilor oculte & Misticismului

JOHN MICHAEL GREER

NICULESCU

Despre autor

Studiind magia şi fenomenele inexplicabile de mai bine de treizeci de ani, autor a mai mult de zece cărţi, inclusiv al lucrării *The New Encyclopedia of the Occult*, care a primit un premiu prestigios, John Michael Greer şi-a dobândit reputaţia de unul dintre cei mai originali scriitori din domeniul ocult de astăzi.

Formaţia sa intelectuală combină studiile academice din domeniul istoriei ideilor cu pregătirea şi iniţierea în cadrul câtorva ordine oculte şi druide. El locuieşte în munţii din sudul statului american Oregon, împreună cu soţia sa, Sara.

JOHN MICHAEL GREER

Secretele SIMBOLULUI PIERDUT

Ghidul neautorizat al Societăților secrete, Simbolurilor oculte & Misticismului

Traducere: *Corina Maftei*

NICULESCU

Titlu original: *Secrets of the Lost Symbol: The Unauthorized Guide to Secret Societies, Hidden Symbols & Mysticism*, by John Michael Greer

Această ediție a fost tradusă după *Secrets of the Lost Symbol: The Unauthorized Guide to Secret Societies, Hidden Symbols & Mysticism*, publicată de Llewellyn Publications
Woodbury, MN 55125 USA
www.llewellyn.com
Această lucrare conține extrase din lucrarea *The New Encyclopedia of the Occult* (Llewellyn, 2003)

Design copertă: Kevin R. Brown
Adaptare copertă: Carmen Lucaci

Pentru ediția în limba română:

Adresa: Bd. Regiei 6D
060204 – București, România
Comenzi: (+40)21-312.97.82
Fax: (+40)21-312.97.83
E-mail: editura@niculescu.ro
Internet: www.niculescu.ro

ISBN 978-973-748-596-0

Introducere

Deşi *Simbolul pierdut* al lui Dan Brown poate fi considerat o lucrare de ficţiune, autorul include în cartea sa multe elemente reale şi adevărate, mai ales cunoştinţe oculte. Cuvântul „ocult" înseamnă pur şi simplu „ascuns", dar atunci când graniţa dintre realitate şi ficţiune nu este clar evidenţiată, mai ales într-un roman enigmistic cum este *Simbolul Pierdut*, cât la sută este adevăr şi cât este pur şi simplu ficţiune?

Cartea *Secretele Simbolului pierdut* a apărut ca un instrument de sprijin în înţelegerea adevărului „ocult" sau ascuns în spatele cunoştinţelor pe care le găsim în *Simbolul pierdut.* Această carte de referinţă, menită să însoţească *Simbolul pierdut*, a fost concepută sub formă de enciclopedie. (Pentru cei care nu au citit încă romanul, nu există niciun fel de elemente disruptive în această carte!) Ca bonus, unele dintre elementele oculte sugerate numai în *Simbolul pierdut* pot fi regăsite de asemenea, în această carte, lucru care va adăuga profunzime adevărurilor „oculte" şi „deschis" prezentate din ultimul roman al lui Dan Brown.

Abramelin Magul, Magia Sacră a lui: Este un grimoar – o carte de incantaţii şi formule magice – din secolul al XVIII-lea care se păstrează într-un singur exemplar la Biblioteca Arsenalului din Paris. Scris în limba franceză, se presupune că ar fi traducerea unui original din limba ebraică, ce datează din anul 1458, deşi cărturarii au serioase îndoieli asupra acestui fapt.

Conform lungii sale introduceri, aceasta reprezintă învăţăturile unui magician evreu pe nume Abramelin, transmise către discipolul său Abraham, iar de către acesta fiului său Lameh. Aceste învăţături, pe care Abraham le descrie ca făcând parte din singurul sistem magic valid din lume, cer ca discipolul să-şi petreacă şase luni în rugăciune, căinţă şi să urmeze un anumit ritual pentru a obţine „Cunoaşterea şi Comunicarea cu Îngerul Păzitor". După ce îndeplineşte

toate acestea, discipolul capătă puterea de a porunci spiritelor malefice prin intermediul talismanelor ce conţin anumite combinaţii de litere.

Magia Sacră a fost redescoperită înainte de 1900 de fondatorul Ordinului Hermetic al Zorilor de Aur, Samuel Mathers (1854-1918), iar traducerea în limba engleză a acestei cărţi a fost publicată în anul 1898. Încă de la apariţie, cartea a avut un impact major asupra gândirii magice, mai ales datorită influenţei pe care a avut-o asupra lui Aleister Crowley (1875-1947), care a folosit-o drept model pentru multe dintre descoperirile sale în domeniul magiei. Până în prezent, ideea că magia este sau ar trebui să fie folosită pentru cunoaşterea şi contemplarea propriului Înger Păzitor – un concept care nu se mai regăseşte în afara acestei lucrări în sursele mai vechi – este un lucru destul de obişnuit în scrierile magice.

Cartea în sine, de altfel, a căpătat o reputaţie sinistră printre ocultiştii din prima parte a secolului trecut. Se pare că celor care au deţinut exemplare ale originalului tipărit sau celor care au încercat să folosească talismanele conţinute li s-ar fi întâmplat accidente teribile şi dezechilibre mentale.

adept: (în limba latină *adeptus*, „îndemânatic") În majoritatea sistemelor occidentale de gândire ocultă, reprezintă un titlu sau un grad folosit pentru (de către) discipolii avansaţi în studierea magiei, alchimiei sau a altor subiecte oculte. În tradiţia alchimiei, numai cei capabili să creeze Piatra Filozofală erau consideraţi adepţi. În cadrul ceremonialului magic modern, în mod similar, acest titlu este

de obicei rezervat celor care au reuşit să pătrundă dincolo de Vălul Sanctuarului şi au intrat în contact cu Geniul lor Înalt sau Îngerul Păzitor.

În decursul timpului s-au produs unele confuzii prin folosirea termenului de „adept” în cadrul lojilor oculte ca un grad de iniţiere, însă cei care treceau printr-un ritual de acordare a unui grad atingeau sau nu experienţa spirituală reprezentată de gradul respectiv. Prin urmare, acest termen şi-a pierdut conotaţia iniţială în multe cazuri din cadrul comunităţilor magice, excepţie făcând numele dat acestor grade iniţiatice.

Adonai: (în limba ebraică ADNI „Dumnezeu”) Unul dintre numele ebraice tradiţionale ale lui Dumnezeu, de obicei asociat cu cel de-al zecelea sefirot din Arborele Vieţii, Malkuth. Când se citeşte Biblia cu voce tare în cadrul serviciului religios ebraic, se foloseşte acest nume ori de câte ori în text apare YHVH, Tetragrammaton, considerat prea sfânt pentru a fi pronunţat.

Adonai a fost printre primele nume ebraice divine pe care le-au preluat magicienii ne-evrei şi care apare în texte magice clasice, cum ar fi, de exemplu, papirusurile greco-egiptene. Legătura cu acest nume al Domnului din Vechiul Testament este uneori amintită, alteori complet ignorată; în unele surse, Adonai sau Adonaios este un înger, în altele o fiinţă divină independentă sau chiar un *archon* – ceea ce ar reprezenta puterea ignoranţei sau maleficul.

adytum: În Grecia antică şi religia romană, *adytum-ul* este un altar construit la baza unui templu, care se foloseşte

pentru ceremonii şi este închis accesului marelui public. Termenul a fost utilizat de câteva organizaţii oculte, fie ca sinonim pentru „templu”, fie cu sens metaforic.

AGLA: Un nume divin cabalistic alcătuit din iniţialele propoziţiei din limba ebraică *Ateh Gibor Le-olam, Adonai* („Puterea Ta este Eternă, Doamne”). A fost extrem de folosit în ceremonialul magic medieval ca un cuvânt care conferea putere asupra demonilor.

Aiq beker: O metodă a analizei numerice cabalistice cunoscută şi sub denumirea de Cabala celor Nouă Camere şi a reducţiei teozofice, care se bazează pe valorile numerice ale literelor ebraice. În Aiq beker, Aleph (care are valoarea 1), Yod (cu valoare 10) şi Qoph (cu valoare 100) sunt egale cu 1; Beth (2), Kaph (20) şi Resh (200) egale cu 2; Gimel (3), Lamed (30) şi Shin (300) egale cu 3 şi tot aşa până la Teth (9), Tzaddi (90) şi Tzaddi ultimul (900) care sunt egale cu 9. Oricare dintre aceste grupuri reprezintă o „cameră”, iar cuvintele fără sens „Aiq beker” reprezintă pur şi simplu pronunţarea literelor din primele două camere, AIQ BKR, de un vorbitor de ebraică. În afară de utilizarea acestui procedeu ca instrument pentru gematrie, Aiq beker a fost, de asemenea, folosit ca bază pentru cifruri sau alte metode de comunicare secretă.

Akhenaten: Faraon egiptean care a domnit între anii 1370-1353 î.Hr. Descoperirea existenţei lui Akhenaten a fost una dintre surprizele majore ale egiptologiei secolului al XIX-lea. Începând din 1840, mai multe mostre găsite pe

Platoul de la Amarna – un loc dezolant de-a lungul Nilului, aparţinând oraşului antic Hermopolis – s-au dovedit a fi nişte cioplituri ale unor figuri care adorau un disc solar. Arheologii au observat cu surprindere că stilul acestor cioplituri nu respecta multe dintre principiile standard ale artei egiptene antice, iar numele şi chipurile de pe figuri erau şterse sistematic la puţin timp după ce fuseseră cioplite. Interesul purtat acestor „adoratori ai discului", cum au fost numiţi, a condus la o serie de săpături în zona Amarna, la descoperirea unui oraş pierdut şi a unui faraon uitat, stârnind ulterior nenumărate controverse.

O mare parte din gradul de confuzie creat în jurul lui Akhenaten este produsul interpretărilor moderne, de altfel foarte subiective. Egiptologii secolului al XIX-lea, printre care William Flinders Petrie, şi-au proiectat convingerile creştine asupra lui Akhenaten, prezentând o imagine favorabilă şi foarte inexactă a guvernării şi ideilor acestuia. În secolul trecut, de la persoane care îl urmau pe teroristul neonazist Savitri Devi, până la unele figuri moderne din Ordinul Rosicrucian, toţi l-au adoptat pe Akhenaten pentru a le servi propriile puncte de vedere; *VEZI* ORDINUL ANTIC ŞI MISTIC ROSAE CRUCIS (AMORC). Astfel de idei circulă încă în multe cercuri şi au umbrit viaţa uneia dintre cele mai complexe figuri ale Egiptului antic.

Akhenaten a fost cel de-al doilea fiu al lui Amenhotep al III-lea, care s-a numărat printre cei mai mari regi ai Dinastiei a XVIII-a din Egipt, care iniţial a fost numit după tatăl său. Au existat multe sentimente negative între tată şi fiu, pentru că tânărul Amenhotep – spre deosebire de fraţii săi – nu este amintit sau reprezentat pe monumentele

rămase în urma tatălui. Unii cercetători moderni, observând unele detalii ale portretelor lui Akhenaten realizate în timpul domniei sale, au sugerat că este posibil să fi suferit de o dereglare hormonală gravă, şi anume de Sindromul lui Fröhlich. Cu toate acestea, a devenit prinţ moştenitor după moartea fratelui său Tuthmes, urcând pe tron câţiva ani mai târziu sub numele de Amenhotep al IV-lea.

La scurt timp după încoronare, conform unei inscripţii care a supravieţuit fragmentar, el a proclamat că zeii şi zeiţele tradiţionale ale Egiptului erau lipsiţi de viaţă şi de puteri; singurul zeu adevărat era Aten, discul soarelui. După câţiva ani, a iniţiat o revoluţie religioasă, alungându-i pe preoţi şi desfiinţând templele închinate tuturor zeilor în afara celor agreaţi de el, ştergând numele zeilor vechi de pe monumentele aflate în întregul Egipt, schimbându-şi şi el numele din Amenhotep, „Amun e mulţumit", în Akhenaten, „Spiritul lui Aten."

În primii ani ai domniei, a înălţat patru temple masive închinate lui Aten în oraşul Theba, iar în al cincisprezecelea an a părăsit definitiv Theba, mutându-se pe platoul Amarna, unde a construit un oraş nou căruia i-a dat numele de Akhetaten, „Orizontul lui Aten". Aici a supravegheat construirea unui templu uriaş închinat lui Aten şi a unui palat exagerat de mare pentru el însuşi, construit şi decorat într-un stil nou, care nu mai păstra nimic din geometria sacră tradiţională a artei şi arhitecturii clasice egiptene.

Akhenaten a fost probabil cea mai materialistă persoană pe care a produs-o Egiptul antic. A neglijat complet obiceiurile mitice şi simbolice ale experienţei umane. Pentru alţi egipteni antici, soarele putea fi asemănat cu un şoim

care plutea pe cer, cu o barcă celestă, cu un zeu cu cap de leu sau cu o zeiţă cu cap de pisică sau cu ochiul drept al unui zeu; în drumul său pe cer, soarele poartă bătălii împotriva unui şarpe celest, riscă alergând pe valurile cerului şi poartă spiritele morţilor spre paradis. Pentru Akhenaten, nimic din toate acestea nu era valabil. Soarele era un simplu disc strălucitor pe cer şi nimic mai mult, iar acţiunile sale erau limitate la ceea ce se putea observa şi măsura cu privirea obişnuită: răsărea, strălucea, hrănea plantele şi aşa mai departe. Zeii din temple, la rândul lor, nu erau altceva decât nişte statui fără viaţă. În locul bogatei texturi mitice a religiei egiptene, Akhenaten a declarat supremaţia lui Aten, discul solar, ca fiind singurul zeu viu şi sursă a vieţii. Se pare că a fost un poet cu oarecare talent – un imn impresionant dedicat lui Aten a fost descoperit în mormintele din perioada amarniană, despre care se presupune că a fost scris de însuşi faraonul – însă viziunea sa asupra lumii se opreşte la marginea vizibilului.

Ultimii săi ani de domnie au fost extrem de zbuciumaţi. Birurile grele şi împovărătoare şi munca forţată necesară realizării proiectelor masive ale faraonului au adus Egiptul în criză economică, iar o mare parte din imperiu a intrat sub dominaţia regatului hitit aflat în expansiune, în partea de nord a teritoriului. Pentru a înrăutăţi şi mai mult lucrurile, au izbucnit şi epidemiile. Mulţi egipteni au simţit că Egiptul şi-a abandonat zeii, iar zeii au abandonat, la rândul lor, Egiptul. Moartea lui Akhenaten, în cel de-al şaptesprezecelea an de domnie, a pus capăt revoluţiei religioase. Trei succesori cu viaţă scurtă – Smenkhare, regele-copil Tutankhamon şi Ay – au încercat să promoveze calea de mijloc, menţinând cultul

lui Aten şi, în acelaşi timp, acordând permisiunea vechilor temple de a fi redeschise. Niciunul dintre ei nu a avut urmaşi, iar la moartea lui Ay, coroana dublă a Egiptului a trecut la Horemheb, comandantul armatei. Horemheb a fost făcut comandantul armatei dintr-un răufăcător şi a condus armata în timpul domniei lui Akhenaten şi după. În realitate, era un tip viclean şi realist care şi-a dat seama că, pentru ca Egiptul să supravieţuiască, era esenţial ca armata şi preoţii templelor să coopereze. Domnia sa de douăzeci şi cinci de ani a reuşit să readucă stabilitatea şi prosperitatea în Egipt, punând temelia pentru succesele Celei de-a Nouăsprezecea Dinastii, instituită de fiul său adoptiv şi moştenitor Ramses I. Acesta a redus impozitele şi a reformat sistemul judiciar pentru a câştiga suportul maselor, sprijinindu-i pe toţi preoţii prin aducerea vechilor temple la strălucirea şi poziţia de odinioară. Întreruperea definitivă a revoluţiei religioase a lui Akhenaten a constituit o parte esenţială a eforturilor depuse de Horemheb. La ordinul noului faraon, templele dedicate lui Aten au fost distruse sistematic, iar oraşul lui – abandonat deja din perioada domniei lui Tutankhamon – a fost demolat. La fel cum Akhenaten a încercat să şteargă numele zeilor egipteni, Horemheb a ordonat ca orice urmă a zeului lui Akhenaten, religia sa, domnia sa, imaginea şi chiar numele său să fie şterse din inscripţii şi de pe monumente pe tot teritoriul Egiptului. Munca depusă a fost atât de eficientă, încât au rămas numai unele vagi referinţe despre „blestematul de Akhetaten", pentru a-i intriga pe istorici, până în momentul în care excavaţiile de la Amarna au început să dezvăluie adevărul despre cele întâmplate. *VEZI ŞI* OCULTISMUL EGIPTEAN.

almadel: În cadrul tradiţiilor medievale magice şi gotice, reprezintă un pătrat din ceară inscripţionat cu figuri şi nume magice, care se sprijină pe proeminenţele provenite de la baza a patru lumânări, ce au fost arse în cadrul unei serii specifice de invocări. Cartea de incantaţii şi formule magice, care pune la dispoziţie aceste instrucţiuni, *Art Almadel*, a circulat în primii ani ai secolului al XIII-lea, până când William de Auvergne, episcopul Parisului, a denunţat-o. Almadel este uneori numit şi „almandel" sau „amandel", experimentând, la un moment dat, şi o modestă revenire. *VEZI ŞI* GRIMOAR; *LEMEGETON*.

altar: O piesă de mobilier cu partea superioară plată, folosită în multe şi diverse tradiţii oculte ca suport pentru instrumentele rituale şi alte obiecte simbolice. Altarele sunt caracteristice în practicarea religiilor occidentale (şi orientale) de mii de ani. În antichitate, altarele au fost iniţial folosite ca locuri în care se oficiau sacrificiile închinate zeilor.

Majoritatea tradiţiilor moderne păgâne şi magice aşază altarul în centrul cercului ritual. În majoritatea tradiţiilor magice ceremoniale, altarul este de forma unui pătrat pe latura de sus şi de două ori mai înalt, forma sa fiind aceea de cub dublu. Altarul poate fi acoperit cu o pânză neagră, care simbolizează materia primă sau primul material încă neformat al alchimiştilor, cu o pânză albă, care reprezintă puritatea, sau cu o pânză de o culoare elementară, solară sau sefirotică, în funcţie de forţa care era invocată în momentul respectiv.

Arborele Vieții: În Cabala, acesta reprezintă dispunerea celor zece sefiroturi şi celor douăzeci şi două de Căi. Arborele

Vieţii reprezintă simbolul primordial al ocultismului occidental modern, utilizat foarte des chiar şi de grupuri şi tradiţii care afirmă că nu au nicio legătură sau vreun punct comun cu Cabala.

Arborele Vieţii a evoluat gradual în cercurile cabalistice din Spania şi din sudul Franţei, în cadrul dezbaterilor legate de relaţiile dintre cele zece sefiroturi. Dispunerea fundamentală a sefiroturilor a fost stabilită în secolul al XIV-lea, dar relaţia dintre sefirot şi Căi a constituit subiect de dezbateri timp de mai multe secole, iar în prezent există mai multe versiuni ale Arborelui, variind în funcţie de poziţiile şi atributele Căilor sale.

Au existat mai multe clasificări ale nivelelor sau stadiilor Arborelui Vieţii de-a lungul evoluţiei Cabalei. O clasificare foarte timpurie, susţinută de cabalistul spaniol Azriel din Girona (de la începutul secolului al XIII-lea), defineşte triunghiul din planul superior al sefiroturilor ca „intelectual", următorul triunghi ca „mental", iar triunghiul din planul inferior ca „natural". (Aceşti termeni sunt extraşi din metafizica medievală şi au provocat foarte multă confuzie în timpurile noastre, din cauza faptului că prin „intelect", în perioada medievală, se înţelegea mai ales ce se înţelege astăzi prin „intuiţie spirituală".)

O altă clasificare importantă scoasă în evidenţă în primele scrieri, dar pe care nu o întâlnim prea des în tradiţia modernă, a secţionat Arborele Vieţii în două părţi, cu cele cinci sefiroturi superioare (de la Kether până la Geburah), reprezentând puterile ascunse şi cele cinci sefiroturi inferioare (de la Tiphareth până la Malkuth), reprezentând puterile revelate. O clasificare asemănătoare, mai populară în

scrierile recente, desparte cele trei sefiroturi superioare („Cele Trei Sefiroturi Divine") de următoarele sefiroturi inferioare („Sefiroturile Creaţiei"), care corespund celor şapte zile ale creării lumii din Cartea Genezei; între aceste elemente există o barieră fixă, numită Abis.

O altă clasificare, utilizată intens în Cabala modernă, secţionează Arborele Vieţii în funcţie de cele patru lumi ale Cabalei. În acest sistem, prima sefiră, Kether, aparţine lumii lui Atziluth; a doua şi a treia sefiră, Chokmah şi Binah, aparţin lumii lui Briah; de la a patra până la a noua sefiră aparţin lui Yetzirah; iar ultima sefiră, Malkuth, aparţine lumii lui Assiah. În mod alternativ, fiecare dintre aceste lumi are propriul său Arbore al Vieţii.

De asemenea, un lucru foarte important pentru istoria gândirii cabalistice este împărţirea Arborelui Vieţii în trei coloane. Coloana din dreapta, cuprinzând Chokmah, Chesed şi Netzach, este numită Coloana Milei sau a Forţei. Coloana din stânga, cuprinzând Binah, Geburah şi Hod, se numeşte Coloana Severităţii sau a Formei. Coloana centrală, cuprinzând Kether, Tiphareth, Yesod şi Malkuth, se numeşte Coloana Blândeţii, a Echilibrului sau a Conştiinţei sau mai simplu Coloana din Mijloc. Primele două coloane sunt asociate în majoritatea cazurilor cu cele din Templul Regelui Solomon, Jachin şi Boaz. *VEZI* BOAZ; JACHIN; TEMPLUL LUI SOLOMON.

În scrierile magice din secolele al XIX-lea şi al XX-lea, Arborele Vieţii este identificat cu Şarpele Nehushtan şi cu planul astral, sfera purificării. *VEZI* PLANUL ASTRAL. *VEZI ŞI* CABALA, SEFIROT.

aritmantie: Metodă de divinaţie bazată pe interpretarea numerelor. Aceasta ar fi denumirea adecvată pentru ceea ce acum este numit în mod obişnuit „numerologie", care reprezintă divinaţia cu ajutorul valorilor numerice ale literelor ce compun numele unei persoane, dar care cândva a avut o aplicabilitate extinsă în teoria şi practica ocultă.

În greacă, ebraică şi în alte câteva limbi antice, fiecare literă avea o valoare numerică (Fanii folosirii jargonului vor fi încântaţi să afle că limbile cu această particularitate sunt numite *limbi isopsefice*.) Obiceiul de a aduna valorile literelor care compun un cuvânt şi concluziile trase în urma cuvântului rezultat şi a conexiunilor numerice cu alte cuvinte a dus la o dezvoltare a aritmantiei în aceste limbi, fiind intens folosită de către cabaliştii evrei, misticii greci şi elenişti, precum şi de primii creotini; celebra enigmă din Cartea Revelaţiei, „numărul unui om" 666, derivă din această practică. Cabala foloseşte încă foarte mult metodele aritmantice.

Cea mai veche referinţă cunoscută despre aritmantie a fost descoperită într-o inscripţie din timpul lui Sargon al II-lea, rege al Asiriei între anii 727-707 î.Hr. Conform acestei inscripţii, zidul oraşului noii capitale asiriene, Dur Sharrukin, a fost construit astfel încât să măsoare exact 16,283 coţi lungime (1 cot – 45 cm), acest număr reprezentând valoarea numelui lui Sargon. Sistemul îşi are originea probabil în tradiţia ocultă mesopotamiană.

Aritmantia a fost folosită încă din antichitate în limbile care nu sunt isopsefice. În limba latină, unde numai anumite litere au valoare numerică (*I, V, X, L,* C etc), scriitorii din Evul Mediu şi Renaştere aveau obiceiul să numere valorile

acestor litere atunci cînd acestea erau folosite în cuvinte sau în fraze. De exemplu, numerele care compun IVDICIVM, „judecată” în latină, pot fi adunate şi au ca rezultat cifra 1613 – detaliu care a oferit un oarecare grad de dinamism speculaţiilor din cursul secolului al XVI-lea privind apropierea Ultimei Judecăţi, jucând un rol important şi în apariţia stării de agitaţie cauzată de publicarea primului manifest rosicrucian. *VEZI* ROSICRUCIENI.

În cazul limbilor moderne, cum ar fi engleza de exemplu, au fost inventate multe sisteme diferite de aritmantie, însă niciunul dintre ele cu adevărat satisfăcător. Metoda de bază, care este extrem de folosită în numerologia populară şi poate fi găsită de asemenea în scrierile oculte din perioada Renaşterii, conferă pur şi simplu fiecărei litere locul său în cadrul alfabetului; în acest mod, *A*, prima literă, este 1, iar *Z*, a douăzeci şi şasea, este 26. Este cunoscută şi varianta de a aduna cifrele ce compun orice număr format din două cifre; astfel *Z*, în cadrul acestui sistem, va fi egal cu 8 (26 devine 2 + 6 = 8). Alte sisteme, bazate pe analogiile dintre sunetele limbii engleze şi cele ale limbilor ebraică, greacă sau altele, sunt, de asemenea, în circulaţie.

aritmologie: Ştiinţă ezoterică a numerelor, uneori confundată cu aritmantia sau „numerologia”, aritmologia reprezintă aplicarea principiilor oculte ale unui număr (sau viceversa), astfel încât relaţiile numerice să devină simboluri ale forţelor spirituale şi magice. Aritmologia este pentru numere ceea ce este geometria sacră pentru forma geometrică, iar ambele sunt o parte a quadriviumului, cele patru

ştiinţe ale matematicilor oculte. *VEZI* QUADRIVIUM; GEOMETRIA SACRĂ.

Diferenţele dintre aritmologie şi aritmantie sunt uşor de evidenţiat din punct de vedere teoretic, dar acestea sunt deseori destul de complicat de pus în practică. În aritmantie, numerele sunt folosite pentru a acorda literelor o valoare numerică – de exemplu, un cuvânt ebraic sau grecesc poate fi convertit în echivalentul său numeric, iar apoi comparat cu alte cuvinte cu aceeaşi valoare numerică. În aritmologie, proprietăţile numerice ale numărului însuşi sunt cheia semnificaţiei sale; astfel, cifra doi, de exemplu, este asociată cu ideea de diviziune şi polaritate, în timp ce cifra trei reprezintă anularea polarităţii printr-un al treilea factor de conexiune. În timp ce aceste diferenţe sunt oarecum clare, a devenit un lucru obişnuit încă din antichitate să fie folosite simbolurile aritmologice pentru descifrarea relaţiilor aritmantice, de a construi enigme aritmantice pe bază de cuvinte pentru ascunderea secretelor aritmologice, urmând ca apoi cele două componente să fie amestecate pentru a se obţine orice număr, pe alte căi ingenioase.

Originile tradiţiei vestice ale aritmologiei nu sunt cunoscute cu certitudine, deşi atât Egiptul, cât şi Mesopotamia deţineau cunoştinţe matematice avansate împletite cu învăţături spirituale, ceea ce le face în egală măsură responsabile pentru răspândirea lor. Filozoful şi misticul grec Pitagora din Samos (570-495 î.Hr.), care a călătorit şi a studiat în ambele ţări, este prima figură clar evidenţiată a acestei tradiţii. Discipolii săi, răspândiţi în toată lumea mediteraneană după răscoalele antipitagoreice din primii ani ai celui de-al V-lea

secol î.Hr., au transmis mai departe elemente ale învăţăturilor sale. *VEZI* PITAGORA.

Neoplatonicienii din primele secole ale Erei Noastre au jucat un rol important în reînvierea studiilor aritmologice; prin intermediul lor, tradiţia s-a transmis către Evul Mediu, care a inclus aritmologia în studiul aritmeticii obişnuite, în acelaşi mod în care astrologia şi astronomia au fost contopite. Reînvierea ocultismului în perioada Renaşterii se bazează foarte mult pe lucrările aritmologice şi pe dezvoltarea tradiţiilor din Evul Mediu, iar textele renascentiste aritmologice – dintre care cele mai multe n-au fost niciodată traduse sau măcar retipărite de la începerea Revoluţiei Ştiinţifice – reprezintă în multe privinţe nivelul cel mai înalt atins vreodată de această tradiţie. Revoluţia Ştiinţifică, în acest domeniu ca şi în altele din cadrul tradiţiei oculte, a încheiat perioada de înflorire a studiilor aritmologice. Cu toate acestea, au continuat să apară lucrări pe acest subiect, încet, dar sigur, până în zilele noastre.

Prin intermediul Francmasoneriei, care a absorbit anumite elemente de tradiţie aritmologică încă de timpuriu, simbolismul aritmologic joacă în continuare un rol important în multe sisteme bazate pe fraternitate şi loji magice. Numărul de demnitari dintr-o lojă, rangurile sau gradele din sistem, ciocăniturile rituale în uşă, treptele unei scări simbolice sau tresele de pe o robă aparţinând unei loji tradiţionale au, în general, o semnificaţie aritmologică specifică. *VEZI* LOJĂ MAGICĂ. *VEZI ŞI* QUADRIVIUM; GEOMETRIA SACRĂ.

Ars Notoria: *VEZI* ARTA NOTORIE.

Arta Memoriei: Dezvoltată iniţial în Grecia antică, Arta Memoriei este un sistem pentru mărirea capacităţii şi a acurateţii memoriei umane prin utilizarea vizualizării. Conexiunile sale cu tradiţiile oculte ale Occidentului au fost oarecum limitate până la începutul Renaşterii, iar în perioada clasică şi medievală constituia o parte obişnuită a bagajului de cunoştinţe al majorităţii persoanelor, fără niciun fel de legătură cu ocultismul. În orice caz, în perioada Renaşterii, importante figuri oculte au practicat-o pe scară largă, iar Giordano Bruno şi Robert Fludd au contribuit amândoi cu lucrări importante la dezvoltarea acestui sistem. *VEZI* FLUDD, ROBERT.

De obicei, un practicant al Artei Memoriei începea prin memorarea interiorului unei clădiri, plimbându-se mai întâi prin interior, iar apoi, în mod repetat, în imaginaţie, până când el sau ea şi-o reaminteau în detaliu. Erau alese câteva *loci* („locuri") în clădire, astfel încât practicantul care trecea pe acolo în imaginaţie să treacă prin fiecare *locus*. Fiecare „loc" este apoi stocat în memorie cu ajutorul unei imagini asociate, pe care acesta voia să şi-o amintească. Imaginea respectivă trebuia să fie frapantă şi memorabilă şi trebuia să sugereze obiectul care urma să fie memorat într-un mod inconfundabil; practicarea jocurilor vizuale şi utilizarea „alfabetului" imaginilor erau o cale standard pentru realizarea acestui lucru. Odată ce fiecare imagine era la locul său, practicantul trebuia pur şi simplu să treacă încă o dată prin clădire în imaginaţie şi să observe imaginile pe care şi le amintea şi formele transmise.

Toate acestea par extrem de complicate pentru minţile moderne, dar în practică funcţionau foarte bine. Practicanţii

moderni au descoperit că prin aceste metode se pot stoca rapid şi exact o mulţime de informaţii, pe care apoi ţi le reaminteai la fel de repede. În timpul perioadei de interacţiune dintre Renaştere şi tradiţiile oculte occidentale, Arta Memoriei a lăsat câteva urme importante. Obiceiurile mnemonice de construire a imaginilor vizuale frapante au avut un impact major asupra simbolismului ocult şi chiar cărţile de tarot este foarte posibil să-şi fi început existenţa ca imagini în sistemul privat de memorie al unei anumite persoane. Discipolul lui Giordano Bruno, Alexander Dicson, a introdus Arta Memoriei în uzul lojilor breslelor de zidari din Scoţia, în acest mod jucând un rol important în forma ulterioară pe care au căpătat-o simbolismul şi ritualul Francmasoneriei; *VEZI* FRANCMASONERIE.

Arta Notorie: (în limba latină *Ars Notoria*, „Arta Notorie”). O ramură aproape uitată a magiei medievale şi renascentiste, Arta Notorie sau Ars Notoria a fost utilizată pentru învăţarea mai multor tipuri de cunoştinţe, fără studierea lor la modul clasic, adică depunând un efort mare şi alocând mult timp pentru aceasta. Existau câteva manuale diferite de Artă Notorie în circulaţie. În majoritatea dintre ele, practicantul se uita fix la o diagramă complicată, în timp ce recita o incantaţie magică. Deoarece părea puţin probabil ca acest procedeu „să umple” instantaneu capul practicantului cu informaţii despre un subiect până atunci necunoscut, Arta Notorie putea foarte bine să scoată la iveală o versiune artificială a unui talent ascuns sau un gen de înţelegere intuitivă, care făcea posibilă memorarea şi gestionarea unei mari cantităţi de date într-un timp foarte

scurt. Multe dintre textele Artei Notorii îi fuseseră atribuite Regelui Solomon, magicianul suprem din legendele medievale, care se presupune că a primit întreaga artă direct de la Dumnezeu. *VEZI* SOLOMON. În ciuda acestui fapt sau poate tocmai din această cauză, autorităţile bisericeşti considerau Arta Notorie printre cele mai reprobabile forme de magie, condamnând-o în repetate rânduri. Foarte puţine cărţi despre acest subiect au supravieţuit.

ascendent: În astrologie, este punctul de pe ecliptică situat pe orizontul estic într-un anumit moment. În cazul astrologiei natale, ascendentul joacă un rol esenţial, deoarece marchează orientarea subiectului în funcţie de stelele fixe şi constelaţiile zodiacale. În astrologia medievală timpurie, ascendentul era termenul folosit pentru horoscop; importanţa acestui punct poate fi dedusă şi din faptul că, în Evul Mediu târziu, a dat numele său întregii hărţi astrologice. *VEZI* ASTROLOGIE.

astrologia electivă: Este arta alegerii celor mai favorabile momente pentru producerea unor evenimente, prin utilizarea ciclurilor astrologice. Astrologia electivă este astrologie obişnuită tratată invers. În loc să înceapă cu un loc şi un moment date, apoi cu găsirea factorilor astrologici respectivi, astrologul electiv începe prin stabilirea unui set de factori astrologici şi apoi caută momentul şi locul când se manifestă aceşti factori. De exemplu, o căsătorie poate fi programată pentru o dată când planeta Venus este puternică şi cu aspecte pozitive. Astrologia electivă poate pleca de la abordări relativ simple şi poate merge până la calculaţii

exhaustive care implică mulţi factori. Poate, de asemenea, dezvălui multe dintre complexităţile implicate prin utilizarea unei hărţi astrale natale ale cuiva care doreşte să planifice un eveniment, în căutarea unui moment când planetele şi semnele sunt în poziţii în care nu numai că favorizează evenimentul respectiv, dar se şi armonizează cu harta natală a persoanei în cauză. În cazul unei căsătorii, trebuie luate în considerare ambele hărţi natale ale soţilor.

Astrologia electivă este folosită din timpurile antice. A jucat un rol important în societate pe toată durata Evului Mediu şi a Renaşterii şi erau puţine evenimente care se planificau fără sfatul unui astrolog. În timp ce declinul astrologiei din perioada Revoluţiei Ştiinţifice a afectat astrologia electivă cel puţin la fel de mult ca pe oricare altă ramură a acestei arte, s-a înregistrat un reviriment în ultimul secol, fiind şi în prezent studiată şi continuată de mulţi astrologi. Astrologia electivă are, de asemenea, aplicabilitate în practica magică.

Cărţi tradiţionale de magie, cum ar fi *Cheia lui Solomon,* precum şi *Cele Trei Cărţi de Filozofie Ocultă* ale lui Heinrich Cornelius Agrippa îl instruiesc pe magician să practice unele ritualuri în momente special alese din considerente astrologice. De exemplu, Agrippa îl instruieşte pe magician să folosească cercul magic pentru inducerea viselor profetice, atunci când soarele sau Saturn sunt în casa a noua, favorabil aspectate, iar semnul trebuie să fie pe ascendentul de pe harta natală a persoanei pentru care se trasează cercul.

În magia practicată în perioada medievală şi în Renaştere, acest tip de astrologie electivă era cea mai obişnuită metodă pentru calcularea momentului propice al ritualului

magic, unii magicieni utilizând această metodă şi în zilele noastre. *VEZI* MAGIE CEREMONIALĂ. *VEZI ŞI* ASTROLOGIE.

astrologia orară: Artă de divinaţie astrologică ce generează o hartă pentru un moment exact în care se pune o întrebare, aceasta fiind interpretată drept răspuns. Astrologia orară a fost cândva printre cele mai populare ramuri ale astrologiei, alcătuind elementele inseparabile ale practicii astrologice înainte de Revoluţia Ştiinţifică. Popularitatea acestei ramuri a scăzut odată cu dezvoltarea abordărilor psihologice ale astrologiei din secolul al XIX-lea, dar s-a bucurat de o modestă revenire în a doua parte a secolului al XX-lea.

Astrologia orară începe cu o anumită întrebare şi un moment exact în timp. Întrebarea adresată trebuie să fie asociată cu una dintre cele douăsprezece case astrologice; *VEZI* CASĂ ASTROLOGICĂ. Harta este generată exact ca o hartă natală, utilizând locul şi momentul în care a fost adresată întrebarea. Persoana care adresează întrebarea, denumită subiect, este reprezentată simbolic prin prima casă a hărţii; întrebarea propriu-zisă este denumită problemă, fiind reprezentată prin casa astrologică la care se referă întrebarea. De exemplu, o întrebare despre căsătorie se referă la casa a şaptea şi aceasta va fi casa problemei pe harta orară trasată pentru a răspunde la întrebare.

În astrologie, cuspida fiecărei case cade în unul dintre semnele zodiacului, iar fiecare semn zodiacal este guvernat de o planetă. Astrologul, după identificarea caselor subiectului şi problemei, identifică planetele ale căror semne sunt pe

cuspidele celor două case în chestiune şi caută o relaţie astrologică între planetele aflate pe hartă.

Există diverse relaţii astrologice posibile, fiecare având câte o interpretare tradiţională. Prin citirea semnificaţiilor acestor relaţii sau notarea lipsei acestora – în mod tradiţional semn negativ – astrologul orar poate indica răspunsul la întrebarea pusă de subiect. *VEZI ŞI* ASTROLOGIE.

astrologie: Arta şi ştiinţa divinaţiei cu ajutorul poziţiei soarelui, a lunii şi a stelelor în funcţie de poziţia Pământului, astrologia reprezintă una dintre cele mai vechi ramuri ale ocultismului practicată încă în zilele noastre. Conceptul esenţial este acela că poziţia stelelor şi planetelor în orice moment poate fi interpretată ca o hartă a forţelor subtile şi a factorilor determinanţi care acţionează în momentul respectiv. Când se naşte cineva, se petrece un eveniment sau este formulată o întrebare, caracteristicile acestui moment exact având o imagine reflectată în ceruri, care poate fi citită de cei care ştiu cum să o facă.

Astrologia tradiţională a Europei Centrale şi Occidentale reprezintă o viziune a universului privit ca o matrice a forţelor în care tot ce se întâmplă influenţează restul. Aceleaşi energii care alimentează stelele şi planetele pulsează şi prin creierele şi corpurile fiinţelor umane individuale, iar mişcările petrecute în ceruri se reflectă pe căi subtile şi în evenimentele petrecute pe Pământ. Multe dintre relatările mai vechi ale astrologiei abordează această înţelegere a fenomenului prin prisma filozofiei neoplatoniciene, care stă la baza majorităţii problemelor din ocultismul occidental, în timp ce mulţi astrologi moderni preferă să discute despre

aceste probleme în termenii conceptului de „sincronicitate" al psihologului Carl Jung; oricare ar fi abordarea, conceptul fundamental este acelaşi.

Originile astrologiei pot fi găsite în oraşele-stat din Mesopotamia antică, unde credinţele păgâne susţineau că planetele erau zei şi zeiţe şi unde preoţii începuseră să studieze mişcările zeităţilor pe cer de foarte timpuriu. Cea mai veche înregistrare care a ajuns până la noi privind mişcările planetare, tableta lui Venus de la Ammishaduqa, datează aproximativ din anul 1650 î.Hr., dar există motive să credem că astfel de înregistrări se făceau cu mai multe secole în urmă. Mişcările înregistrate ale planetelor, împreună cu multe alte prevestiri şi semne, au fost comparate cu evenimentele timpurii, iar rezultatele au fost consemnate. Prin secolul al VII-lea î.Hr., atunci când a fost alcătuită o colecţie de 7000 de prevestiri, acest proiect uriaş a permis să se tragă nişte concluzii sistematice, iar în secolele care au urmat, a luat fiinţă astrologia în forma pe care o cunoaştem astăzi.

Cele mai vechi horoscoape cunoscute, după cum este sugerat mai sus, sunt babiloniene şi datează de la sfârşitul secolului al V-lea î.Hr. La scurtă vreme, această artă a fost transmisă noii puteri în ascensiune a Greciei, în momentul în care Alexandru cel Mare a cucerit Mesopotamia în anul 331 î.Hr. Schimbările politice şi culturale care au urmat după aceea au făcut ca astrologia să se răspândească în toată lumea mediteraneană.

A fost unul dintre cele mai răspândite sisteme de divinaţie până la urcarea pe tron a lui Augustus, primul împărat al Romei (63 î.Hr.-19 d.Hr.). Augustus a considerat astro-

logia utilă ca instrument de propagandă care să-i legitimizeze domnia faţă de fosta republică şi şi-a publicat horoscopul pentru a-şi susţine afirmaţia că era scris în stele să conducă Roma. Sub patronajul său şi al succesorului său, astrologia a devenit cel mai prestigios sistem de divinaţie, începând astfel o epocă de aur a practicilor şi a studiului acesteia.

Multe cărţi importante de astrologie au fost scrise în următoarele două secole, inclusiv cărţile lui Manilius, Dorotheus din Sidon, Vettius Valens şi, cea mai importantă dintre toate, a lui Claudius Ptolemeu, a cărui *Tetrabiblos* (Cele Patru Cărţi) a reprezentat cel mai important manual de astrologie timp de mai mult de o mie de ani după aceea. Transmisă arabilor în perioada anilor de declin ai Romei, astrologia a fost perfecţionată de generaţii de astronomi şi matematicieni arabi, care au pus la punct noi instrumente pentru calcularea poziţiilor exacte ale planetelor şi semnelor, precum şi pentru determinarea semnificaţiilor hărţilor astrologice.

Astrologia a suferit o eclipsă parţială în Europa Evului Mediu, în special din cauza prejudecăţilor pe care le avea creotinismul împotriva divinaţiei. Elementele de bază ale acestei arte s-au păstrat totuşi, iar surse contemporane arată că foarte mulţi nobili francezi din secolul al IX-lea d.Hr. le cereau sfaturi astrologilor personali. Multe dintre previziunile astrologiei medievale timpurii depindeau de observaţiile făcute în fiecare noapte asupra stelelor şi planetelor, din moment ce mare parte din cunoştinţele matematice necesare realizării unui horoscop corect au fost pierdute în perioada dezmembrării Imperiului Roman şi au trebuit reimportate din lumea arabă. Astrologii din Evul Mediu timpuriu dădeau

o mare atenţie fazelor şi poziţiei lunii, care putea fi uşor urmărită cu ochiul liber, rezultatul fiind apariţia a nenumărate almanahuri de astrologie lunară.

Pe la sfârşitul secolului al XI-lea d.Hr., cărţile de astrologie şi matematică arabe au fost traduse în latină şi, la puţin timp după aceea, au devenit disponibile cărturarilor din întreaga Europă. În timp ce mulţi oficiali ai bisericii erau suspicioşi în privinţa renaşterii astrologiei, mulţi alţii au devenit suporteri entuziaşti ai noii arte, astrologia devenind astfel extrem de populară.

În prima parte a secolului al XII-lea, tabele astrologice cu informaţii detaliate se găseau peste tot în Europa de Vest, în acest mod fiind îndepărtată ultima barieră serioasă în practicarea astrologiei. Cu ajutorul noilor Tabele Alfonsine – denumite astfel deoarece au fost întocmite sub conducerea Regelui Alfonso I de Aragon – oricine avea o minimă pregătire în cunoaşterea limbii latine şi a matematicii putea întocmi un horoscop cu un grad destul de mare de exactitate. Din acest moment, astrologia a început, din considerente practice, să facă parte din viaţa de zi cu zi a oamenilor, până la Revoluţia Ştiinţifică. Unii cărturari au denunţat-o sau i-au pus la îndoială ipotezele, însă cei mai mulţi oameni au tratat-o ca parte a naturii fundamentale a realităţii. Este tipic epocii ca, până pe la jumătatea secolului al XVI-lea, când Reforma avansase, astrologii protestanţi şi catolici să fi întocmit şi distribuit horoscoape foarte diferite de ale lui Martin Luther, în care acesta era lăudat sau blestemat prin intermediul stelelor.

În secolul al XVI-lea a început, de asemenea, o mişcare de popularizare a cunoştinţelor astrologice. Jerome Cardan

(1501-1576), astrolog şi cărturar italian, a început acest proces cu cartea *Libelli Duos* (Două Broşuri, 1538), în care găsim pentru prima dată o colecţie de horoscoape şi interpretările lor publicate şi răspândite apoi pe scară largă. Ediţia din 1547 a cărţii *Libelli* cunoaşte o extraordinară răspândire, aceasta cuprinzând acum şi un set de aforisme menite să servească drept ghid detaliat în interpretarea hărţilor astrologice. Versiunile ulterioare au extins acest proiect prin traducerea textelor astrologice din latină în limba celor mulţi. William Lilly (1602-1681) a fost cel mai important dintre aceştia în lumea anglo-saxonă, prin publicarea primei broşuri de astrologie în limba engleză în 1647, cu titlul de *Christian Astrology* (Astrologie Creştină), titlu prin care s-a încercat contracararea părerilor conform cărora astrologia ar fi o artă satanică. În aceeaşi perioadă, apăruseră deja primele semne ale Revoluţiei Ştiinţifice şi, odată cu acestea, o respingere completă a astrologiei, precum şi a restului tradiţiei oculte occidentale.

Respingerea astrologiei de către ştiinţă a afectat într-o primă fază clasele aristocrate educate, dar astrologii au continuat să practice această artă în clasele inferioare ale societăţii. În toată perioada aşa-numitei Epoci a Raţionalismului, publicarea a nenumărate almanahuri populare a continuat tradiţia astrologiei în majoritatea ţărilor din Occident, iar lucrările lui Lilly se bucurau de mare căutare în lumea subterană a magicienilor populari, şi anume în lumea vracilor, a societăţilor secrete oculte şi a lojilor magice.

Odată cu renaşterea ocultismului în ultimii ani ai secolului al XIX-lea, astrologia a fost printre primele ştiinţe oculte care au început din nou să se impună publicului larg.

Munca astrologului englez Alan Leo a constituit un element esenţial în relansarea astrologiei. Această creştere s-a intensificat în secolul al XX-lea, când au apărut unele organizaţii profesionale, cum ar fi Federaţia Americană a Astrologilor, s-a dezvoltat o industrie cuantificabilă în domeniul cărţilor şi revistelor de astrologie şi – mai ales la începutul deceniului al şaselea – astrologia a început din nou să fie acceptată în multe cercuri. Dezvăluirea faptului că preşedintele american Ronald Reagan îşi planifica multe dintre evenimentele preşedinţiei sale după sfatul unui astrolog din California a ţinut titlurile tuturor ziarelor, având un impact minor asupra popularităţii sale – chiar şi în cazul adepţilor creştini conservatori care ar fi putut protesta. Locul astrologiei în lumea occidentală părea asigurat în acel moment.

Cea mai importantă parte a artei astrologice este harta astrală, care oferă o hartă abstractă a poziţiei cerurilor la un moment dat, într-o anumită zonă de pe suprafaţa Pământului. Harta include următoarele caracteristici:

a) douăsprezece case, care sunt diviziuni abstracte ale cerului văzut de pe Pământ, fiecare dintre acestea reprezentând un aspect al vieţii umane. Sistemul modern cu douăsprezece case este parţial preluat dintr-un sistem mai vechi cu opt case, octatoposul, folosit frecvent în perioadele romane şi greceşti. Există diferite metode de împărţire a cerurilor din punct de vedere matematic în douăsprezece secţiuni, dar, în toate, cu excepţia câtorva sisteme mai exotice, prima casă începe cu ascendentul – punctul care se ridică deasupra orizontului estic în momentul întocmirii horoscopului –, iar casele se succed în jurul hărţii în sensul contrar acelor de ceasornic.

b) patru *cardine* sau puncte cardinale – ascendentul, zenitul sau mijlocul cerului, descendentul şi nadirul – care reprezintă orizontul estic, mijlocul cerului de deasupra noastră, orizontul vestic şi punctul de pe cer cu corespondenţa într-un punct imaginar situat direct sub Pământ.

c) douăsprezece semne zodiacale, care sunt diviziuni ale cerului marcate prin cele douăsprezece constelaţii situate în apropierea eclipticei, adică a traseului soarelui printre stele. Datorită mişcării de rotaţie a Pământului, întregul zodiac trece pe deasupra fiecărui loc de pe Pământ în mai puţin de douăzeci şi patru de ore. Relaţia dintre semnele zodiacale şi case asigură cadrul fundamental al întocmirii unui horoscop.

d) şapte sau mai multe planete, care se mişcă în sens retrograd în tipare determinate de orbitele lor şi orbita şi rotaţia Pământului. În termeni astrologici, soarele şi luna sunt planete, iar cel puţin alte cinci – Mercur, Venus, Marte, Jupiter şi Saturn, cele cinci planete vizibile de pe Pământ fără telescop – joacă de asemenea un rol deosebit de important în toate formele astrologiei occidentale. Mulţi astrologi includ şi planetele mai recent descoperite, Uranus, Neptun şi Pluto în harta astrologică, alţii includ asteroizii mai mari, în timp ce câţiva urmăresc traiectoria unor corpuri cereşti ipotetice cum ar fi Lilith, o lună invizibilă care orbitează în jurul Pământului, şi Transpluto, o planetă situată în afara orbitei lui Pluto.

e) o grupare de alte puncte, în care intră nodurile lunare de nord şi de sud, reprezentând punctele în care se intersectează traseele soarelui şi ale lunii cu zodiacul, părţile

arabe – puncte calculate matematic de mare importanţă în astrologia arabă şi altele.

f) aspectele – unghiuri geometrice – dintre două planete, părţi, noduri lunare sau puncte cardinale, care determină o relaţie între diversele energii active de pe harta astrologică.

În timp ce majoritatea oamenilor consideră astrologia în primul rând un instrument de determinare a personalităţii şi destinului cuiva prin citirea hărţii astrologice natale a acestuia, există şi multe alte aplicaţii ale acestei arte. Cele mai importante ramuri ale astrologiei practice sunt următoarele:

- Astrologia Electivă reprezintă astrologia inversată; în loc să se întocmească o hartă astrală pentru o anumită perioadă şi să i se interpreteze semnificaţia, astrologul încearcă să găsească o perioadă anume de timp în care influenţele astrologice favorizează cel mai puternic o anumită acţiune. Acest sistem este printre cele mai importante utilizate în practica ocultă, pentru că multe sisteme magice necesită ca perioada rituală de întocmire a previziunilor să fie selectată din punct de vedere astrologic. *VEZI* ASTROLOGIA ELECTIVĂ.

- Astrologia Genetliacă este cel mai vechi termen utilizat pentru desemnarea astrologiei natale (vezi mai jos).

- Astrologia Orară este utilizarea acestei arte în cel mai pur sens divinatoriu. Se întocmeşte o hartă a momentului efectuării unei interogaţii particulare şi sunt folosite diverse reguli pentru a extrage un răspuns favorabil sau nefavorabil la întrebarea respectivă. *VEZI* ASTROLOGIA ORARĂ.

- Astrologia Mundană reprezintă astrologia naţiunilor şi a lumii ca întreg şi foloseşte instrumente speciale, cum ar

fi eclipsele şi conjuncţiile lui Jupiter şi Saturn pentru a indica ciclurile mari de timp.

• Astrologia Natală este cea mai cunoscută formă a acestei arte, unde o hartă astrologică este întocmită în funcţie de momentul şi locul naşterii unei persoane pentru a prezice elemente de caracter şi destin pentru acea persoană. Cele mai vechi horoscoape descoperite sunt cele natale, ceea ce demonstrează interesul timpuriu acordat acestei ramuri a astrologiei.

aur: Cel mai valoros dintre metalele cunoscute anticilor, aurul este asociat de obicei cu soarele, fiind folosit în confecţionarea talismanelor şi a altor obiecte magice. Cabaliştii îl asociază de obicei cu Tiphareth, al şaselea sefirot din Arborele Vieţii, puţini dintre aceştia asociindu-l cu cel de-al cincilea sefirot, Geburah. *VEZI* CABALA.

Crearea aurului din mercur sau din alte metale mai puţin nobile este unul dintre scopurile centrale ale alchimiei. Unele texte alchimice avertizează chiar că „aurul nostru nu este aurul comun”, iar referirile la aur în sursele alchimice şi în alte scrieri oculte pot să nu fie despre metalul respectiv.

autoinițiere: Este procesul prin care o persoană care nu are acces la un ritual formal de iniţiere sau care nu doreşte să urmeze procedura clasică de iniţiere din diferite motive parcurge pe cont propriu etapele ritualului. În procesul de autoiniţiere, ritualurile individuale de lucru şi o gamă variată de exerciţii pregătitoare înlocuiesc procedurile clasice de iniţiere conferite de grup. Validitatea procesului de

autoiniţiere a fost intens combătută în unele cercuri, dar această practică a devenit un element obişnuit al scenei oculte.

Au fost puse în circulaţie sub formă tipărită sau în manuscris nenumărate cărţi care scot în evidenţă metodele de autoiniţiere din diverse tradiţii şi civilizaţii. Existenţa practicianului solitar, ca element important al scenei magice şi al păgânismului, a ajutat la creşterea popularităţii practicilor de autoiniţiere. *VEZI ŞI* INIŢIERE.

Boaz: (în limba ebraică, „în ea este tăria") Una dintre cele două coloane de la uşa Templului lui Solomon, element important al simbolismului cabalistic, magic şi masonic. Coloana Boaz este situată în partea stângă a intrării în templu. În simbolism, este deseori reprezentată în culoarea neagră şi corespunde elementului receptor, material şi feminin, în timp ce Coloana Jachin corespunde elementului activ, spiritual şi masculin. Cabaliştii asociază Boaz cu coloana de pe partea stângă a Arborelui Vieţii, Coloana Severităţii. *VEZI* ARBORELE VIEŢII.

În multe loji masonice, Coloana Boaz are în partea superioară un glob pământesc, reprezentând asocierea cu lumea materială.

Cabala: (în limba ebraică, „tradiţie orală”). Unul dintre elementele esenţiale ale ocultismului occidental, Cabala a început ca mişcare mistică în cadrul comunităţilor evreieşti din Spania şi din sudul Franţei. Adoptată mai întâi de misticii creştini, apoi de magicienii hermetici, pentru ca, în final, să fie adoptată de aproape toate ramurile ocultismului occidental, a devenit filozofia ocultă dominantă a Occidentului timp de mai multe secole, rămânând totuşi o parte centrală a credinţei şi practicii mistice evreieşti. Versiuni evreieşti, creştine, hermetice şi păgâne sunt încă foarte utilizate astăzi.

Cuvântul „Cabala” este transliteraţia în litere latine a cuvântului ebraic QBLH, care înseamnă „tradiţie”, în sensul de tradiţie nescrisă. Printre alte transliteraţii se numără Kabbalah, Qabalah şi Kabala. În ultimii ani, unii autori au

încercat să facă o diferenţiere a acestor termeni, folosind „Kabbalah” pentru versiunea evreiască originală a tradiţiei, „Cabala” pentru versiunea creştină şi „Qabalah” pentru versiunea hermetică. Alţii au ignorat aceste încercări de clasificare, iar graniţele dintre diferitele aspecte ale Cabalei au fost rareori suficient de ferme încât să justifice o delimitare clară. În această lucrare vom folosi forma „Cabala”, cea mai veche şi mai obişnuită transcriere a cuvântului, pentru toate ramurile acestei tradiţii.

Originile Cabalei le găsim diferit în sursele vechi. Unele texte susţin că aceasta i-a fost transmisă lui Adam fie de către Dumnezeu, fie de către îngerul Raziel, la începuturile timpului. Fiul lui Adam, Seth, este un alt candidat la fondarea tradiţiei cabalistice. Aproape toate sursele susţin afirmaţia că Moise, în timp ce se afla pe Muntele Sinai, a primit din partea Domnului două seturi diferite de învăţături – legea scrisă, păstrată în cele cinci cărţi ale Vechiului Testament*, şi o lege secretă, transmisă pe cale orală, care includea semnificaţii şi interpretări ale legii scrise. De atunci, susţine legenda, Cabala a fost transmisă de la maestru la discipol până în zilele noastre.

Întorcându-ne de la mitologie la istorie, primele versiuni ale Cabalei au apărut, de fapt, în grupurile mistice evreieşti din Provence, în sudul Franţei, în secolul al XI-lea d.Hr. Aceste grupuri se bazau pe tradiţiile mistice evreieşti, cum ar fi Ma'aseh Merkabah şi Ma'aseh Berashith, fiindu-le de asemenea familiară tradiţia neoplatoniciană. La un moment

---

* Prima parte a Vechiului Testament mai este numită şi Pentateuh, care în greacă înseamnă „cinci părţi”, sau Tora, care în ebraică înseamnă „Legea”. (n.red.)

dat, în jurul anului 1150, au reuşit să facă rost de o carte care cuprindea o colecţie fragmentară de alte texte, care a devenit astfel primul text important de teorie cabalistică, numit Bahir.

Isaac cel Orb, un rabin originar din Narbonne, care a murit în jurul anului 1235, a fost personalitatea cea mai importantă care a contribuit la formularea acestei Cabale timpurii. El avea discipoli în toată Spania şi în sudul Franţei, care îi transmiteau învăţăturile. Elevii săi au înfiinţat centre de studii cabalistice în Girona, Burgos şi Toledo în Spania.

Ce diferenţia aceste învăţături unele de altele, versiuni timpurii ale misticismului evreiesc, era un nou set de doctrine despre natura lui Dumnezeu şi lume şi o nouă abordare a practicii religioase. Pentru cabalişti, Dumnezeu este complet ascuns în spatele celor trei văluri ale lui Ain (Nimicul), Ain Soph (Infinitatea) şi Ain Soph Aur (Lumina Fără Limite). Ca manifestare, Dumnezeu se exprimă prin intermediul lui Sefirot, cele zece puteri creative care provin din armonia divină şi formează Arborele Vieţii. *VEZI* SEFIROT; ARBORELE VIEŢII. Sefirot se conectează prin douăzeci şi două de Căi, care corespund celor douăzeci şi două de litere ale alfabetului ebraic. Arborele Vieţii trasează, de asemenea, stadiile de evoluţie pe calea spirituală, care se pot extinde pe durata mai multor vieţi; spre deosebire de alţi evrei, cabaliştii acceptă reîncarnarea, deşi au existat destule dispute asupra modului cum funcţionează acest principiu şi cum poate fi el legat de unele viziuni ortodoxe asupra raiului şi iadului.

Cabaliştii nu diferă de alţi evrei din punctul de vedere al practicilor religioase sau al obiceiurilor de fiecare zi –

de fapt, încă de la început, Cabala a fost o forţă conservatoare în religia iudaică, aprobând obedienţa strictă faţă de tradiţii şi obiceiuri. Diferenţa în practica religioasă constă în modul în care cabaliştii utilizează îndatoririle religioase ca instrument pentru practica meditativă şi pentru experienţa mistică. În punerea în practică a Cabalei, oricare dintre ritualurile şi obiceiurile care însoţesc viaţa evreilor are o însemnătate mistică şi totul trebuie făcut cu gândul la această însemnătate. În recitarea rugăciunilor sau citirea scripturilor, fiecare cuvânt din textul evreiesc este folosit ca centru de focalizare a atenţiei şi meditaţiei devoţionale.

Tradiţia cabalistică a trecut printr-o importantă serie de transformări în Spania, unde a devenit populară în cea mai mare parte a comunităţii evreieşti, câştigând sprijinul celor mai buni rabini cărturari şi legalişti din secolele al XIII-lea şi al XIV-lea. În această perioadă, au fost puse la punct mai multe detalii ale învăţăturilor cabalistice ulterioare, în special ordonarea şi relaţiile din cadrul sefiroturilor, care au luat o formă standard, Arborele cabalistic; *VEZI* ARBORELE VIEŢII. Misticul excentric, dar strălucit, Abraham Abulafia, a fost iniţiat în tradiţia spaniolă a Cabalei, iar multe dintre caietele sale de meditaţie au devenit un model după moartea sa, în cadrul cercurilor cabalistice spaniole şi în alte părţi. S-au format două curente; şcoala din Girona, care punea accent mai mult pe abordarea filozofică, şi şcoala din Burgos, care avea o tendinţă mai accentuată spre extaz şi magie.

Aceste curente au fuzionat în cel mai important text al Cabalei spaniole, Zohar. Atribuit misticului Shimon bar Yochai, care a trăit în secolul al III-lea, acest text a fost de

fapt opera lui Moise din Leon, un cabalist spaniol care şi-a petrecut o mare parte a vieţii în orăşelul Guadalajara, situat la nord de Madrid. Zoharul, o carte imensă, complexă, cu mai multe părţi elaborate în mai bine de treizeci de ani, prezintă Cabala într-o manieră profund mitică. A devenit în scurtă vreme textul de bază pentru studiul cabalistic, prezentând ideile cabalistice comunităţilor de evrei din întregul bazin al Mediteranei şi din afara lui. *VEZI* ZOHAR.

Spania a continuat să fie centrul studiului şi dezvoltării Cabalei până în anul 1492, când guvernul spaniol a ordonat expulzarea tuturor evreilor. În anii de dinainte de expulzare, tot în Spania au apărut primii agitatori ai doctrinei cabalistice creştine. Primele mişcări în această direcţie au fost făcute de misionarii creştini, care voiau să ştie mai multe despre iudaism, pentru ca eforturile lor de convertire a evreilor la creştinism să fie încununate de succes. În Cabala, aceştia nu au găsit numai un instrument potenţial pentru atragerea prozeliţilor, ci şi o nouă metodă de a-şi privi propria tradiţie religioasă. „Arta combinatorie” a lui Ramon Lull (1235-1315), care a jucat un rol semnificativ mai târziu în perioada de dezvoltare a filozofiilor oculte ale Renaşterii, a fost inspirată, cel puţin parţial, de învăţăturile cabalistice privind alfabetul ebraic şi combinaţiile sale.

Expulzarea a constituit un şoc imens pentru comunitatea evreiască din întreaga Europă şi a îndreptat gândirea cabalistică pe căi mai profetice şi mai mesianice. În anii de după 1492, au început să circule lucrările cabalistice care preziceau venirea lui Mesia şi eliberarea Israelului. Prin răspândirea cabaliştilor spanioli în toată Europa, expulzarea evreilor a dus la o extindere a Cabalei creştine.

Înainte de expulzare, în 1486, filozoful italian Giovanni Pico della Mirandola (1463-1494) a început studierea textelor cabalistice cu evreul creştinat Samuel ben Nissim Abulfaraj (cunoscut şi sub numele de Flavius Mithridates, care locuia în casa acestuia de lângă Perugia), care a stârnit controverse în întreaga Europă, susţinând că „nicio ştiinţă nu ne poate convinge mai bine de esenţa divină a lui Iisus Hristos decât magia şi Cabala." În anul morţii lui Pico, învăţatul german Johannes Reuchlin (1455-1522) a publicat *De Verbo Mirifico* (Despre Cuvântul Miraculos), o introducere în Cabala creştină, care se axa pe interpretarea cabalistică a numelui lui Iisus. Reuchlin a continuat, în 1517, cu elaborarea lucrării cu mult mai cuprinzătoare, *De Arte Cabalistica* (Despre Arta Cabalei), care a fost recunoscut drept primul tratat cabalistic serios, în toate limbile occidentale.

După Reuchlin, Cabala creştină a reprezentat subiectul a nenumărate articole, iar primele indicii, din punct de vedere hermetic, de Cabală magică au apărut în 1533, odată cu publicarea *Celor Trei Cărţi de Filozofie Ocultă* ale lui Cornelius Agrippa. Multe secole după aceea, această Cabală magică a rămas creştină doar cu numele, la fel cum multe versiuni hermetice din perioada Renaşterii până la începutul secolului trecut aveau unele vagi urme de elemente creştine; *VEZI* HERMETISM.

După expulzarea evreilor din Spania, centrul studiilor cabalistice evreieşti s-a mutat spre est, iar oraşul Safed din Israel a devenit locul celor mai importante şcoli cabalistice, începând cu anul 1530. Alte centre au luat fiinţă în Italia,

Nordul Africii şi Turcia, unde s-au stabilit în număr mare evreii exilaţi din Spania.

Cel mai important cabalist al şcolii de la Safed a fost rabinul Isaac Luria (1534-1572), un mistic inteligent şi carismatic care a transformat radical Cabala. Multe dintre conceptele de bază ale gândirii cabalistice ulterioare au fost introduse mai întâi de Luria: *tzimtzum*, „contracţia" divinului la începuturile Creaţiei; cuvintele primare ale forţei dezechilibrate, care au fost distruse, conducând la ridicarea Qlippoth, „învelişurile" sau „cochiliile" care sunt demonii Cabalei Lurianice; cele cinci *partzufim* sau personificările Arborelui Vieţii şi procesul de *tikkunor*, mântuire, în care toţi stropii de lumină pierduţi printre lumile lui Qlippoth vor fi redaţi lumii de lumină. Luria a introdus, de asemenea, noi tehnici meditative în Cabala, printre cele mai importante fiind practicarea *Yichud* sau Unificarea, un sistem de meditaţie asupra numelor divine.

Învăţăturile lui Isaac Luria au fost răspândite în lumea evreiască pe durata unei generaţii, până în momentul morţii sale destul de timpurii. Aceste învăţături au fost combinate cu aşteptările mesianice intense ale vremii, pe toată durata vieţii lui Shabbatai Zevi (1626-1676). Zevi a fost proclamat Mesia în anul 1665 de cabalistul Nathan din Gaza, iar sute de mii de evrei din Europa până în Orientul Mijlociu au acceptat acest lucru, pregătindu-se pentru regatul mesianic. Finalul sordid al acestei afaceri – rezolvată de guvernul turc în 1666, când lui Zevi i s-a oferit să aleagă între execuţie şi convertirea la altă religie – a diminuat mult aşteptările mesianice ale timpului, dar nu a slăbit locul Cabalei în gândirea şi practica religioasă iudaică. Cei mai importanţi adepţi ai

lui Zevi au continuat să creadă în Mesia al lor, afirmând că apostazia făcea parte oarecum din misiunea mesianică şi mulţi dintre ei s-au convertit la islamism sau la creştinism în secolul următor, aducând cu ei un set de învăţături cabalistice asociate cu mişcarea religioasă a lui Shabbatai.

Pentru o perioadă de trei sute de ani, de la jumătatea secolului al XVI-lea până la jumătatea secolului al XIX-lea, abordările cabalistice au stat la baza iudaismului şi au fost practicate în toată Europa şi în Orientul Mijlociu. În această perioadă, o versiune mai populară a Cabalei a devenit comună în iudaismul est-european, dezvoltat de mişcarea hasidică iniţiată de rabinul Israel Ba'al Shem Tov (1698-1760). Numai odată cu secolul al XVIII-lea şi cu iniţierea mişcării Haskalah („Iluminism") printre evreii din Europa occidentală, Cabala a început să-şi piardă din importanţă în cercurile evreieşti. Până în zilele noastre, sunt încă multe şcoli hasidice şi cabalistice în comunităţile evreieşti din întreaga lume, care conservă tradiţiile cabalei evreieşti şi le transmite noilor generaţii de adepţi.

Istoria Cabalei creştine şi hermetice din ultimele secole a fost de o mai mare complexitate. În timp ce sectele creştine ortodoxe s-au descotorosit de elementele cabalistice încă din 1650, Cabala şi-a păstrat rolul dominant pe care l-a avut în Renaştere pe toată perioada dezvoltării ulterioare a ocultismului occidental şi atât misticismul creştin, cât şi magia hermetică au rămas strâns legate de Cabala. Scrierile lui Jacob Böhme (1575-1624), cizmarul mistic din Görlitz, nu par direct influenţate de textele cabalistice, dar gândirea teozofică creştină şi alchimică a lui Böhme poate fi uşor combinată cu ideile din Cabala. Alchimia, astrologia, magia

şi multe alte ramuri ale tradiţiilor oculte ale Occidentului, s-au împletit cu tradiţia cabalistică din ultimii ani ai Renaşterii şi au inspirat marea Enciclopedie Hermetică a lui Robert Fludd; *VEZI* FLUDD, ROBERT. Aceeaşi contopire a tradiţiilor a continuat şi mai târziu în cele mai importante mişcări oculte occidentale.

Tradiţia hermetică a Cabalei a fost recunoscută de Eliphas Lévi (1810-1875), fondatorul renaşterii oculte moderne, ca centru al unei tradiţii pe care spera să o reînvie. Lévi a fost prima persoană care a făcut legătura dintre literele alfabetului ebraic şi cele douăzeci şi două de Arcane Majore ale cărţilor de tarot, trasând o nouă direcţie în simbolismul cabalistic.

După Lévi, o serie de ocultişti din Franţa şi Anglia, majoritatea asociaţi cu ordinele oculte importante din ultimii ani ai secolului al XIX-lea şi primii ani ai secolului al XX-lea, au dezvoltat variante noi ale temelor cabalistice vechi sau le-au orientat pe cu totul alte direcţii. Puţine surse le erau cunoscute acestor cabalişti hermetici, pentru că numai câţiva dintre aceştia ştiau limba ebraică. Pe de altă parte, traducerile în limba latină făcute în Renaştere şi în perioadele moderne timpurii erau la fel de mult studiate ca şi textul antic al lui Sefer Yetzirah. O mare parte din materialul cuprins în noua Cabala hermetică avea totuşi ca origine textele magice ale Renaşterii care aveau puţin de-a face cu Cabala, în timp ce o altă sursă au fost religia şi mitologia comparativă, care i-a dus pe cabaliştii hermetici în direcţiile propuse – cum ar fi atribuirea zeiţelor şi zeilor păgâni Arborelui Vieţii – aspect de neconceput în cadrul Cabalei iudaice.

Lucrările Ordinului Hermetic al Zorilor de Aur, cel mai semnificativ dintre aceste ordine, s-au bazat foarte mult pe această nouă Cabală hermetică, iar publicarea majorităţii textelor moştenite de Zorii de Aur, în cursul secolului al XX-lea, a făcut ca problemele cabalistice să devină aproape universale în cadrul comunităţii magice din lumea anglo-saxonă. Tradiţia magică franceză a lui Lévi şi Papus a devenit, de asemenea, populară în multe părţi ale lumii occidentale.

Aceste transformări au condus, pentru prima dată, la versiuni ale Cabalei care nu au legătură nici cu iudaismul, nici cu creştinismul – mai întâi în tradiţia hermetică, odată cu apariţia unor lucrări cum ar fi acelea ale lui Aleister Crowley (1875-1947) şi Manly Palmer Hall (1901-1990) şi, mai târziu, în ultimii zeci de ani ai secolului al XX-lea odată cu apariţia primelor versiuni neopăgâne ale Cabalei; *VEZI* CROWLEY, ALEISTER. Multe dintre acestea aveau la bază Ordinul Hermetic al Zorilor de Aur şi alte ramuri ale sale şi au adaptat acest material unei extraordinare abordări spirituale şi simbolice noi.

casă astrologică: Una dintre cele douăsprezece secţiuni ale cerului văzute dintr-un anumit loc şi într-un anumit moment de pe suprafaţa Pământului. Casele astrologice au fost printre ultimele elemente adăugate astrologiei clasice, iar în perioada romană erau încă în competiţie cu diviziunile alternative ale cerului în număr de patru sau opt.

Există mai multe sisteme diferite de împărţire în case, bazate pe diferite moduri matematice de împărţire a cerului. Printre cele mai cunoscute sisteme din zilele noastre sunt sistemul Placidus, Koch şi sistemul Caselor Egale. Fiecare

astrolog preferă un anumit sistem şi se pare că nu există nicio bază pentru definirea vreunui sistem ca fiind cel „corect".

În astrologia medievală, din perioada Renaşterii, şi în cea modernă, cele douăsprezece case se referă la douăsprezece aspecte de bază ale vieţii, iar un semn sau o planetă aflate într-una dintre case va avea cea mai puternică influenţă în acea parte a horoscopului. Există anumite variaţii în aspectele vieţii care sunt atribuite diferitelor case; lista de mai jos provine din surse medievale.

Casa Unu: subiectul sau persoana pentru care se efectuează divinaţia.

Casa Doi: bunuri, bogăţie materială, câştiguri, tranzacţii, lucruri materiale dorite de către subiect şi bunuri furate.

Casa Trei: fraţi şi surori, vecini sau vecinătăţi ale subiectului, călătorii scurte, scrisori, sfaturi, veşti şi zvonuri.

Casa Patru: tatăl şi mama, moşteniri de la părinţi, terenuri, agricultură, clădiri, construcţii, comori, orice lucru aflat în subteran, locuri şi obiecte vechi, vârstă înaintată, lucruri ascunse şi finalizarea oricărei chestiuni.

Casa Cinci: graviditate, copii, spectacole şi sărbători, întinderi de apă, ploaie.

Casa Şase: servitori, salariaţi, animale mici, boală şi diverse lovituri ale sorţii.

Casa Şapte: soţul sau iubitul subiectului, relaţii de dragoste, căsătorie, parteneriate, certuri, orice persoană neidentificată.

Casa Opt: suferinţă, moarte, moşteniri (altele în afara celor de la părinţi).

Casa Nouă: religie, filozofie, învăţătură şi educaţie, artă, înţelepciune, călătorii lungi, divinaţie.

Casa Zece: ocupaţie, poziţie în societate, persoane aflate în poziţii de autoritate, tribunale şi judecători, meteorologie.

Casa Unsprezece: prieteni, surse de ajutor, noroc, visuri şi dorinţe ale subiectului.

Casa Doisprezece: duşmani, suferinţe, dificultăţi, orice chestiuni secrete, întemniţare, animale mari, temerile subiectului.

În cazul semnelor zodiacale, cuspida sau începutul semnului respectiv reprezintă un punct important pentru determinarea plasării în case; dacă un semn îşi are cuspida în cadrul unei case, acest semn guvernează casa respectivă, chiar dacă cea mai mare întindere a semnului intră în altă casă. *VEZI ŞI* ASTROLOGIE.

Corpus Hermeticum: O colecţie de cincisprezece tratate atribuite lui Hermes Trismegistus, scrise iniţial în Egipt, undeva între secolul I şi al III-lea d.Hr. Fragmentele care au supravieţuit sunt numai o mică parte a ceea ce a fost odată o literatură foarte vastă, scrisă de hermeticienii egipteni. *VEZI* HERMETISM.

După triumful creştinismului în lumea mediteraneană şi după reprimarea tradiţiilor religioase păgâne, *Corpus Hermeticum* a supravieţuit sub forma câtorva colecţii în Imperiul Bizantin, bucurându-se de un interes destul de mare din partea filozofilor neoplatonicieni. Este cunoscut faptul că un exemplar s-a aflat în posesia neoplatonicianului grec Michael Psellus.

În jurul anului 1460, un exemplar din *Corpus Hermeticum* a fost obţinut de unul dintre agenţii lui Cosimo de Medici, conducătorul Florenţei, care deţinea una dintre cele

mai mari biblioteci de lucrări greceşti. Când acest exemplar a atras atenţia lui Cosimo, în anul 1463, el i-a cerut lui Marsilio Ficino – tânărul şef al Academiei Platoniciene din Florenţa, care abia începuse lucrul pe atunci la prima traducere în latină a operelor complete ale lui Platon – să lase deoparte operele platoniciene şi să traducă mai întâi Hermes. Traducerea a fost finalizată în 1464, devenind imediat un bestseller la standardele timpului, ajungând la şaisprezece ediţii înainte de sfârşitul secolului al XVI-lea. Această popularitate s-a datorat parţial unei erori de datare. Până în 1614, când Isaac Casaubon a demonstrat data reală a tratatelor cu argumente lingvistice, cărturari din întreaga Europă credeau că scrierile hermetice erau din timpuri mult mai vechi. Chiar şi despre Hermes Trismegistus se credea că ar fi fost contemporan cu Moise, fiind astfel primul filozof şi teolog din istorie. Scrierile hermetice au fost citate de unii dintre autorii din perioada creştinismului timpuriu, inclusiv de Lactantius şi Augustin, care au acceptat aceeaşi dată. Un secol şi jumătate după publicarea traducerii lui Ficino, europenii educaţi considerau totuşi *Corpus Hermeticum* nici mai mult nici mai puţin decât cea mai veche înţelepciune a lumii. Doctrinele magice incluse în tratate au jucat astfel un rol important în stabilirea unui fundament pentru o sinteză magică a Renaşterii.

Imensa popularitate a lui *Corpus Hermeticum* s-a încheiat prin anul 1614, odată cu publicarea unui studiu detaliat despre originile sale, de către Isaac Casaubon (1559-1614), un cărturar elveţian protestant care locuia în Anglia. (Este un detaliu interesant faptul că fiul său, Meric Casaubon, a continuat tradiţia familiei, adică arătându-şi ostilitatea faţă

de ocultism, şi a fost răspunzător pentru publicarea jurnalelor referitoare la lucrările despre îngeri ale lui John Dee, într-o încercare de discreditare a marilor magi din perioada elisabetană.) Casaubon a subliniat faptul că tratatele îl menţionau pe sculptorul grec Fidias şi Jocurile Pitice din Delfi, îi citau pe mulţi autori care trăiseră mult după încheierea presupusei vieţi a lui Hermes, fiind scrise într-un stil grecesc ulterior, folosind cuvinte care nu existaseră înainte de timpurile creştine.

Concluziile lui Casaubon au fost aproape în totalitate acceptate în momentul respectiv şi, cu unele modificări, sunt încă acceptate de învăţaţii de astăzi. Câţiva specialişti hermeticieni hotărâţi, cum ar fi Robert Fludd, au respins sau negat argumentele lui Casaubon, dar acest lucru nu a avut prea mare efect. Tratatele hermetice s-au bucurat de foarte puţină atenţie până de curând, când scrierile unor istorici precum Frances Yates au subliniat importanţa acestora pentru istoria magiei, iar câţiva magicieni moderni au început să includă materiale hermetice în lucrările lor. *VEZI ŞI* HERMES TRISMEGISTUS.

Crowley, Aleister: (Edward Alexander Crowley) Scriitor englez, ocultist, Anticrist şi Mesia autoproclamat al Noului Eon, 1875-1947. Privit ca o persoană controversată a istoriei recente a ocultismului occidental, Crowley s-a format în cadrul mişcării Plymouth Brethren, o mică sectă protestantă şi profund puritană, avându-şi originea în teologia creştină fundamentalistă modernă. Tatăl său, un fabricant de bere bogat, a murit când Crowley avea doar cinci ani, iar el a fost crescut de mama şi de unchiul său. A primit o educaţie

foarte bună (şi scumpă) la o şcoală publică şi a mers în continuare la Colegiul Trinity de la Cambridge, unde s-a specializat în chimie, fără să obţină totuşi vreo diplomă.

În perioada petrecută la colegiu, a scris şi a publicat primele cărţi, o colecţie de poezii filozofice, strânse sub titlul *Aceldama*, şi un volum de versuri pornografice intitulat *White Stains* (Pete Albe). Interesul pentru zona ocultă i-a fost trezit de un exemplar al cărţii lui A.E. Waite, *Book of Black Magic and of Pacts* (Cartea de Magie Neagră şi Pacte), iar în 1898 a fost primit în Ordinul Hermetic al Zorilor de Aur. Ca membru al ordinului, a studiat cu ocultistul şi budistul Allan Bennett (1872-1923), dar i-a fost refuzată avansarea la gradul Adeptus Minor şi, de asemenea, i-au fost refuzate învăţăturile magice interne ale ordinului din cauza faptului că adepţii seniori ai ordinului din Londra îi dezaprobau comportamentul. Conducătorul acestui ordin, Samuel Liddell Mathers (1854-1918), l-a iniţiat în gradul Adeptus Minor la Paris, acţiune care l-a ajutat să provoace o schismă în cadrul ordinului în 1900. În timpul schismei, Crowley i-a rămas loial lui Mathers, acţionând ca emisar al său, deşi nerespectarea profesională a misiunii şi insistenţa sa de a umbla în veşmânt Highland* în timpul întregii afaceri nu a ajutat cauza lui Mathers.

Stilul de viaţă al lui Crowley în acea perioadă a fost stimulat de banii moşteniţi, călătorind mult, mergând în expediţii montane, dedicându-şi o mare parte din timp jocului de şah, poeziei şi diferitelor legături sexuale pe care le-a avut. Se potriveşte întru totul caracterului său faptul că a plătit un bucătar de la un hotel londonez să-i dea unui

* Kiltul scoţian (n.red.)

fel de mâncare numele lui, *sole à la Crowley*, şi l-a autorizat pe Augustus John – portretistul cel mai prestigios al timpului – să-i facă portretul.

În 1903, s-a căsătorit cu fiica unui pictor de portrete şi în luna de miere au plecat într-o călătorie în jurul lumii. Anul următor, în timp ce se afla la Cairo, o voce clară, auzită numai de el – conform spuselor sale –, i-a comunicat ceva important din partea unui spirit numit Aiwass, care pretindea că este reprezentantul puterilor spirituale care vor guverna următoarea eră a istoriei, Aeon al lui Horus. Timp de trei zile, Aiwass i-a dictat lui Crowley textul cărţii *Liber AL vel Legis* (Cartea Legii), proclamându-l pe acesta Bestia 666 din Cartea Revelaţiei.

După aceea, în timp ce căsnicia i se destrăma şi cariera sa literară înregistra o pauză, implicarea lui Crowley în magie a devenit din ce în ce mai intensă, iar el s-a convins gradual de acurateţea mesajului lui Aiwass şi de rolul său mesianic. Cu ultimii bani moşteniţi, a fondat şi a condus o revistă excentrică – *Echinoxul* – dedicată domeniului ocult. În paginile sale, a publicat multe dintre textele Ordinului Zorilor de Aur, aducându-le pentru prima dată în atenţia membrilor comunităţii oculte. O diversitate de lucrări din domeniul magiei, împreună cu alte elemente, l-au convins de faptul că urca pe scara obţinerii gradelor magice. A acceptat de asemenea iniţierea în cadrul Ordo Templi Orientis, o mică organizaţie cvasimasonică, condusă de un anume Theodor Reuss, un individ destul de suspect, şi a mers până acolo încât a acaparat părţi importante din ordin şi le-a remodelat conform propriei filozofii.

La izbucnirea Primului Război Mondial s-a mutat în Statele Unite, unde s-a întreţinut din jurnalism, continuându-şi studiile de magie şi implicându-se în politica scenei oculte americane. În 1920, împreună cu un grup restrâns de aderenţi, s-a mutat la Cefalu, în Sicilia, unde au organizat ceea s-ar putea numi în zilele noastre petrecerea în comun a timpului cu sex, magie şi droguri. Acolo Crowley a trecut printr-o experienţă care, în opinia sa, a marcat accederea sa la gradul de Ipsissimus, cel mai înalt nivel al împlinirii magice. Puţin timp după aceea, Raoul Loveday, unul dintre membrii comunităţii, a murit din cauza unei toxiinfecţii alimentare. Rezultatul a fost un scandal public în Marea Britanie şi în Italia, iar dictatorul italian Mussolini a ordonat expulzarea lui Crowley.

După dezintegrarea comunităţii de la Cefalu, Crowley a petrecut o perioadă de timp în Tunisia şi Franţa, devenind dependent de heroină; până la urmă s-a întors în Anglia. La scurtă vreme după întoarcere, a citit un pasaj în autobiografia unei sculptoriţe britanice, Nina Hammett, care se referea la el ca la un „magician malefic". Crowley a reacţionat dând-o în judecată pentru calomnie. Din păcate pentru el, legea calomniei în Marea Britanie cerea dovezi în sprijinul acurateţei declaraţiei, care serveau la apărarea celui dat în judecată. Sculptoriţa a adus aceste dovezi, iar în ochii juriului, ai presei şi ai publicului, procesul senzaţional care a urmat i-a distrus lui Crowley atât reputaţia, cât şi finanţele.

Crowley şi-a petrecut următorii ani din viaţă în locuinţe ieftine, întâi la Londra, apoi în Hastings, pe coasta Sussexului, purtând corespondenţă cu un cerc restrâns de studenţi, luptându-se pentru a-şi putea plăti dependenţa de

droguri. Zvonuri din cadrul comunităţii oculte au pretins timp de decenii că ar fi fost angajat pentru scrierea originalului *Book of Shadows* (Cartea Umbrelor*) a lui Gerald Gardner**, dar nu au existat dovezi în acest sens, ba chiar o mare parte din dovezi arătau că Gardner ar fi scris-o singur după ce a renunţat la serviciile lui Crowley. La moartea lui Crowley, averea acestuia a fost evaluată la paisprezece şilingi.

---

* Culegere de vrăji, farmece şi descântece (n.red.)
** Considerat cel mai fervent promotor al mişcării Wicca, i se spunea chiar „Tatăl Wicca". (n.red.)

Fama Fraternitatis: (în limba latină, „raportul frăţiei”) Forma scurtă utilizată în mod obişnuit pentru denumirea primului manifest rosicrucian. *VEZI* ROSICRUCIENI.

Fludd, Robert: Medic şi ocultist englez, 1574-1637. Fiu al unui oficial guvernamental devenit nobil rural, Fludd s-a născut şi a crescut în zona rurală a Kentului, a intrat în 1592 la Universitatea Oxford, şi-a luat diploma de licenţă în 1596 şi a terminat masterul în 1598. După terminarea studiilor a călătorit în Europa timp de şase ani, dând meditaţii în diverse familii nobile din Franţa şi Italia. În timpul acestor călătorii, a devenit interesat de medicină, iar la întoarcerea în Oxford, în 1604, şi-a început în mod oficial studiile de medicină, absolvind cu un doctorat în 1605. După câteva

probleme pe care le-a avut la început cu Colegiul Medicilor, organizaţia medicală din Marea Britanie la acea vreme, i s-a permis să practice această profesie în 1609, începând astfel o carieră medicală de succes.

În afară de medicină, Fludd a mai fost pasionat toată viaţa de astrologie, filozofia ocultă şi Cabala având şi ele contribuţii importante la Arta Memoriei; *VEZI* ARTA MEMORIEI. În timpul anilor de studiu era deja suficient de bun pentru a identifica un hoţ numai privindu-i harta astrală orară; *VEZI* ASTROLOGIA ORARĂ. Mai târziu, îl găsim practicând şi geomanţia, aproape intrând în încurcături serioase în timpul călătoriilor sale europene când un grup de iezuiţi a aflat de divinaţiile sale şi a mers până la vicelegatul papal, o înaltă oficialitate bisericească, în încercarea de a-l aresta. Vicelegatul s-a dovedit însă la fel de interesat de geomanţie ca şi Fludd, iar când acesta l-a invitat la cină, cei doi au petrecut o seară foartă plăcută discutând despre această artă.

După întoarcerea în Anglia şi începerea carierei medicale, Fludd a început ceea ce urma să devină marea sa contribuţie la ocultismul occidental, o enciclopedie masivă a tuturor cunoştinţelor umane din punctul de vedere al filozofiei oculte a Renaşterii. Primul volum din lucrarea *Utriusque Cosmi Maioris scilicet et Minoris Metaphysica, Physica et Technica Historia* (Istoria metafizică, fizică şi tehnică a unuia şi a celuilalt cosmos, anume cel mare şi cel mic) a fost publicat de Johann Theodor de Bry în anul 1617, celelalte volume continuând să apară în anii imediat următori.

Un scriitor prolific şi un participant virulent la dezbateri, Fludd a fost activ şi în dezbaterile prin pamflete (echivalentul din perioada Renaşterii al dezbaterilor de pe internet

astăzi) cu partizanii ştiinţei materialiste, printre care preotul francez Marin Mersenne şi medicul englez William Foster. Nu şi-a terminat însă niciodată marea enciclopedie, dar a publicat câteva cărţi importante de medicină hermetică şi alchimie spagirică în ultima parte a vieţii. A murit în linişte în propria sa locuinţă, în anul 1637, şi a fost înmormântat în capela familiei de la biserica parohială din Bearstead, Kent. *VEZI ŞI* HERMETISM.

Francmasonerie: Ordinul Masonilor Liberi şi Acceptaţi este un ordin fraternal internaţional care are legături masive cu ocultismul. Deşi nu reprezintă de fapt o organizaţie ocultă, Francmasoneria este cel mai important dintre ordinele fraternale din lumea occidenală şi reprezintă sursa unei mari varietăţi de idei oculte despre loji, grade iniţiatice, simbolism şi altele. În forma sa de bază, Francmasoneria avea trei grade de iniţiere, a căror origine simbolică şi învăţături se regăseau în breasla zidarilor şi povestirile construirii Templului Regelui Solomon. Pe această fundaţie relativ simplă a fost ridicată o structură imensă şi complicată care cuprinde ritualuri, simbolism, filozofie, magie, filantropie, spiritualitate, speculaţii şi chiar multe nonsensuri.

Originile Francmasoneriei sunt învăluite într-o ceaţă deasă de presupuneri şi iluzii. Istoricii masoni din ultimii trei sute de ani au căutat aceste origini în perioada preoţilor egipteni, a colegiilor romane de arhitectură şi a Cavalerilor Templieri, precum şi în perioada Templului Regelui Solomon. *VEZI* TEMPLUL LUI SOLOMON. Multe dintre aceste presupuneri pot fi regăsite în literatura populară din zilele noastre. Nu există, de altfel, niciun fel de dovadă că vreunul dintre

aceste grupuri a avut de-a face cu originile istorice ale franc-masoneriei. Mai degrabă, multe dovezi aduse de cercetări recente sugerează că rădăcinile Francmasoneriei pot fi descoperite în domeniul mult mai prozaic al breslelor medievale de zidari din Scoţia şi Anglia.

Relatările scoţiene ale lojilor de zidari furnizează cele mai vechi referinţe despre cuvântul mason (metoda secretă de identificare drept mason pentru ceilalţi masoni), loji masonice permanente, grade multiple de iniţiere şi iniţierea celor care nu erau zidari în cadrul lojilor. În 1691, Reverendul Robert Kirk se referea la cuvântul mason ca la una dintre cele cinci „curiozităţi" ale Scoţiei, rar întâlnite sau inexistente în alte zone. Există, de asemenea, dovezi documentate că zidarii scoţieni studiau Arta Memoriei în anul 1599, la data elaborării statutului de către William Schaw, Maestru al Lucrărilor pentru Regele Scoţiei. Acest lucru indică familiarizarea cu tradiţiile imagisticii hermetice, care ulterior a jucat un rol fundamental în ritualul şi practica masonică. *VEZI* ARTA MEMORIEI.

Aceste tradiţii, împreună cu dimensiunile simbolice şi ceremoniale, care au devenit în ultimă instanţă centrul mişcării masonice, au căpătat treptat un rol important mai bine de un secol. În primii ani ai secolului al XVII-lea, majoritatea membrilor lojilor masonice erau masoni operativi – ceea ce înseamnă că erau muncitori care-şi câştigau existenţa în domeniul construcţiilor. Începând de prin anul 1640, bărbaţi care nu aveau legătură cu domeniul construcţiilor, dar care deveniseră interesaţi de ritualurile şi simbolurile masonice, au început să intre în loji; aceştia erau numiţi masoni acceptaţi. Pe la 1700, în majoritatea lojilor

se găseau masoni acceptaţi, existând foarte multe loji fără niciun membru care să fi întins vreodată mortar cu mistria. În 1717, patru loji londoneze s-au unit formând Marea Lojă a Angliei (acum Marea Lojă Unită a Angliei), cea mai veche Mare Lojă din cadrul Francmasoneriei. În decursul următoarelor sute de ani, a fost o perioadă de creştere explozivă, iar lojile puteau fi găsite peste tot în Marea Britanie, Europa şi, de asemenea, în coloniile americane.

În această perioadă, masoneria s-a implicat în reţeaua complexă de intrigi politice şi magice din jurul Casei Stuart, care a fost alungată de pe tronul englez în 1688, încercând în decurs de un secol să-şi recâştige poziţia. Iacobinii, cum era numită partea pro-Stuart, a utilizat secretul din jurul lojilor masonice ca un scut împotriva Casei de Hanovra, noua casă regală britanică. Partea adversă a răspuns în acelaşi fel. Marea Lojă a Angliei, care era un refugiu al masonilor din tabăra Hanovra, şi ritul scoţian, care s-a format din lojile iacobine din Franţa, au apărut în mijlocul acestor controverse.

În centrul acestor intrigi se afla francmasonul scoţian Andrew Michael Ramsay (1686-1743), iacobin şi catolic convertit care şi-a petrecut cea mai mare parte a vieţii în exil în Franţa. În deceniul trei al secolului al XVIII-lea, ca parte a pregătirilor pentru urcarea pe tron a Stuarţilor din 1745, Ramsay a jucat un rol fundamental în crearea unui nou sistem, mai complex, al francmasoneriei „scoţiene" aliată îndeaproape cauzei iacobine, încărcată din greu cu materiale oculte şi hermetice, în scopul urmăririi propriilor sale interese. După moartea lui Ramsay şi eşecul restauraţiei din 1745, francmasoneria scoţiană s-a regrupat într-un

Rit al Perfecţiunii, cu douăzeci şi cinci de grade de iniţiere, care mai târziu a evoluat în Ritul Scoţian cu treizeci şi trei de grade.

O altă serie de probleme complexe a apărut în urma relaţiilor dintre francmasonerie şi Biserica Catolică. Acestea nu au fost de la început bune, înrăutăţindu-se în scurt timp. Orice era asociat cu Biserica Anglicană era privit cu suspiciune la Roma, iar când masoneria s-a răspândit în Franţa şi Italia, a atras majoritatea membrilor din cadrul cercurilor liberale, care sprijineau reforma politică şi toleranţa religioasă – două chestiuni pe care biserica nu era pregătită să le accepte. Prima condamnare catolică a masoneriei, prin bula papală *In Eminente*, care a fost promulgată în 1732, a fost urmată de multe altele. Până în zilele noastre, un catolic care devine mason riscă excomunicarea. Condamnarea catolică a francmasoneriei a pretins în unele perioade că masoneria reprezintă, de fapt, venerarea deliberată a lui Satan, o acuzaţie care a adus biserica încă o dată într-o postură cel puţin stânjenitoare.

În ciuda valului de retorică a catolicilor şi a criticii acerbe din partea protestanţilor fundamentalişti care erau convinşi că masoneria avea legături cu umanismul secular şi cu Anticristul, realitatea privind lojile masonice este totuşi destul de prozaică. Lojile organizează întâlniri de afaceri pentru membrii de gradul trei la intervale care variază de la una pe săptămână la una pe lună, de obicei însoţite de o masă înainte sau după întâlnire; practică ritualuri de iniţiere tradiţională şi mai degrabă verbală pentru membrii noi; strâng bani pentru a-i dona unor cauze diverse; se comportă de fapt ca majoritatea cluburilor. La iniţiere, membrii promit

să păstreze secretul ritualurilor, semnalelor de identificare şi afacerilor private ale lojii faţă de ne-membri, să urmeze diferite reguli şi legi interne ale lojii şi ordinului şi să menţină un standard de comportare civilizată cu ceilalţi masoni. Atmosfera din cadrul întregului sistem poate fi considerată potrivită dacă se ţine cont de faptul că o Biblie deschisă este tot timpul de faţă şi un Angajament de Supunere este recitat de francmasonii americani la începutul fiecărei întâlniri.

Gradele de iniţiere conferite în Francmasonerie se împart în două mari categorii. Prima, cea simbolică sau gradele de iniţiere ale „Lojii Albastre", reprezintă fundamentul întregului sistem şi orice persoană care le-a primit se poate considera complet iniţiată ca francmason. Acestea sunt:

1°: Ucenic Începător
2°: Calfă
3°: Maestru

Lucrurile au devenit însă confuze foarte repede. Pe de o parte sunt gradele masonice înalte, în cadrul unei diversităţi de rituri, iar pe de altă parte sunt organismele corespunzătoare cu propriile lor grade, care nu sunt considerate masonice, dar care recrutează membri numai dintre maeştri masoni. În Statele Unite două mari rituri – Ritul de York şi Ritul Scoţian – îi atrag pe majoritatea masonilor interesaţi în obţinerea gradelor înalte, însă mai există şi alte rituri al căror număr de membri este de ordinul zecilor. Niciunul dintre aceste rituri sau organisme adiţionale nu are vreo autoritate asupra Lojilor Albastre care funcţionează cu cele trei grade de iniţiere deja menţionate. Ritul York în America de Nord oferă următoarele grade, împărţite în trei secţiuni:

Gradele Capitulului

Maestru de Marcă

Fost Maestru Venerabil

Maestru Excelent

Mason al Arcului Regal

Gradele Criptice

Maestru Regal

Maestru Select

Maestru Super Excelent

Gradele Cavalerilor Templieri

Ordinul Crucii Roşii

Ordinul Cavalerilor de Malta

Ordinul Cavalerilor Templieri

Pe de altă parte, Ritul Scoţian are pentru iniţiaţii săi mai multe grade. În cadrul Jurisdicţiei Sudice a Ritului Scoţian Antic şi Acceptat, care funcţionează şi pe teritoriul Statelor Unite cu foarte mulţi membri, întâlnim următoarele grade:

Gradele Lojii Perfecţiunii

4°: Maestru al Secretului

5°: Maestru Perfect

6°: Secretar Intim

7°: Staroste şi Judecător

8°: Intendent al Clădirii

9°: Ales al Celor Nouă

10°: Ales al Celor Cincisprezece

11°: Ales al Celor Doisprezece

12°: Mare Maestru Arhitect

13°: Arcul Regal al lui Solomon

14°: Mare Ales

Capitulul Gradelor Roza-Crucii

15°: Cavalerul Orientului, al Spadei sau al Vulturului
16°: Prinţ al Ierusalimului
17°: Cavaler al Orientului şi Occidentului
18°: Cavaler Roza-Crucii

Gradele din Consiliul Kadoshilor

19°: Mare Pontif
20°: Mare Maestru al Tuturor Lojilor Simbolice
21°: Patriarh Noahit sau Cavaler al Prusiei
22°: Cavaler al Securii Regale, Prinţ al Libanului
23°: Şef al Tabernaculului
24°: Prinţ al Tabernaculului
25°: Cavaler al Şarpelui de Bronz
26°: Prinţ al Îndurării sau Trinitarian Scoţian
27°: Cavaler Comandant al Templului
28°: Cavaler al Soarelui sau Prinţ Adept
29°: Mare Cavaler Scoţian al Sf. Andrei
30°: Cavaler Kadosh sau Cavaler al Vulturului Alb şi Negru

Gradele Consistoriului

31°: Inspector Inchizitor
32°: Maestru al Secretului Regal

Gradele Consiliului Suprem

33°: Suveran Mare Inspector General

Multe dintre aceste grade ale Ritului Scoţian au un conţinut explicit moderat ocult, iar Albert Pike, care a fost în mare măsură responsabil de crearea sistemului Ritului Scoţian de astăzi, a expus acest sistem în termeni oculţi în masiva sa carte *Morals and Dogma of the Ancient and Accepted Scottish Rite* (Morala şi Dogma Ritului Scoţian

Antic şi Acceptat) (1871); *VEZI* PIKE, ALBERT. Cu toate acestea, foarte puţini masoni de Rit Scoţian acordă o importanţă deosebită acestui aspect şi se pare că nu există dovezi concludente că liderii actuali ai Ritului Scoţian ar fi adepţi oculţi – sau chiar ocultişti.

Problemele de politică internă ale diferitelor organisme masonice sunt foarte complexe, implicând suprapuneri de jurisdicţii, dispute asupra validităţii diferitelor persoane ca masoni şi altele. Există, de asemenea, organisme co-masonice, un ordin masonic deschis şi femeilor, pe care aproape toate celelalte organisme masonice refuză să-l recunoască, şi Masoneria de Adopţie, deschisă numai femeilor, care are o relaţie complicată cu lojile masonice alcătuite numai din bărbaţi. *VEZI* LOJĂ MAGICĂ; MASONERIA DE ADOPŢIE.

gândirea de grup: În limbajul magic, reprezintă conştiinţa colectivă a unui grup de persoane ale căror emoţii şi gânduri se îndreptă în aceeaşi direcţie. Comportamentul mulţimilor şi multe alte observaţii ale psihologiei sociale, conform învăţăturilor oculte, sunt generate de gândiri de grup constituite la întâmplare, în general din oameni care nu ştiu ce se întâmplă. Constituirea deliberată a unei gândiri de grup, pe de altă parte, este un element important în alcătuirea unei loji magice. *VEZI* LOJĂ MAGICĂ.

gematrie: Artă a numerologiei cabalistice, este un sistem pentru analizarea cuvintelor din limba ebraică (sau din alte limbi) prin metoda asocierii unor valori numerice literelor din alfabetul ebraic. Limba ebraică (la fel ca şi limba greacă

şi multe alte limbi antice) foloseşte ceea ce este cunoscut sub numele de alfabet isopsefic – un alfabet în care literele pot fi folosite şi ca cifre. Dacă în zilele noastre folosesc ca cifre numerele arabe (1, 2, 3 etc.), evreii din antichitate şi Evul Mediu utilizau ca cifre literele alfabetului ebraic – Aleph pentru 1, Beth pentru 2 etc.

Folosit de cabalişti, acest obicei a devenit un instrument pentru analiza subtilă a scripturilor. De exemplu, este o scenă în povestea despre patriarhul Abraham, în Geneza 18:2, în care vin să-l viziteze trei „oameni”. Aceştia sunt reprezentanţii lui Dumnezeu şi-i aduc vestea că el şi soţia lui, Sara, vor avea un fiu. Acest pasaj începe în ebraică cu *Ve-hineh shelshah*... („Iată, trei...”). Literele care compun această frază, adunate, dau 701. Cuvintele din fraza *Elu Michael Raphael ve-Raphael* („Aceştia sunt Mihail, Rafael şi Gabriel”) dau, de asemenea, adunate 701, iar acest lucru a fost utilizat timp de secole ca dovadă că acolo erau trei „oameni”.

Această metodă conduce în mod previzibil şi spre unele direcţii ciudate. De exemplu, NChSh, *nachash*, „şarpe”, este egal cu 358; la fel este şi MShICh, „mesia”. Pe baza acestui fapt, unii cabalişti au afirmat că şarpele din Grădina Edenului era într-un anumit sens Mesia – o sugestie pe care gnosticii o făcuseră cu mult timp înainte. La fel de ciudată este şi egalitatea dintre *Qadosh ha-Qadoshim*, „Sfânta Sfintelor”, numele camerei interioare din Templul din Ierusalim şi *Eisheth Zenunim*, „Femeia Prostituată”, demonul prostituţiei în demonologia iudaică; dacă adunăm cifrele care compun ambele fraze obţinem 1424. Egalităţi de acest gen i-au determinat pe unii cabalişti mai prudenţi să afirme că

gematria poate revela anumite adevăruri, dar poate conduce, de asemenea, la un remarcabil nonsens şi, prin urmare, trebuie să fie utilizată cu atenţie şi bun-simţ. *VEZI ŞI* ARITMANTIE; CABALA.

geometria sacră: În cercurile oculte moderne, este cel mai frecvent termen întâlnit pentru a denumi un domeniu al teoriei şi practicilor oculte care se axează pe forma geometrică drept mijloc de simbolizare, experimentare şi contactare a nivelurilor spirituale ale existenţei. Un domeniu complex şi erudit al ocultismului, geometria sacră este în prezent una din cel mai puţin studiate tradiţii oculte, deşi a reprezentat un subcurent perpetuu de interes timp de multe secole.

În esenţă, geometria sacră este geometria simplă practicată în Occident, începând din antichitate până la Revoluţia Ştiinţifică. În perioada antică, medievală şi renascentistă, formele şi relaţiile geografice au fost considerate expresii ale structurii profunde, arhetipale a realităţii, iar studenţii la geometrie erau învăţaţi să privească procesele geometrice ca pe nişte întrupări ale realităţilor spirituale, în spaţiu şi timp.

Aceleaşi tendinţe ar putea fi aplicate, similar, în arhitectură şi în artă. Conform teoriei geometriei sacre, forţa spirituală, dacă există, reprezentată de geometria unei clădiri sau a unor obiecte de artă influenţează persoana care priveşte acea clădire sau obiectul de artă, indiferent dacă acea persoană ştie sau nu să interpreteze limbajul geometric. Templele greceşti şi catedralele gotice, proiectate şi construite conform canoanelor geometriei sacre, sunt bune

exemple despre modul în care acest lucru este pus în practică. Istoria geometriei sacre din tradiţiile oculte occidentale începe cu Pitagora din Samos (570-495 î.Hr.), care a călătorit în Egipt şi Babilon pentru a studia matematica şi filozofia şi care a fondat o societate semisecretă în care geometria se preda ca disciplină spirituală. *VEZI* PITAGORA. Adepţii săi, care au străbătut ţările din lumea mediteraneană în perioada imediat următoare revoltelor împotriva lui Pitagora, de la începutul secolului al V-lea d.Hr., i-au preluat ideile legate de formele geometrice.

Vitruvius, un important scriitor roman care a scris despre diverse stiluri arhitecturale, ale cărui cărţi au supravieţuit până în Evul Mediu, citează foarte multe aspecte din teoriile geometrice ale lui Pitagora. Ghildele masonice din Evul Mediu, din care a luat naştere Francmasoneria, au păstrat de asemenea mulţi termeni specifici geometriei sacre; *VEZI* FRANCMASONERIA. Biserica creştină a descoperit faptul că tradiţiile străvechi legate de geometria sacră ar putea fi modificate pentru a fi utilizate în practicile creştine şi există indicii care relevă faptul că simbolistica geometrică şi matematică sunt prezente în multe pasaje din Noul Testament. Până la Reformă – şi mult timp după acest moment, în unele regiuni – bisericile au fost concepute şi construite ţinându-se cont de simbolismul geometric. *VEZI* OCULTISMUL CREŞTIN.

O combinaţie de cunoştinţe tradiţionale masonice şi documente clasice redescoperite au revenit în atenţia publică în perioada renascentistă, contribuind la promovarea masivă a geometriei sacre. Experţi de renume internaţional, cum ar fi călugărul veneţian Francesco Giorgi

(1466-1540), au publicat lucrări importante pe această temă, majoritatea acestora nefiind traduse din limba latină în alte limbi. Aplicaţiile practice ale geometriei nu au fost neglijate; Giorgi era consultant pe teme de simbolistică arhitecturală, iar un secol mai târziu renumitul spadasin olandez Gerard Thibault (1574-1629) a publicat o carte despre sistemul de duelare cu spada pe baza principiilor geometriei sacre.

Ca majoritatea ramurilor tradiţiilor oculte occidentale, geometria sacră a intrat treptat într-un con de umbră, odată cu izbucnirea Revoluţiei Ştiinţifice. A rămas intactă ca importanţă în ramurile oculte extreme ale Francmasoneriei, persoanele din aceste ramuri păstrându-şi fascinaţia pentru simbolistica geometrică. Câteva cărţi importante despre geometria sacră şi principiile conexe au fost publicate în secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea, dintre care amintim *The Canon* (Canonul) de William Stirling (1897), ca fiind cel mai valoros material pe această temă. Readucerea în prim plan a geometriei sacre a început cu lucrările unui singur om, René „Aour" Schwaller de Lubicz (1887-1961), ale cărui studii despre catedralele gotice şi monumentele Egiptului Antic ajungeau să facă până la urmă analize profunde ale geometriei tradiţionale, sfârşind cu publicarea unor serii voluminoase de cărţi bine documentate pe această temă.

Ulterior, spre sfârşitul anilor 1960 şi începutul anilor 1970, mai mulţi autori englezi care studiau aspectele geologice şi misterele pământului au făcut referire la cartea lui Stirling, dar şi la alte materiale asemănătoare, aducându-şi propria contribuţie în domeniu. Readucerea în atenţia publică de atunci a fost mai degrabă modestă, dar a avut ca

rezultat un număr de cărţi excelente şi de clădiri splendid proiectate. În antichitate, geometria sacră, una dintre cele patru ramuri ale matematicii oculte, era considerată parte integrantă din quadrivium. *VEZI* ARITMOLOGIE; QUADRIVIUM.

gnosticism: (din cuvântul grecesc *gnosis*, „cunoaştere") Oricare dintre diversele tradiţii spirituale care s-au format în lumea antică la începutul erei noastre. Originea lor exactă este încă subiect de dispute violente între specialiştii moderni, însă tradiţiile mistice greceşti, dualismul zoroastrist din Persia, învăţăturile iudaice şi diverse idei din creştinismul timpuriu au jucat un rol important în formarea mişcării gnostice.

Istoria acestei mişcări este dificil de urmărit, din moment ce gnosticismul a fost foarte violent contestat de Biserica Creştină. Cu excepţia unei colecţii de scripturi gnostice recuperate de la Nag Hammadi din Egipt, aproape toată informaţia pe care o deţinem despre gnosticism provine de la duşmanii lor înveteraţi. Cu toate acestea, este clar că sectele gnostice existau în mare parte a lumii romane încă din a doua jumătate a secolului al II-lea d.Hr., înflorind în secolul al III-lea şi începutul secolului al IV-lea, fiind eliminate sau continuate subteran la sfârşitul secolului al IV-lea şi în secolul al V-lea.

Tema majoră care uneşte toate aceste învăţături gnostice este ceea ce se numeşte *gnosis* sau „cunoaştere", dar nu în sensul de învăţare obişnuită, ci de experimentare personală a adevărului spiritual. Gnosticul nu este interesat de credinţă; el nu doreşte decât să cunoască, direct şi personal, realităţile spirituale ale cosmosului. Majoritatea sistemelor

gnostice combină stresul experimentării personale cu o viziune dualistă şi cel puţin paranoidă a universului. Din acest punct de vedere, întreaga lume materială este o închisoare creată din forţe malefice, din archoni, care încătuşează sufletele şi nu le permit accesul la un plan mai înalt, la o lume plină de lumină. A trăi într-un corp material în această lume înseamnă a fi închis într-o lume străină, aflată la mila archonilor şi a liderului lor înspăimântător – „zeul orb" Ialdabaoth, cunoscut şi sub numele de Saclas sau Samael, care este de asemenea un zeu din Vechiul Testament.

Dincolo de lumea falsă a materiei sălăşluieşte adevărata lume a luminii, condusă de eoni, care pot fi atât fiinţe, cât şi lumi, epoci, ere.

Mulţi gnostici consideră crearea lumii materiale şi a archonilor rezultatul unei greşeli a unui eon de sex feminin, Sophia („Înţelepciunea"), care şi-a dorit să creeze ceva personal şi nu a reuşit decât să dea naştere unei entităţi schiloade şi oarbe, în formă de şarpe cu cap de leu: Ialdabaoth. Sperând să-şi ascundă fapta de ceilalţi eoni, Sophia şi-a aruncat creaţia în afara lumii de lumină, în vid. În acest timp, scântei de lumină din lumea adevărată au penetrat vidul şi, atunci când Ialdabaoth a construit o lume din substanţa vidului, scânteile au fost prinse înăuntru. Ialdabaoth i-a creat pe ceilalţi archoni; împreună, aceştia au creat corpurile fizice ca închisori ale scânteilor de lumină, creând stelele şi planetele pentru a le prinde într-o ţesătură nemiloasă de destin astrologic. În acest mod a luat fiinţă lumea aşa cum o cunoaştem.

Scopul pe care îl găsim în cele mai multe versiuni gnostice este evadarea din lumea lui Ialdabaoth şi întoarcerea la

lumea de lumină. Această poartă de scăpare nu este deschisă totuşi oricui. Multe surse gnostice împart fiinţele umane în trei clase: *hylic* (de la *hyle*, „materie, substanţă”) care sunt creaţii robotice ale archonilor şi nu pot scăpa din lumea materială; *psychic* (de la *psyche*, „minte”) care au potenţialul de a evada din materie şi de a se ridica spre lumea de lumină, dar pentru acest lucru trebuie să muncească mult; *pneumatic* (de la *pneuma*, „spirit”), cărora dreptul de a cunoaşte le-a fost acordat la naştere şi se pot întoarce la lumea de lumină.

Aceste principii de bază au fost acceptate de multe (dar nu de toate) sisteme gnostice ca bază comună. Structurile construite pe acestă fundaţie, de altfel, au fost foarte diverse. Unele tradiţii gnostice erau explicit creştine şi propovăduiau că Iisus din Nazareth a fost un eon venit din lumea de lumină, care a coborât în lumea falsă a materiei pentru a elibera sufletele din strânsoarea archonilor. Alţii îl desemnează pe Seth, al treilea fiu al lui Adam, ca fiind cel care a deschis poarta pentru evadare. Alţi gnostici i-au transformat pe răufăcătorii din Biblie – Cain, Esau, locuitorii Sodomei şi alţii – în eroi care s-au revoltat împotriva creatorului lor malefic.

Au existat unii învăţători şi unele tradiţii gnostice care au ignorat atât Biblia, cât şi imagistica standard iudeo-creştină. Cele mai multe scrieri gnostice, de altfel, se centrează pe aceste surse, reinterpretându-le în diferite moduri. Până la un punct, gnosticismul a funcţionat ca un fel de teorie a conspiraţiei în domeniul spiritual, tratând ideile ortodoxe drept „versiunea oficială” a Bisericii care trebuie înţeleasă pentru a ajunge la adevăr.

Scriitorii gnostici au periat mai ales evenimentele din Cartea Genezei, cam în acelaşi mod în care suporterii conspiraţiei moderne adaugă detalii privind asasinarea lui Kennedy – şi interpretările produse variau la fel de mult.

Practica gnostică este la fel de variată ca şi teoria. Ritualurile magice se pare că erau foarte practicate; Plotin, marele filozof platonician, a criticat dependenţa acestora de farmece şi vrăjitorii în eseul său *Contra gnosticilor.* Unele scripturi gnostice care au supravieţuit până în zilele noastre includ invocaţii magice şi cuvinte cu o încărcătură puternică foarte apropiate de cele descoperite în papirusurile greco-egiptene.

Unii gnostici au adus argumente în favoarea unei vieţi de ascetism şi disciplină spirituală, sexul fiind de cele mai multe ori aspru condamnat, din moment ce creează noi trupuri umane, care sunt închisori pentru suflete. Alţii, dimpotrivă, au argumentat că, din moment ce zeul religiei convenţionale era malefic, ce a interzis el trebuie să fie benefic şi, pe baza acestei constatări, au insistat că orice fel de activitate sexuală era permisă. O cale de mijloc între aceste două puncte de vedere este de a interzice orice formă de dragoste fizică ce poate duce la apariţia unei sarcini, orice altă formă fiind considerată corectă.

După reprimarea sa în lumea romană, gnosticismul a continuat să fie predat şi practicat în cadrul unor secte subterane restrânse, în diferite părţi ale Orientului Mijlociu. Cel puţin una dintre aceste secte, mandeenii, a supravieţuit în sudul Irakului până în zilele noastre. Alta, bogomilii, s-a dezvoltat în Evul Mediu timpuriu pe teritoriul actual al Bulgariei, iar misionari ai acestei secte călătoreau în

Occident, în Italia şi sudul Franţei, în secolele al XI-lea şi al XIII-lea, propovăduind cea mai răspândită formă de mişcare gnostică din Occident, erezia catară.

Inchiziţia, înfiinţată oficial în anul 1239 ca armă împotriva catarismului, a eliminat treptat ce mai rămăsese din catari după cruciada susţinută financiar de Biserică, începută în 1208. Gnosticismul în lumea occidentală a existat în primul rând ca notă de subsol în cărţile de istorie până în secolul al XIX-lea, când au fost înfiinţate câteva secte mici în Franţa, ca parte a fazei timpurii a renaşterii oculte care a avut loc în acea perioadă. Atitudinea împotriva gnosticilor a trecut printr-o schimbare majoră în acea epocă, drept parte a reevaluării romantice a tradiţiilor proscrise şi a cunoştinţelor refuzate. Mulţi oponenţi ai versiunilor consacrate ale creştinismului au trecut la gnosticism, fie din dorinţa de polemică, fie pentru stabilirea unui cadru pentru o nouă abordare cvasicreştină a spiritualităţii. Societatea teozofică reprezentând avangarda mişcării spirituale alternative, din ultimii ani ai secolului al XIX-lea şi primii ani ai secolului al XX-lea, îi caracteriza pe gnostici ca fiind nişte mistici iluminaţi măcelăriţi de fanaticii ortodocşi bigoţi; această caracterizare a devenit foarte răspândită în cercurile oculte în timpul „Secolului Teozofic", din perioada 1875-1975. Psihologul elveţian Carl Jung (1875-1961) a folosit în mod substanţial în analizele sale psihologice elemente de gnosticism; *VEZI* JUNG, CARL GUSTAV.

De altfel, nu înseamnă mare lucru, pentru că toate speculaţiile şi discuţiile despre gnosticism din momentul Căderii Imperiului Roman până prin anii 1970 s-au bazat pe mai multe surse, aproape toate scrise de clerici creştini

din perioada timpurie care erau mult mai interesaţi să-i denunţe pe gnostici decât să-i înţeleagă.

În 1945, totuşi, fermierii de lângă satul Nag Hammadi din Egipt au dat peste un vas din argilă în care se aflau conservate douăsprezece volume legate în piele conţinând scripturile gnostice antice. Disputele dintre specialişti au întârziat publicarea şi traducerea acestora timp de mai mult de douăzeci de ani, însă o ediţie completă în facsimil a fost publicată în foileton în perioada 1972-1977, iar o traducere în limba engleză a fost editată în 1977.

Rezultatul a fost o creştere spectaculoasă a interesului pentru gnosticism, pentru crearea şi răspândirea unor organizaţii gnostice religioase şi spirituale. Câteva ramuri aparţinând de creştinismul alternativ conectate cu mişcarea episcopilor independenţi şi-au redefinit identitatea ca gnostici. Câţiva dintre aceşti gnostici recenţi s-au aventurat în adoptarea unui profund dualism al gândirii antice gnostice – care este posibil să fie la fel de corect. *VEZI ŞI* OCULTISMUL CREŞTIN; HERMETISM; PLATONISM.

grad: În cadrul sistemelor fraternale, organizate în loji magice, gradele reprezintă diverse niveluri de iniţiere, fiecare având propria ceremonie, propriul simbolism şi set de cunoştinţe tradiţionale. Se mai întrebuinţează şi termenul de „treaptă" cu aceeaşi semnificaţie.

Sistemul de grade a fost iniţial inspirat de structura pe trei niveluri a sistemului medieval al breslelor, în care un membru trecea, de obicei, în cursul carierei sale prin stadiile de ucenic, calfă şi maestru. Ucenicii erau învăţaţi chestiunile de bază ale unei meserii care să-i ajute să facă lucruri

necesare în casă şi pentru familie, fiind apoi obligaţi să lucreze pentru maestru o perioadă fixă de timp. Calfele, tovarăşii sau asociaţii – termenii care desemnau acest stagiu erau diferiţi – îşi completau ucenicia şi lucrau pentru maestru pe un salariu, dezvoltându-şi abilităţile în cadrul breslei respective. După ce făceau şi prezentau o „piesă de maestru" – o lucrare care să ateste stăpânirea completă a meseriei pe care aveau s-o practice – calfele avansau la rangul de maestru, căpătând dreptul de a vota în cadrul breslei şi de a-şi lua ucenici şi calfe la rândul lor.

Aceeaşi structură pe trei niveluri era utilizată şi în cadrul breslelor operative de zidari care s-au transformat în Franc-masonerie, iniţiind structura gradelor masonice, de ucenic începător, calfă în meserie şi maestru mason. Multe alte grupuri care au împrumutat metodele masonice au preluat versiuni ale acestui sistem, iar o structură de iniţiere de trei niveluri este încă cea mai comună în cadrul lojilor fraternale şi în cele magice. Acest sistem a fost de asemenea adoptat de mişcarea Wicca şi în Druidism, împreună cu o cantitate surprinzătoare de simbolism şi terminologie masonică. Mai târziu, odată cu dezvoltarea gradelor adiţionale masonice, au apărut structuri mai elaborate de grade de iniţiere.

Cel mai extravagant exemplu îl reprezintă cele nouăzeci şi nouă de grade ale Ritului Masonic de Memphis şi Mizraim, cu toate că doar câteva dintre acestea au fost vreodată dezvoltate dincolo de un cadru de bază. În cadrul Ritului Masonic Scoţian de treizeci şi trei de grade, pe de altă parte, fiecare grad în parte are propriul său ritual, simbolism şi set de cunoştinţe complete care permit o evoluţie spirituală. Alte sisteme, unele modelate în cadrul

masoneriei, iar altele derivate din diferite surse, au structuri diferite în privinţa gradelor, deşi niciunul nu pare să fi atins complexitatea sistemelor masonice menţionate anterior. Unul dintre cele care merită menţionate este sistemul Zorilor de Aur cu douăsprezece grade, bazat pe Arborele Cabalistic al Vieţii, care este la rândul său derivat dintr-o mai veche schemă rosicruciană cu nouă grade utilizată de Ordinul German al Crucii Roşii Aurii. Altul este acela al *Independent Order of Odd Fellows* (IOOF), cel mai mare ordin fraternal nemasonic, care deţine în total zece grade de iniţiere împărţite pe trei niveluri şi care a influenţat un număr însemnat de ordine oculte americane. Structura de nouă grade a Ordo Templi Orientis (OTO) a fost, de asemenea, mult copiată în ultimul secol; *VEZI* LOJĂ MAGICĂ.

grimoar: (în limba franceză medievală, „gramatică") O carte sau o „gramatică" de magie din perioada Evului Mediu sau a Renaşterii. Grimoarele constituie cel mai important segment de literatură magică medievală. Acestea se concentrează aproape în totalitate pe magia gotică – reprezentând arta de a convoca spiritele şi demonii pentru a fi supuşi sau îmblânziţi de magician –, deşi apare şi o anumită cantitate de magie naturală, în unele exemplare. Printre cele mai faimoase grimoare se numără *Picatrix*, *Cheia lui Solomon*, *Lemegeton*, *Cartea de Jurământ a Papei Honorius sau Grimoarul lui Honorius, Marele Grimoar*, *Dragon Rouge* („Dragonul Roşu"); mai sunt şi altele.

Magia prezentă în grimoare este un amestec de metode provenite din surse foarte diferite, dintre care elementele cele mai vizibile provin din teritoriile evreieşti, arabe, greceşti şi

creştine medievale. Magicianul era instruit să creeze şi să sfinţească diferite instrumente de lucru, să traseze un cerc magic pentru protecţia împotriva spiritelor şi apoi să repete o serie de rugăciuni, incantaţii şi porunci, pentru ca spiritul dorit să apară. Odată ce acesta apărea, i se poruncea să sfinţească talismane, să prevadă viitorul, să arate locul unor comori ascunse şi multe altele. Popularitatea grimoarelor a fost la apogeu în perioada Evului Mediu târziu, începând să intre în declin odată cu răspândirea magiei Renaşterii din secolul al XVI-lea.

Au rămas totuşi în uz până în zilele noastre, iar unele dintre cele mai recente tradiţii magice s-au inspirat foarte mult din aceste grimoare. De asemenea, câteva manuale de magie utilizate în prezent în magia populară americană, cum ar fi Cartea a Şasea şi a Şaptea a lui Moise, se inspiră din înţelepciunea cuprinsă în grimoare mult mai vechi.

Hermes Trismegistus: (în limba greacă, „Hermes De Trei ori Mare”) Fondatorul mitic al hermetismului, Hermes Trismegistus şi-a început cariera ca zeul egiptean Djehuti sau Thot, autointitulându-se „De Trei ori Mare.” După cucerirea Egiptului de către grecii lui Alexandru cel Mare, Thot a fost identificat cu Hermes, cel mai apropiat echivalent printre zeii greci, iar titlul său a fost, de asemenea, tradus. În timp, odată cu dezvoltarea unei culturi hibride greco-egiptene în Valea Nilului, a devenit un obicei ca egiptenii să atribuie scrierea tuturor cărţilor de magie care îl aveau ca autor pe Thot lui Hermes, apărând acum un gen de cărţi de magie şi misticism care cuprindea tradiţia hermetică. *VEZI* HERMETISM.

Puţine persoane în perioada antichităţii şi chiar şi mai puţine în Evul Mediu au pus la îndoială faptul că Hermes

Trismegistus a fost o persoană reală, care a trăit în timpuri îndepărtate şi a scris cărţi importante de magie, astrologie, alchimie şi teologie. S-au făcut eforturi începând cu perioada romană pentru a i se alcătui o biografie, acest proces fiind accelerat pe măsură ce zeii păgâni erau din ce în ce mai puţin acceptaţi, iar oamenii înţelepţi, ceva mai mult.

Chiar şi în scrierile hermetice, Hermes este uneori descris ca fiind nepotul unui Hermes mai vechi, care este în mod evident zeul Thot; mai târziu, eforturile de reinterpretare ale lui Hermes ca personalitate istorică au devenit orice altceva decât universale. De exemplu, scriitorii evrei îl identificau în mod obişnuit pe Hermes cu Enoch, în timp ce cărturarii musulmani îl considerau a fi aceeaşi persoană cu misteriosul Idris care l-a iniţiat pe Moise. În timp ce se susţinea că Enoch a devenit puternicul înger Metatron după urcarea sa la ceruri, iar Idris era aproape la fel de venerat în cadrul legendelor şi învăţăturilor islamice, cele două identificări i-au conferit Celui de Trei ori Mare fostul statut divin pe care îl poate oferi o religie monoteistă.

În Evul Mediu timpuriu, figura deja faimosului Hermes s-a transformat din nou, când i-a fost atribuită o întreagă literatură cuprinzând cărţi de magie, astrologie şi alchimie. Pentru gândirea medievală, Hermes era contemporan cu Moise, fiind preot egiptean, profet şi rege, inventând de unul singur alchimia, astrologia, magia şi multe alte arte. Tentative de plasare a lui Hermes Trismegistus în context istoric continuă şi în prezent. În învăţăturile ordinului rosicrucian american AMORC, de exemplu, faraonul eretic Akhenaten este numit „al doilea Hermes", în ciuda faptului

că învăţăturile lui Akhenaten, bine atestate documentar, sunt foarte departe de hermetism; *VEZI* AKHENATEN.

hermetism: Unul dintre elementele esenţiale ale tradiţiei oculte occidentale, hermetismul îşi are rădăcinile în fuziunea produsă între filozofia greacă şi magia egipteană care a avut loc în Egipt, după cucerirea acestuia de către Alexandru cel Mare în anul 332 î.Hr. În vreme ce egiptenii asimilau cu greutate modul de viaţă al cuceritorilor greci, aceştia au preluat destul de repede venerarea zeilor egipteni, iar faptul că preoţii egipteni ştiau limba greacă şi erau familiarizaţi cu literatura greacă a reprezentat un mare avantaj pentru aceştia.

De aceea, în timp, de-a lungul Nilului s-a dezvoltat o societate bilingvă şi biculturală, în cadrul căreia magia şi spiritualitatea milenară a Egiptului au putut fi formulate în termenii gândirii greceşti. Cariera lui Chaeremon, preot egiptean din primul secol al erei noastre, care era pe deasupra şi un filozof stoic de faimă internaţională, ne arată cât de departe a ajuns acest proces.

La un moment dat, în decurs de un secol şi ceva, la începutul erei noastre, acest context a început să răspundă aceluiaşi impuls spiritual care a condus la apariţia neoplatonismului, gnosticismului, maniheismului şi creştinismului – o formă de prindere în capcană a lumii experienţelor obişnuite, precum şi a dorinţei de eliberare a omului. Cauzele acestui curent sunt complexe şi sunt încă intens dezbătute. Rezultatele au fost în aceeaşi măsură complexe şi foarte variate, în funcţie de resursele pe care le-au avut

la îndemână filozofii şi misticii din diferitele părţi ale lumii antice.

În Valea Nilului, resursele fundamentale erau cele provenite din spiritualitatea antică egipteană, care au avut ca rezultat apariţia hermetismului. Din şcolile şi învăţăturile hermetice originale au ajuns până la noi foarte puţine urme.

Din indiciile culese din scrierile găsite, cărturarii au tras concluzia că tradiţia hermetică era dezvoltată şi transmisă în cercuri restrânse şi neoficiale de discipoli strânşi în jurul profesorilor carismatici. Filozofia mistică, magia ceremonială, astrologia şi alchimia făceau parte din programul de studiu şi toate acestea trebuiau să conducă la o renaştere, în cadrul căreia sufletul individual trebuia să facă legătura cu puterea supremă, divină, fără nume, a universului.

La fel cum se considera că toate cărţile de magie antice egiptene fuseseră create de Thot, mai degrabă decât de autori umani, cărţile care au rezultat din aceste cercuri filozofice au fost atribuite lui Hermes Trismegistus, echivalentul grec al zeului Thot. *VEZI* HERMES TRISMEGISTUS.

Masiva carismă culturală a Egiptului în cadrul lumii antice a conferit acestor lucrări, precum şi tradiţiei hermetice, o reputaţie de înţelepciune profundă, care le-a făcut atractive pentru discipolii multor altor tradiţii spirituale. Printre platonicieni şi neoplatonicieni, deşi apăreau întotdeauna persoane care respingeau public tradiţiile magice de genul hermetismului, erau şi persoane care le foloseau considerând că reprezintă nişte resurse utile. Această ultimă abordare a devenit din ce în ce mai răspândită odată cu dezvoltarea creştinismului, în timp ce partizani ai tradiţiilor păgâne care, în trecut, petreceau mult timp în dispute sterile,

începeau să caute împreună o bază de luptă în faţa unei ameninţări comune. Sub conducerea lui Iamblichus din Calcis, care s-a gândit să creeze o spiritualitate păgână unificată ca un dig în calea valului reprezentat de creştinism, magia hermetică a devenit un element-cheie în cadrul acestui sistem.

Nici creştinii nu rămăseseră imuni la această aură de înţelepciune care înconjura „misterele egiptene", iar unii părinţi ai Bisericii au făcut tot ce le stătea în putere pentru a coopta scrierile hermetice în ajutorul creştinismului, mergând până la falsificarea „oracolelor lui Hermes", despre care se spunea că prevedeau venirea lui Iisus. Acest fapt a avut un efect neaşteptat; deoarece Hermes Trismegistus a sfârşit prin a fi etichetat drept profet al lui Hristos, documente hermetice care altfel ar fi fost destinate flăcărilor au fost păstrate şi copiate în perioada Evului Mediu. O mare parte din tradiţia hermetică a supravieţuit în acest fel, în haine creştine, ducând la dezvoltarea tradiţiilor oculte; *VEZI* OCULTISMUL CREŞTIN.

Invaziile arabe din secolul al VIII-lea au înlocuit, în Egipt şi într-o mare parte a lumii mediteraneene, o religie dogmatică prin alta. Cuceritorii musulmani au absorbit multe dintre tradiţiile culturale ale celor învinşi, iar o mare parte din practica hermetică a fost preluată de misticii musulmani şi magicienii arabi. Coranul, cartea sfântă a islamului, cuprinde şi el o fisură pentru hermetici, prin includerea sabienilor printre Popoarele Cărţii cărora le era permisă practicarea propriei religii fără să li se întâmple nimic din partea bunilor musulmani; semnificaţia termenului de „sabian" a fost subiect de controverse timp de secole, dar în

anii care au urmat cuceririi musulmane era utilizat pe scară largă pentru a-i desemna pe hermetici. Oraşul păgân Harran a profitat de această situaţie, păstrându-şi propriile tradiţii religioase, care au fost foarte amestecate cu hermetismul şi neoplatonismul.

Tradiţiile hermetice ale practicii şi spiritualităţii magiei au devenit astfel parte a curentului cuprinzător de magie arabă care s-a extins în Europa la începutul secolului al XII-lea d.Hr. Partea mai mult teoretică a hermetismului a fost, de asemenea, păstrată în câteva lucrări. În Evul Mediu, cel mai important a fost tratatul *Asclepius*, care a supravieţuit în Occident, sub forma unei traduceri latine. În Est, în Imperiul Bizantin, a fost păstrată o colecţie de texte hermetice cunoscute mai târziu sub numele de *Corpus Hermeticum,* deşi au avut o răspândire destul de restrânsă; *VEZI CORPUS HERMETICUM*.

Câteva lucrări de astrologie apărute în numele lui Hermes au fost de asemenea disponibile în vechime, iar manualele de magie arabă, de exemplu *Picatrix,* conţineau şi ele o anumită cantitate de filozofie hermetică. Alte texte de magie pură purtau numele lui Hermes pe ele, cum ar fi *Liber Hermetis de quindecim stellis* (Cartea lui Hermes Despre cele Cincisprezece Stele), un manual de magie talismanică, intens copiat în cursul Evului Mediu şi al Renaşterii. În ciuda suspiciunilor ocazionale ale Bisericii, un curent subteran stabil de interes în domeniul lui Hermes şi al învăţăturilor sale a continuat în cercurile educate, pe toată durata perioadei medievale. Platonicieni importanţi, printre care Bernardus Sylvestris (secolul al XII-lea), l-au utilizat

ca sursă de inspiraţie, deşi rar l-au amintit în studiile lor. *VEZI* PLATONISM.

Recuperarea lucrării *Corpus Hermeticum* de către Occident s-a produs prin intermediul unui singur manuscris, obţinut de Cosimo de Medici din Florenţa, în jurul anului 1460, care a fost tradus în latină de Marsilio Ficino în 1463, transformând acest curent subteran într-un adevărat torent. Ficino însuşi, discipolul său, Giovanni Pico della Mirandola, precum şi o pleiadă de alţi cărturari şi magicieni au utilizat scrierile hermetice ca fundament pentru o tentativă ambiţioasă de creare a unui nou ocultism creştin, apropiindu-se de tehnicile magice şi direcţionându-le spre finaluri spirituale, dar în acelaşi timp practice. Acest proiect a atins probabil apogeul în 1591, când hermeticul croat Francesco Patrizi (1529-1597) a propus în mod oficial ca filozofiile lui Aristotel şi Toma de Aquino să fie înlocuite cu cele hermetice ca fundament intelectual al teologiei catolice. Propunerea acestuia a fost respinsă după îndelungi dezbateri, dar însuşi faptul că s-a gândit să facă un astfel de demers arată gradul de penetrare a gândirii hermetice în viaţa intelectuală a Renaşterii.

Cu toate acestea, nu multă vreme după propunerea lui Patrizi, hermetismul a suferit o lovitură majoră când Isaac Casaubon a demonstrat cu argumente lingvistice solide că textele care alcătuiesc *Corpus Hermeticum* nu datează din perioada lui Moise, ci din primele secole ale Erei Noastre. Lucrarea lui Casaubon, publicată în 1614, marchează finalul efectiv al hermetismului Renaşterii. După acest moment, deşi hermeticii convinşi şi ocultiştii au continuat să studieze

scrierile hermetice, cultura europeană le-a marginalizat în general, considerându-le falsuri.

Până de curând, deşi eticheta de „hermetic” a fost destul de folosită de diverse societăţi magice, adevăratele învăţături ale hermetismului s-au bucurat de puţină atenţie. În perioada de reînviere a ocultismului din secolul al XIX-lea, a fost republicat *Corpus Hermeticum*, precum şi alte documente antice, dar învăţăturile hermetice, cea mai mare parte dintre ele, au fost reinterpretate din punctul de vedere al teozofiei şi al altor filozofii oculte similare.

Această situaţie a început să se schimbe prin anii 1960, când o nouă generaţie de ocultişti au descoperit scrierile doamnei Frances Yates care, aproape de una singură, a reintrodus tradiţia hermetică în lumea erudiţiei moderne.

Scrierile lui Yates afirmau că hermetismul a avut o influenţă masivă la toate nivelurile culturii renascentiste, stârnind controverse aprinse şi găsind motive pentru cercetări viitoare în cercurile academice. În acelaşi timp, aceste cărţi au devenit lectură obligatorie pentru magicienii educaţi din toată lumea, catalizând eforturi diverse pentru explorarea nivelurilor vechi de tradiţie magică şi revendicându-şi propriile rădăcini istorice din ocultismul occidental.

horoscop: În terminologia astrologică modernă, horoscopul este o hartă a poziţiei cerurilor într-un anumit moment, care se relaţionează şi cu un anumit punct de pe suprafaţa Pământului. Cuvântul „horoscop” a avut iniţial semnificaţia a ceea ce numim astăzi ascendent – care înseamnă gradul de pe zodiac al orizontului estic la un

moment dat al generării hărţii – căpătând semnificaţia actuală în Evul Mediu târziu.

Până de curând, formatul standard al unui horoscop era pătrat, împărţit în douăsprezece părţi de formă triunghiulară şi o zonă centrală pătrată, cu ajutorul unor linii drepte. În perioada de dinainte de apariţia formularelor pretipărite, această formă de hartă era mult mai uşor de desenat. În ultimele două secole, a devenit mult mai frecventă forma unui cerc împărţit în douăsprezece arce egale.

inițiere: (în limba latină *initiatio*, „început”) Unul dintre cei mai derutanţi şi complecşi termeni din limbajul ocult modern, cuvântul „iniţiere” a fost la început împrumutat de la organizaţiile fraternale cum ar fi Francmasoneria, unde era utilizat când se făcea referire la ceremonia în care un membru era avansat la un anumit rang sau grad, primind învăţăturile, drepturile şi titlul oficial al acelui nivel ierarhic. În secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea, conceptul de grad în cadrul lojilor a fuzionat cu ideile procesului de dezvoltare spirituală, iar acest lucru a făcut ca acest concept de iniţiere să capete o încărcătură suplimentară apreciabilă. Prin urmare, scrierile din secolul al XIX-lea şi de la începutul secolului al XX-lea au tratat de cele mai multe ori procesul de iniţiere ca pe ceva foarte misterios, cu implicarea Maeştrilor Ascunşi şi a experienţei extracorporale.

Acest lucru avea foarte puţin de-a face cu procesul de iniţiere real practicat în cadrul organizaţiilor magice, al sabaturilor Wicca şi al altor grupuri oculte. Ceremoniile de iniţiere practicate de aceste grupuri pot avea efecte psihologice şi spirituale puternice asupra celor care trec prin ele, fiind amplificate mai ales de metodele tehnice de magie rituală. Cu toate acestea, ceremoniile nu sunt foarte complexe din punctul de vedere al structurii de bază şi al modului de operare.

Detaliile variază foarte mult, dar, de regulă, cele mai multe procese de iniţiere încep prin izolarea candidatului – persoana care urmează să fie iniţiată –, în timp ce este pregătită o anumită zonă, din punct de vedere psihic şi magic, pentru ceremonie. Candidatul este de obicei legat la ochi înainte de a fi adus în zona ceremonială şi fie este plimbat în cerc şi speriat cu zgomote bruşte sau diverse atingeri fizice, fie este lăsat într-o tăcere şi linişte depline pentru o anumită perioadă de timp. Toate aceste procedee au ca scop crearea unei stări de receptivitate crescută a candidatului.

În tot acest timp, candidatul trece printr-o serie de experienţe simbolice care codifică învăţăturile gradului respectiv cu ajutorul sunetelor, cuvintelor, contactelor fizice şi mişcărilor, precum şi al altor stimuli. Banda cu care îi sunt legaţi ochii îi va fi ridicată din când în când pe parcursul ceremoniei, pentru a i se releva unele imagini importante. La un moment dat în timpul ritualului, candidatul depune un jurământ sau îşi asumă nişte obligaţii, cum ar fi de exemplu acelea de a se supune regulilor ordinului sau lojii, de a participa la întruniri etc.

La puţin timp după depunerea jurământului sau asumarea obligaţiilor, candidatul primeşte secretele gradului – de fapt, strângeri de mână, parole, gesturi simbolice sau alte semne de identificare. Aceste gesturi stabilizează experienţa iniţierii în trupul candidatului; când aceste semne sunt repetate de către candidat, aşa cum vor fi la fiecare întrunire de lucru a gradului respectiv, ele funcţionează ca un mecanism de declanşare somatică, rechemând stările emoţionale din timpul iniţierii. Ritualul se încheie în mod normal cu una sau mai multe lecturi ale învăţăturilor gradului respectiv, care are ca scop „scoaterea candidatului" din acea stare specială şi, de asemenea, comunicarea unor informaţii utile.

Acest tipar de iniţiere nu este universal în toate tradiţiile oculte occidentale, deşi există unele ritualuri alternative bazate pe metode hinduse sau budiste de iniţiere, care au fost introduse de unele grupuri, cu precădere în Europa Centrală. Multe ritualuri de iniţiere au fost publicate, inclusiv acelea ale grupurilor influente, cum ar fi Ordinul Hermetic al Zorilor de Aur şi Mişcarea Wicca înfiinţată de Gerald Gardner. *VEZI ŞI* GRAD; LOJĂ MAGICĂ.

istoria ocultă: Versiunile alternative ale istoriei, prezentate de ocultişti ca fiind istoria „reală" a tradiţiei oculte sau a lumii ca întreg. Extrem de obişnuite în ultimul secol şi jumătate, aceste versiuni reprezentau o îmbogăţire recentă a ocultismului occidental. Din perioada antică, Evul Mediu şi Renaştere, se pare că nu ne-au rămas dovezi prea evidente că cei care studiau domeniul ocult din lumea occidentală aveau păreri demne de reţinut în privinţa istoriei care era

diferită de a celorlalţi oameni sau de a istoricilor din societăţile respective.

Se presupune că istoria ocultă începuse să se dezvolte când, după 1614, Isaac Casaubon a adus dovezi pe care le-a făcut publice, care datau *Corpus Hermeticum* după naşterea lui Hristos. Până în acel moment, studenţii textelor hermetice (împreună cu toată lumea de fapt) credeau că acestea sunt învăţături egiptene autentice care datau din perioada lui Moise, dacă nu chiar mai dinainte. VEZI *CORPUS HERMETICUM*; HERMETISM.

Publicarea lucrării lui Casaubon a făcut parte din atacul îndreptat asupra filozofiei magice renascentiste care a încheiat perioada renascentistă, ajutând la începerea Revoluţiei Ştiinţifice. Mulţi ocultişti ai vremii, recunoscând dimensiunea politică a atacului, au respins concluziile lui Casaubon, insistând că textele care alcătuiesc *Corpus Hermeticum* erau extrase din înţelepciunea egipteană antică, indiferent de ce spuneau istoricii tradiţionali.

Restul secolului al XVII-lea nu prea s-a ocupat de istoria ocultă. Secolul următor, pe de altă parte, a însemnat manifestarea publică a Francmasoneriei, care a dus la înfiinţarea unei adevărate industrii istorice, care nu a apus încă. Deşi toate dovezile duc la concluzia că Francmasoneria a început să se manifeste exact cum se pretindea iniţial – ca un sindicat al zidarilor, care respectau nişte ritualuri medievale de breaslă –, unii membri care făceau parte din burghezie şi aristocraţie au considerat că era destul de stânjenitor să ai o asemenea origine muncitorească şi s-au apucat să caute ceva mai romantic. Unele concluzii – legătura presupusă dintre francmasoni şi Cavalerii Templieri, de exemplu,

sau ideea că masoneria poate fi regăsită în Egiptul antic – sunt încă în circulaţie, în ciuda lipsei evidente de dovezi în sprijinul acestor teorii. *VEZI* FRANCMASONERIE.

Pentru a impresiona, fondatorii şi promotorii altor organizaţii de loji – multe inspirate din Francmasonerie, unele cu origini independente –, au inventat pe tot parcursul secolelor al XVIII-lea şi al XIX-lea genealogii impresionante ale propriilor tradiţii. Pe la mijlocul secolului al XIX-lea, pentru o lojă era o scuză destul de slabă, fie ea ocultă sau fraternală, dacă nu putea să pretindă că îşi are originile în Egiptul antic, pe vremea lui Moise, a Druizilor sau în orice altă sursă la fel de romantică. Toate aceste pretenţii erau elaborate şi combinate în mod diferit, reuşind să dea impresia că lojile oculte erau un factor de stabilitate pe valurile mişcătoare ale schimbărilor istorice.

Revoluţia Franceză de la sfârşitul secolului al XVIII-lea a imprimat noi direcţii acestor speculaţii. Unii scriitori conservatori, incapabili să conceapă că poporul francez era dornic să scape de una dintre cele mai corupte şi incompetente monarhii din Europa, au insistat pe ideea că revoluţia trebuie să fi fost rezultatul unei vaste şi sinistre conspiraţii împotriva monarhiei şi creştinismului. Iluminaţii din Bavaria, o societate secretă care nu s-a bucurat de prea mult succes şi nu a avut o viaţă prea lungă, a fost aleasă, din anumite motive, de abatele Augustin Barruel – prima mare personalitate a teoriei moderne a conspiraţiei – să joace rolul răufăcătorului în această piesă. În timp ce o mare parte din haosul rezultat a fost inventat, neavând nimic de-a face cu tradiţiile oculte occidentale, unele elemente de teoria conspiraţiei au fost amestecate din când în când în domeniul

ocult, producând materie brută pentru crearea de falsuri ale istoriei oculte.

În secolul al XIX-lea, istoria ocultă s-a dezvoltat în alte direcţii, pe măsură ce unele personalităţi de la graniţa culturii victoriene au creat controverse asupra unor subiecte deja acceptate. Unii dintre ei, cum ar fi Charles Darwin, au fost acceptaţi de societatea educată, deoarece aduceau unele revizuiri ale modului de percepţie a lumii de către Occident. Alte personalităţi au rămas la această graniţă, contribuind cu un număr în creştere de puncte de vedere alternative, respinse de învăţaţi şi oameni de ştiinţă, formându-şi în acelaşi timp adepţi în afara instituţiilor oficiale de învăţământ. Una dintre personalităţile care şi-au adus o contribuţie masivă în acest mod la istoria ocultă a fost Ignatius Donnelly (1831-1901), un congresmen din Minnesota care s-a apucat de istorie alternativă, readucând în atenţie textele lui Platon despre Atlantida din conul de umbră unde se găseau, afirmând că acest continent pierdut a existat cu adevărat. Cartea sa din 1882, *Atlantis, or the Antediluvian World* (Atlantida: Lumea de dinaintea potopului), a avut la bază ipoteze ştiinţifice din epoca victoriană respinse în timpul vieţii sale, însă ideile importante au tot fost copiate de când au apărut. În a doua sa carte impresionantă, *Ragnarok, or the Age of Fire and Gravel* (Ragnarok sau Era Focului şi a Pământului) (1882), susţinea ideea că Pământul a intrat în coliziune cu o cometă în perioada preistorică – altă idee care şi-a găsit susţinători entuziaşti în versiunile mai recente ale istoriei oculte.

Personalitatea dominantă din istoria ocultă a secolului al XIX-lea a fost Helena Petrovna Blavatsky (1831-1891),

fondatoare a Societăţii Teozofice. Scrierile şi lecturile ei influente aveau ca temă centrală imaginea complet eronată a perioadei victoriene; ea respingea în mod egal atât ştiinţa materialistă, cât şi religia conformistă. Ca alternativă, construise o viziune a lumii care combina aproape tot ceea ce fusese respins de ştiinţa oficială şi de învăţaţii din acea perioadă. Continente pierdute, societăţi secrete, presupunerea că lucrările lui William Shakespeare fuseseră de fapt scrise de Francis Bacon, teorii ale evoluţiei în care animalele descindeau din om şi nu invers, precum şi alte asemenea teorii umpleau lucrările masive ale Helenei Blavatsky, la care se adăuga o mare cantitate de cunoştinţe din tradiţiile magice occidentale şi din misticismul oriental.

Versiunea lui Blavatsky asupra istoriei oculte a măturat toate celelalte teorii apărute înaintea ei şi, timp de un secol – din 1875 până în 1975 –, au fost puţine mişcări oculte în lumea occidentală care să nu facă referire măcar o dată în programele lor la Atlantida, Lemuria şi maeştrii Marii Loji Albe. Ideea dacă aceste chestiuni ar trebui să fie sau nu în centrul tradiţiei oculte era rareori discutată.

În ultima parte a secolului trecut, un număr destul de mare de mişcări oculte au început totuşi să se desprindă de versiunea teozofică a istoriei oculte. În cadrul tradiţiei hermetice şi în unele mişcări înrudite, cum ar fi Thelema, interesul în creştere pentru cunoştinţele autentice despre sistemele vechi de magie făcea ca istoria ocultă, cu fundamentele ei şubrede din domeniul realităţii, să pară mai puţin interesantă. Un accent crescut s-a pus pe practica magică – ideologie distinctă faţă de teoria ocultă – în această aripă a comunităţii care accepta schimbarea, astfel încât cei care

se ocupau cu studierea domeniului ocult ajunseseră să se întrebe ce legătură este între cunoştinţele de pe Atlantida şi procedeele practice ale instruirii magice. În cadrul mişcării neopăgâne, prin contrast, multe persoane respingeau istoria ocultă a teozofilor, fiindcă îşi doreau să creeze o versiune nouă, complet diferită, în care societăţile matriarhale antice şi elementele care au supravieţuit din tradiţiile păgâne să joace rolul central.

În mod ironic, pe măsură ce o mare parte din elementele comunităţii oculte se îndepărtau de versiunea teozofică a istoriei oculte, aceasta şi-a găsit un nou public în începuturile mişcării New Age. *VEZI* MIŞCAREA NEW AGE. Aproape toate „secretele trecutului" care fuseseră stocate în domeniul ocult în prima parte a secolului al XX-lea au fost regândite şi puse din nou în circulaţie ca elemente constitutive ale ideologiei moderne New Age. De aceea, avem motive întemeiate să credem că istoria ocultă va fi încă multă vreme un subiect de actualitate.

Jachin: (din limba ebraică, „a fost stabilit") Una dintre cele două coloane de la uşa Templului lui Solomon, un element important al simbolismului cabalistic, magic şi masonic.

Coloana Jachin este aşezată în partea dreaptă a intrării în templu. În simbolism, este deseori prezentată având culoarea albă şi corespunzând principiului activ, spiritual, masculin, după cum coloana Boaz corespunde elementului receptor sau pasiv, material şi feminin. Cabaliştii o asociază cu coloana de pe partea dreaptă a Arborelui Vieţii, Coloana Îndurării. *VEZI* ARBORELE VIEŢII.

În multe loji masonice, coloana Jachin are în partea superioară un glob ceresc, reprezentând asocierea cu lumea celestă. *VEZI* FRANCMASONERIE. *VEZI ŞI* BOAZ; TEMPLUL LUI SOLOMON.

Jung, Carl Gustav: Psiholog şi ocultist elveţian, care a trăit între anii 1875-1961. Una dintre cele mai influente personalităţi din domeniul psihologiei moderne, Carl Jung s-a născut într-o familie care i-a definit mare parte din viaţa viitoare. Tatăl său era preot protestant şi provenea dintr-o familie care dăduse un lung şir de cărturari şi teologi eminenţi, în timp ce mama sa era descendenta unei familii profund implicată în practicile oculte şi spirituale. S-a înscris la cursurile Facultăţii de Medicină a Universităţii din Basel în 1895, finalizându-le la sfârşitul anului 1900. Lucrarea sa de disertaţie, „Despre psihologia şi patologia fenomenelor aşa-zis oculte", s-a bazat pe şedinţe oculte cu membri ai familiei, conduse chiar de el, folosind-o pe post de medium pe verişoara sa, Hélène Preiswerk. Abia ieşit de pe băncile facultăţii, a început să lucreze la Spitalul de Boli Psihice Burghölzli din Zurich, unde s-a ocupat de nişte studii intens aclamate, despre asocierea cuvintelor ca metodă de diagnosticare. Împreună cu directorul spitalului, Eugen Bleuler (1857-1939), a fost printre primii medici din afara Vienei care au susţinut folosirea teoriei psihanalitice, dezvoltată de Sigmund Freud (1856-1939) la Viena, ca posibilitate terapeutică, deşi fusese un subiect extrem de controversat. Din 1905 până în 1912, Jung s-a numărat printre cele mai influente personalităţi din cadrul comunităţii freudiene, ajungând până la rangul de preşedinte al Asociaţiei Internaţionale de Psihanaliză.

În 1912, Jung s-a despărţit totuşi în mod public de Freud, respingând majoritatea teoriilor celui mai în vârstă, în favoarea unei abordări mai radicale şi în multe privinţe mai spirituale a psihoterapiei.

Jung a argumentat că în afară de inconştientul personal, alcătuit din chestiuni uitate sau reprimate în timpul vieţii individuale, mai există şi inconştientul colectiv, alcătuit din tipare arhaice – arhetipuri – care corespund, pe de o parte, instictelor umane primitive, iar pe de altă parte, zeilor religiei păgâne.

În spatele teoriilor lui Jung se află o lungă asociere cu domeniul ocult. Biblioteca sa conţinea multe cărţi ale misticului şi cărturarului teozof G.R.S. Mead (1863-1933), iar după despărţirea de Freud a devenit un vizitator şi orator frecvent în cadrul Şcolii de Înţelepciune de la Darmstadt, un important centru pentru studii oculte fondat de ocultistul baltic Contele Hermann Keyserling (1880-1947). Ca mulţi alţi ocultişti germani, Jung era în mod special interesat de tradiţiile persane ale zoroastrismului şi mitraismului şi, de asemenea, de gnosticism. Jung însuşi şi-a înregistrat vise şi experienţe vizionare în care, după întâlnirea cu zeităţi gnostice, a fost transformat în Aion, zeitatea mitraică având cap de leu. *VEZI* GNOSTICISM.

În cariera sa ulterioară, Jung a devenit foarte interesat de tradiţiile alchimice, ajungând să creadă că alchimiştii practicau psihoterapia, prin utilizarea reacţiilor chimice ca pe o tăbliţă nescrisă pentru proiectarea transformărilor psihologice. Era şi astrolog practician şi fusese învăţat să alcătuiască horoscoape de colega şi iubita sa Antonia Wolff (1888-1953) prin 1911; a jucat şi un rol esenţial în introducerea sistemului de divinaţie I Ching în lumea occidentală, prin scrierea unei prefeţe influente la cunoscuta traducere a lui Richard Wilhelm, din 1950.

Jung a părăsit spitalul Burghölzli în 1909, pentru a intra în practica privată şi s-a mutat la Küsnacht, lângă Zurich, unde şi-a construit un adevărat turn de fildeş şi unde a avut o carieră bogată ca terapeut, profesor şi scriitor. A devenit o personalitate publică cu o notorietate în creştere, nu numai în Europa, dar şi în America de Nord, unde ideile lui au început să fie introduse prin anii 1920, devenind extrem de populare până în momentul morţii sale.

Kether: (în limba ebraică KThR, „coroană”) Primul şi cel mai înalt Sefirot al Arborelui Vieţii, cum îl numeau cabaliştii, şi al Coloanei de Mijloc. Kether este prima manifestare, unitatea originară de la care se dezvăluie totul, scopul căutării spirituale, cum este înţeles de Cabala.

Corespondenţa standard este următoarea:

Numele lui Dumnezeu: AHIH, Eheieh (Eu sunt).

Arhangel: MITTRVN, Metatron, Prinţul Înfăţişărilor.

Gazdă Angelică: ChIVTh HQDSh, Chaioth haQodesh (Creaturi Sfinte Vii).

Corespondenţă Astrologică: RAShITh HGLGLIM, Rashith ha-Gilgalim (Începuturile Rotaţiei sau Primum Mobile).

Corespondenţă în Tarot: Cei patru Aşi din pachet.

Corespondenţă a Elementelor: Aer.

Imagine Magică: o figură umană întoarsă spre dreapta privitorului, văzută într-o lumină strălucitoare. Unele versiuni prezintă o figură masculină cu barbă, altele, una androgină.

Simboluri Adiţionale: Vârful, coroana.

Titluri Adiţionale: Macroprosopus, Marea Înfăţişare; Amen; Punctul Primordial; Capul Care Nu Este; Atik Yomin*.

Culori: în Atziluth** – strălucire pură.
în Beriyah*** – alb strălucitor.
în Yetzirah**** – alb strălucitor.
în Assiah***** – alb, stropit cu aur.

Corespondenţă în Microcosmos: Yechidah, esenţa spirituală a sinelui.

Corespondenţă în Corpul Uman: Deasupra coroanei de pe cap.

Gradul de Iniţiere: 10=1, Ipsissimus.

Qlippoth: ThAVMIAL, Thaumiel, Cei Divizaţi.

Textul celor Treizeci şi două de Căi ale înţelepciunii asociate cu runele Kether, „Prima Cale este numită Cea Admirabilă sau Inteligenţa Ascunsă, pentru că este Lumina care a oferit puterea înţelegerii Primului Principiu care nu are început, şi este Gloria Primă, pentru ca fiinţele necreate să-şi poată atinge esenţa.” *VEZI ŞI* CABALA; ARBORELE VIEŢII.

---

* Numele lui Dumnezeu în aramaică (n.red.)
** Lumea spiritului (n.red.)
*** Lumea intelectului (n.red.)
**** Lumea emoţiilor (n.red.)
***** Lumea fizică (n.red.)

Kybalionul: Probabil cea mai influentă lucrare care a ieşit de pe scena ocultă americană în secolul trecut, *Kybalionul* a fost scris de ocultiştii americani William Walker Atkinson (cunoscut mai ales sub pseudonimul Yogi Ramacharaka), Paul Foster Case şi Michael Witty, pe atunci şef al lojilor magice Alpha et Omega din America de Nord. Publicat anonim în 1912 ca lucrare a unor „Trei Iniţiaţi", a devenit destul de repede lectură obligatorie în majoritatea cercurilor oculte americane, păstrându-şi popularitatea în grupurile magice mai tradiţionaliste până în zilele noastre.

Kybalionul este organizat ca un comentariu asupra unei colecţii de axiome presupus antice, predate de la maestru la discipol, timp de secole; această colecţie este de asemenea (derutant, de altfel) numită *Kybalion*. Nu apare însă nicio urmă a vreunei colecţii cu acest nume în foarte bine documentata istorie a hermetismului de dinainte de 1912; VEZI HERMETISM. Comentariul se concentrează pe un set de şapte „Principii Hermetice", după cum urmează:

Principiul Mentalismului, care susţine că toate fenomenele sunt în ultimă instanţă mentale, iar materia fizică este un produs al Minţii Universale;

Principiul Corespondenţei, care susţine că aceleaşi principii şi tipare sunt adevărate la fiecare nivel al existenţei;

Principiul Vibraţiei, care susţine că toate nivelurile diferite ale existenţei sunt pur şi simplu diferite grade de vibraţie ale unei materii primare, mentale;

Principiul Polarităţii, care susţine că toate lucrurile conţin două aspecte opuse şi toate opoziţiile sunt aspecte ale aceleiaşi unităţi;

Principiul Ritmului, care susţine că toate lucrurile au un ritm între cele două aspecte opuse, care oferă un număr infinit de cicluri de acţiune şi reacţiune;

Principiul Cauzei şi Efectului, care susţine că toate lucrurile sunt efecte ale unei cauze şi cauze ale unor efecte şi că nimic nu este întâmplător;

Principiul Sexului sau Genului, care susţine că există principii feminine şi masculine în tot şi pe toate planurile şi că orice act de creaţie are loc prin contactul celor două.

Deşi este un lucru aproape sigur că această lucrare nu are originile antice pe care le pretinde, cele şapte principii însumează totuşi conceptele de bază ale filozofiei hermetice moderne, iar această carte şi-a câştigat reputaţia printre ocultişti ca fiind unul dintre textele fundamentale ale unei educaţii magice moderne.

lampă: În cadrul unor tradiţii de magie ceremonială, este un instrument de lucru care atestă prezenţa spiritului sau a esenţei divine în templu. Lampa magică este similară cu – probabil şi inspirată de aceasta – lampa sau candela care arde permanent în unele confesiuni creştine ca simbol al prezenţei lui Dumnezeu.

Lemegeton: Unul dintre cele mai faimoase grimoare medievale, *Lemegetonul* cuprinde cinci cărţi – *Goetia*, *Theurgia Goetia*, *Art Pauline*, *Art Almadel şi Artem Novem* – fiecare dintre acestea dedicată unei alte ramuri a artei de evocare a spiritelor. Semnificaţia cuvântului „Lemegeton" este încă necunoscută, iar colecţia mai poartă şi numele de *Cheia Minoră a lui Solomon*; *VEZI* SOLOMON.

Prima carte, *Goetia*, este de departe cea mai cunoscută, fiind reeditată de nenumărate ori singură. Cuprinde o listă

cu şaptezeci şi doi de demoni, împreună cu peceţile şi puterile acestora, precum şi cu instrucţiuni complete ale ritualului de invocare şi de adresare a poruncilor. *Goetia* şi-a menţinut popularitatea ca sursă de invocare până în timpurile noastre, fiind încă utilizată în mod curent de unii magicieni practicanţi. Lista sa de spirite împreună cu peceţile lor sunt incluse în *Cartea Magiei*, prima versiune a *Cărţii Umbrelor* a lui Gerald Gardner. Aceeaşi colecţie de spirite şi peceţi a stat la baza unui sistem de divinaţie şi a unui joc imaginar de război.

În celelalte cărţi găsim ritualuri suplimentare şi mai puţine spirite care pot fi invocate şi pot primi porunci în diverse scopuri. *Theurgia Goetia* enumeră spiritele aeriene, unele benefice, altele malefice; *Art Pauline* se ocupă de spiritele care guvernează orele planetare, gradele zodiacului şi planetele; *Art Almadel* cuprinde douăzeci de spirite asociate anotimpurilor, care pot fi invocate numai în anumite scopuri; *Artem Novem*, „Noua Artă”, constă în instrucţiuni de invocare a spiritelor benefice prin mijloace teurgice. În zilele noastre se acordă mult mai puţină atenţie acestora din urmă. *VEZI ŞI* GRIMOAR.

lojă magică: Formă socială standard pentru ocultismul occidental, în aproape toată perioada modernă, loja magică constituie un hibrid ciudat, derivat în mare parte din sistemele fraternale contemporane, organizate în loji. Autorii oculţi din perioada vârstei de aur a lojilor magice (aproximativ 1780-1950) pretind că lojile lor, inclusiv sistemul de loji ca întreg, datează din antichitate şi că au fost păstrate ca atare de mii de ani. Acest lucru este inexact. Sistemul magic de organizare în loji a fost împrumutat aproape în

totalitate din cadrul tradiţiilor lojilor fraternale, cum este Francmasoneria, preluând nu numai structura lor de bază, ci şi majoritatea detaliilor din aceeaşi sursă. *VEZI* FRANCMASONERIE.

Primele loji magice au luat fiinţă la graniţele Francmasoneriei franceze şi germane pe la jumătatea secolului al XVIII-lea. Deoarece înainte de această perioadă au existat diferite tipuri de societăţi oculte, era normal ca instrumentele standard ale unei loji magice – iniţieri rituale, o ierarhizare a gradelor, parole, strângeri de mână secrete şi altele – să fi suportat îmbunătăţiri în secolul al XVIII-lea. Aceste metode provenind din lojile fraternale au fost combinate cu tradiţii oculte mult mai vechi, de personalităţi cum ar fi Martinez de Pasqually şi Karl Gotthelf von Hund, fondatorii Ordinelor Élus Coens şi al celui de Strictă Observaţie, două importante organizaţii magice timpurii.

Pasqually şi von Hund, ca mulţi alţi fondatori de loji magice, au introdus foarte multe informaţii despre societăţile secrete vechi, printre care Rosicrucienii şi Cavalerii Templieri. Lojile magice timpurii au preluat o cantitate surprinzătoare de imagistică şi mitologie internă dintr-o sursă mult mai puţin onorabilă – nenumăratele teorii ale conspiraţiei care au apărut în Europa după Revoluţia Franceză, transformându-se într-o adevărată isterie în timpul insurecţiilor populare izbucnite de-a lungul şi de-a latul Europei în anii 1820 şi 1840. Oricare ar fi fost riscurile de a împrumuta aceste imagini, era interesant, deoarece se promova ideea că ordinele magice erau bine dezvoltate, puternice şi bine organizate – afirmaţie utilă în scopul recrutării membrilor. Aceste articole referitoare la teoria conspiraţiei, cum ar fi

aqua toffana, au intrat în multe dintre textele renaşterii magice din secolul al XIX-lea.

Rezultatul a fost apariţia unei mitologii a lojilor magice, care pot fi admirate pe deplin în lucrările de ficţiune ale celei care semna Dion Fortune, printre care povestirile scurte din „Doctor Taverner".

Conform mitologiei, lojile magice au avut o existenţă continuă încă din perioada egipteană, dacă nu chiar din perioada atlantă; au existat conexiuni între ele în toată lumea şi au exercitat o influenţă subtilă, dar puternică asupra a tot ce se întâmpla în lume; erau conduse de adepţi misterioşi, rezervaţi, cu abilităţi supraomeneşti; erau protejate de o mare cantitate de învăţături secrete, care nu erau revelate celor din afară, conferindu-le acestora puteri asupra lumii fizice.

Din punctul de vedere al adevărului istoric nu era nimic adevărat. Lojile magice din secolele al XVIII-lea, al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea erau creaţii recente alcătuite din părţi mai vechi de învăţături şi puţine dintre acestea au rezistat după moartea fondatorilor originali. Câteva numărau ceva mai mult de o duzină de loji individuale, iar şi mai puţine aveau mai mult de o sută de membri. Cu foarte puţine excepţii – cazuri în care un membru dintr-un ordin sau altul au ajuns în funcţii politice importante – nu aveau o influenţă politică notabilă. Conducătorii lor, membri cu ranguri înalte, erau persoane obişnuite al căror interes în domeniul ocult nu-i împiedica să-şi câştige existenţa zilnică sau să se preocupe de aspectele normale ale vieţii de zi cu zi. Învăţăturile pe care le propuneau lojile magice, în final, erau derivate fie din resursele disponibile public, fie din cercetări personale ale fondatorilor şi membrilor aflaţi la conducerea ordinelor, care erau publicate constant.

Au existat trei valuri principale de loji magice de-a lungul anilor, fiecare cu caracteristicile sale. Primul, care datează de pe la sfârşitul secolului al XVIII-lea, era în primul rând o ramură a Francmasoneriei şi conţinea aproape toate ritualurile şi metodele corespunzătoare acestei surse. Lojile din primul val aveau tendinţa de a restrânge calitatea de membru la Maestru Zidar, fiind accesibile numai bărbaţilor. Învăţăturile lor oculte erau în general foarte specializate, aveau metode speciale de studiu al alchimiei, al magiei rituale sau al altor practici oculte, fără a avea la dispoziţie un curs complet de studiu al ocultismului. Caracteristica principală a acestor loji o reprezentau iniţierile, iar unele dintre beneficiile câştigate prin iniţiere erau chiar învăţăturile ordinului. Orden der Gold-und Rosenkreuz (Ordinul Roza-Crucii), un ordin german din ultimii ani ai secolului al XVIII-lea, este un exemplu tipic şi bine documentat al acestui tip de ordin.

Cel de-al doilea val s-a manifestat în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, fiind influenţat atât de primul val, cât şi de marea renaştere ocultă europeană a timpului. Lojile din cel de-al doilea val variau foarte mult din punctul de vedere al materialului preluat de la Masonerie; multe nu necesitau afiliere masonică, iar câteva şi-au deschis porţile pentru femei. Ordinele din acest al doilea val puneau aproximativ acelaşi accent atât pe iniţiere, cât şi pe învăţături. În multe cazuri, chiar învăţăturile respective erau transformate în cursuri extinse de teorie şi practică ocultă. Ordinul Hermetic al Zorilor de Aur este de departe cel mai bine cunoscut din această categorie.

Cel de-al treilea val a început să se manifeste în ultimii ani din secolul al XIX-lea, cunoscând o dezvoltare deplină între cele două războaie mondiale. Lojile magice din acest

al treilea val aveau în general puţin de-a face cu Francmasoneria sau alte ordine fraternale, iar învăţăturile proprii constituiau partea centrală a activităţii acestora. Cele mai multe dintre ele funcţionau în principal ca şcoli prin corespondenţă, oferind cursuri de iniţiere şi activitate în cadrul unei loje, ca unul dintre beneficiile obţinute prin parcurgerea a diferite lecţii din cursurile respective. Exemple de acest tip includ unele ordine moderne foarte cunoscute, cum ar fi AMORC şi BOTA.

Ca şi lojile fraternale de la care au împrumutat atât de mult, majoritatea lojilor magice au intrat într-un declin accentuat în a doua jumătate a secolului trecut. Motivele acestui declin sunt complexe şi încă nu pe deplin înţelese, dar ritualul într-un fel stupid, precum şi structurile ierarhice ale multor organizaţii de loji magice, nu li s-au mai părut atractive oamenilor tineri, influenţabili, care fuseseră atraşi de ocultism în valul din anii 1960. Unele loji magice sunt încă active în prezent, iar altele au renăscut pe baza materialelor scrise. Deşi pare complet neverosimil ca aceste loji să mai controleze domeniul magic ca în trecut, probabil că vor mai reuşi, la un moment dat, în viitor, să devină importante pe scena ocultă.

luna: Una dintre cele şapte planete astrologice tradiţionale, luna reprezintă pe harta natală partea emoţională şi instinctuală a sinelui. În termeni astrologici, luna guvernează semnul Racului, este exaltată în Taur, are exilul în Capricorn şi căderea în Scorpion. *VEZI* ASTROLOGIE. În alchimie, luna este simbolul obişnuit pentru argint, semnificând de asemenea *albedo* sau faza albă din Marea Lucrare.

M

magia ceremonială: Este una dintre ramurile majore ale magiei occidentale, cunoscută şi sub denumirea de magie rituală. După cum sugerează şi denumirea, magia rituală foloseşte ritualul sau mijloacele ceremoniale ca abordare primară în lucrul cu energiile şi entităţile magice. Principalele tradiţii ale magiei ceremoniale în lumea occidentală au fost profund îngemănate cu tradiţia hermetică pe de o parte, şi cu Cabala pe de alta, iar termenul de „magie ceremonială" este deseori utilizat pentru etichetarea acestor tradiţii în limbajul ocult modern. *VEZI* CABALA; HERMETISM.

Conceptul de magie ceremonială, ca formă distinctă faţă de alte genuri de practică magică, a apărut în Evul Mediu şi a fost puternic influenţat de criticile aspre aduse practicilor magice de Biserica Catolică. Principala preocupare a

Bisericii era interzicerea venerării zeităţilor păgâne şi a oricărei forme de magie care putea fi interpretată ca mod de venerare dacă nu avea strict de-a face cu Sfânta Treime sau cu sfinţii. De aceea, magia care avea de-a face cu spiritele de orice fel a fost interzisă, în timp ce formulările de genul magiei naturale sau magiei religioase erau în general permise. *VEZI* OCULTISMUL CREŞTIN; MAGIA NATURALĂ.

Formele interzise ale magiei au alcătuit primul nucleu a ceea ce s-a transformat în magie ceremonială în ultimii ani ai Evului Mediu şi Renaşterii. Suplimentate din greu cu materiale din manualele arabe de magie, cum ar fi *Picatrix*, magia ceremonială şi-a dezvoltat o literatură proprie constituită din faimoasele grimoare sau „gramatici" de practică magică. *VEZI* GRIMOAR. Unele dintre acestea erau lucrări deschise magiei gotice care urmăreau şi convocau puterile răului, exploatându-le în beneficiul magicianului. Altele se ocupau cu studierea spiritelor planetare şi a altor puteri neutre din punct de vedere etic, în timp ce altele foloseau magia angelică, având un caracter mai mult sau mai puţin auster. Biserica le-a clasificat pe toate în mod previzibil ca demonice şi, până la Renaştere, întreaga tradiţie a rămas un secret relativ.

În timpul reînvierii ştiinţelor oculte din perioada Renaşterii, atitudinea privind magia ceremonială veche din grimoare a variat destul de mult. Unii dintre magicienii importanţi din perioada Renaşterii au respins întreaga tradiţie medievală, întorcându-se în schimb spre sursele hermetice şi cabalistice în încercarea de a prezenta o nouă formă de magie, de tip nou, neatinsă de elemente teologice. Alţii au împrumutat ce au vrut şi cât au vrut din grimoare. În această

ultimă categorie s-a situat şi Cornelius Agrippa, a cărui lucrare *De Occulta Philosophia Libri Tres* (Trei Cărţi de Filozofie Ocultă, 1533) s-a numărat printre textele fundamentale ale magicienilor câteva secole după apariţia sa. Magia ceremonială a reînvierii ocultismului modern s-a bazat foarte mult pe aceste surse medievale şi din perioada Renaşterii, dar a fost remodelată profund de scrierile lui Eliphas Lévi (1810-1875). Lucrările lui Lévi aduceau argumente pentru o dimensiune mai înaltă, spirituală a practicii magice, considerând că scopul magiei ar fi mai degrabă transformarea spirituală a magului decât îndeplinirea pur şi simplu a unor scopuri practice. Această abordare a devenit extrem de comună după moartea sa, parţial prin influenţa Ordinului Hermetic al Zorilor de Aur şi a multelor sale ramuri şi parţial prin dezvoltarea cunoaşterii occidentale cu ajutorul tradiţiilor orientale, cum ar fi yoga, influenţând modul în care ocultiştii occidentali îşi priveau propriile lor tradiţii.

Înflorirea mişcării neopăgâne din a doua jumătate a secolului al XX-lea a adus cu sine o altă schimbare, una care remodelează încă tradiţia magiei ceremoniale. Eforturile păgânilor de a-şi defini propria religie ca pe ceva diferit de alte tradiţii oculte au condus, mai ales în ţările anglo-saxone, la o divizare a comunităţii în două aripi: una păgână şi una „ceremonială”, acest ultim termen însemnând „practicant al magiei ceremoniale”. Din perioada Renaşterii până în 1950, diversele practici religioase păgâne au constituit un element comun al multor curente de magie ceremonială, însă acestea au devenit din ce în ce mai neobişnuite pe

măsură ce autorii neopăgâni şi-au definit propriile revendicări teritoriale.

În prezent, în lumea anglo-saxonă, sistemul magiei ceremoniale creat de Ordinul Hermetic al Zorilor de Aur este cel mai popular, deşi sunt practicate şi altele. Ultimele decade au condus la cercetări şi analize ale magicienilor ceremoniali, în special prin intermediul vechilor metode de magie rituală şi tradiţii similare preluate din alte culturi, noile trasformări în domeniu fiind considerate normale. *VEZI ŞI* MAGIE; MAGIA NATURALĂ.

magia naturală: Este una dintre cele două mari ramuri ale practicii magice occidentale, cealaltă fiind magia ceremonială sau rituală; *VEZI* MAGIA CEREMONIALĂ. Magia naturală are ca obiect de activitate studierea puterilor magice ale substanţelor fizice – plante, roci, răşini, metale, parfumuri şi altele din această categorie. A fost în general mai puţin controversată decât magia rituală, fiind practicată în mod deschis chiar şi în momente în care un singur zvon privind implicarea în magia rituală era suficient pentru a aduce închisoarea sau moartea.

Principiul care guvernează magia rituală în tradiţia ocultă occidentală este marea axiomă hermetică „Ce e sus este şi jos". Toate obiectele aparţinând lumii materiale, conform acestui dicton, sunt o reflecţie a puterilor astrologice şi spirituale. Prin utilizarea acestor reflecţii materiale, practicantul magiei naturale concentrează sau dispersează puterile speciale la niveluri înalte ale existenţei; astfel o piatră sau o plantă asociată cu soarele era infiltrată de energiile magice ale acestuia, iar prin purtarea acestei pietre

sau prin agăţarea pe perete a acelei plante, se chemau energiile respective care puteau fi de ajutor în anumite situaţii.

Atât filozofia, cât şi practica magiei naturale sunt asociate cu astrologia şi medicina bazată pe teoria celor patru umori. *VEZI* ASTROLOGIE; MAGIE.

magie: Probabil cel mai complex concept apărut în ocultismul occidental, magia a fost definită şi înţeleasă în mai multe moduri, unele cel puţin uluitoare, în decursul secolelor. În prezent, nu există nici măcar o singură semnificaţie universal valabilă, chiar în cadrul comunităţii oculte, iar definiţiile utilizate de ocultişti diferă foarte mult de cele propuse de academicieni şi de cele acceptate de oamenii obişnuiţi. O istorie a acestor definiţii diferite este, din anumite puncte de vedere, o istorie a magiei însăşi.

La început – cuvântul grecesc *mageia* şi cel latin *magia* – însemna cunoaşterea artei *magoi* sau *magi*, de către o castă ereditară de persani consideraţi sfinţi. Istoricul grec Herodot îi face responsabili pe *magoi* de sacrificiile, ceremoniile funerare şi divinaţia practicate la curtea regală persană, iar Xenofon îi descrie ca fiind experţi în tot ceea ce-i priveşte pe zei. Termenul împrumutat în societăţile greacă şi romană avea aproximativ aceeaşi conotaţie pe care o avea cuvântul „swami” în America secolului trecut – care sugera ceva ciudat, mistic, posibil impresionant, posibil suspect.

Cuvântul „magus” a avut câteva sinonime în vremurile de demult, fiecare dintre acestea referindu-se la o clasă specială a ceea ce acum denumim cu termenul de „magicieni”. Cuvântul grecesc *goes* se referea iniţial la un tip de bocitor profesionist în cadrul riturilor funerare arhaice şi,

treptat, termenul a ajuns să desemneze clasa de jos a practicantului de magie, un medium care comunica cu morţii; putea să însemne şi „şarlatan." La un nivel ceva mai înalt se afla *theios aner* sau „om sfânt", o persoană care îşi câştigase puterile magice prin ascetism şi devoţiune către zei. Apollonius din Tyana este printre exemplele cele mai cunoscute de magicieni, un altul putând fi considerat Iisus din Nazareth. Polemicile asupra subiectului magiei în timpurile antice au dus la confundarea acestor termeni şi la aplicarea oricăreia dintre aceste etichete aceleiaşi persoane; un magician putea să fie numit *theios aner* de clienţii şi susţinătorii săi, *goes* de duşmani şi *magos* de marea masă a populaţiei. La începutul erei noastre, cuvintele „magus" şi „magic" şi-au pierdut aproape toate conotaţiile cu care veniseră din limba persană, fiind încă utilizate în cele mai multe practici care sunt numite „magice" în prezent, adică activităţi rituale şi prepararea de substanţe speciale destinate să afecteze sau să influenţeze universul prin nişte metode care nu au sens în tiparul gândirii ştiinţifice moderne.

Această lărgire a conceptului de magie a creat un oarecare grad de dificultate, din cauza prohibiţiilor instituite prin tratatele de legi ale Romei, cu mult înaintea apariţiei şi dominaţiei creştinismului. Statul roman a avut mult timp o teamă iraţională de activităţile spirituale private, care a dus la atrocităţi săvârşite împotriva iniţiaţilor dionisiaci în anul 186 î.Hr. şi la persecuţia creştinilor în mai multe rânduri din primele trei secole d.Hr.; toate formele de magie puteau să cadă sub incidenţa aceloraşi legi draconice. Practicile tradiţionale din agricultură, medicină şi din multe meserii s-au regăsit reclasificate ca magice şi au trebuit

acordate scutiri rapide în unele cazuri pentru a împiedica pedepsele legale dure pentru acest gen de practică. Această situaţie a dus la lărgirea ariei de cuprindere a magiei, care a trecut prin diferite transformări din momentul în care creştinismul şi-a început dominaţia în lumea romană, statul roman însuşi prăbuşindu-se şi noi societăţi începând să capete formă în Europa medievală. Paradoxal, la începutul creştinismului a scăzut, timp de câteva secole, gradul de persecuţie împotriva celor care practicau magia, datorită faptului că, în primii ani, Biserica definea ca „magie” orice formă de practică ocultă care se referea la zeităţile sau puterile ne-creştine. Ritualuri identice pentru invocarea Trinităţii sau a sfinţilor au fost în mod explicit exceptate şi, în acest fel, a înflorit o întreagă serie de practici magice creştine, permise în mod tacit (iar în unele ocazii sprijinite activ) de către teologi şi oficiali ai bisericii. *VEZI* OCULTISMUL CREŞTIN.

În Evul Mediu s-au înmulţit însă considerabil persecuţiile împotriva celor care practicau magia. Acest lucru s-a produs parţial şi din cauza nenumăratelor frământări sociale prin care trecea lumea medievală în secolul al XIV-lea, epoca Morţii Negre dintre anii 1347-1352 şi convulsiile sociale care au urmat. O mare parte a acestui atac asupra magiei s-a produs din cauza reluării studiului dreptului roman antic în universităţi. Clasificările romane vechi ale magiei erau intens discutate, iar ideea că magia este tot magie indiferent de entităţile invocate era foarte comună în cercurile de intelectuali şi avocaţi europeni. Această schimbare a jucat un rol semnificativ la începerea epocii

vânătorii de vrăjitoare pe care păgânii moderni au numit-o Perioada Arderii pe Rug.

Aceeaşi reluare a studiilor clasice, care a ajutat la începerea Perioadei Arderii pe Rug, a pus de asemenea în mişcare, paradoxal, o foarte diferită redefinire a magiei. Recuperarea textelor mistice şi magice antice, greceşti şi romane, a dus la dezvoltarea hermetismului în Renaştere, care vedea practica aceasta ca pe un act religios, ca formă de participare la actul divin. *VEZI* HERMETISM. În mâinile hermeticilor creştini Marsilio Ficino (1433-1499) şi Giovanni Pico della Mirandola (1463-1494), hermetismul Renaşterii a devenit o versiune mai sofisticată din punct de vedere literar şi filozofic a creştinismului magic din Evul Mediu timpuriu. În mâinile unor personalităţi mai radicale ca Giordano Bruno (1548-1600), acesta a devenit o religie independentă cu drepturi depline, chiar având pretenţia de a avea o origine mai veche şi mai înţeleaptă decât creştinismul. Din cauza acestor pretenţii Bruno a fost ars pe rug. Ambele viziuni, atât cea creştină cât şi cea ne-creştină, care prezintă magia ca ritual religios, au rămas ceva obişnuit în cadrul comunităţii oculte, până la adoptarea unor noi definiţii ale magiei în secolele al XIX-lea şi al XX-lea.

Următoarea mare schimbare a opiniilor despre magie a început odată cu Reforma Protestantă din secolul al XVI-lea şi a fost produsul unei redefiniri radicale a religiei care îşi are rădăcinile în disputele dintre facţiunea protestantă şi cea catolică în anii care au urmat. Polemiştii protestanţi din Anglia, căutând o cale de denunţare a ritualismului catolic, afirmau că religia cuprinde doar întoarcerea spre divin cu speranţă şi credinţă, aşteptând pasiv un răspuns. Orice

acţiune întreprinsă cu scopul de a influenţa, direcţiona sau comanda forţelor spirituale era magie, nu religie. Acest punct de vedere a avut un impact moderat asupra catolicismului, influenţând puternic un alt domeniu. În secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea, mai mulţi teologi şi filozofi protestanţi au construit o întreagă teorie a religiei pe această bază, care a devenit gândirea standard în ţările vorbitoare de engleză şi germană. De aici s-a intrat în domeniul religiei comparate şi al antropologiei, lucru care a permis ca religiile popoarelor din afara Europei să fie considerate de esenţă magică, nu religioasă. Până în zilele noastre, un procent notabil de cărţi despre magie scrise de diverşi intelectuali trasează această distincţie între magie şi religie ca pe un adevăr universal. De fapt, cu excepţia câtorva forme de creştinism protestant, orice religie din lume are de-a face cu puteri spirituale într-o combinaţie de abordări, mai mult sau mai puţin pasive.

În lumea occidentală, multiplele impacte ale Reformei şi Revoluţiei Ştiinţifice au dus treptat la alte definiţii ale magiei. În timp ce clericii denunţau magia ca pe un afront adus omnipotenţei Dumnezeului creştin, iar oamenii de ştiinţă îşi spărgeau capetele întrebându-se de ce oamenii cred în ceva atât de evident neadevărat, practicienii magiei au dezvoltat gradual definiţii proprii. Acest proiect a fost mai întâi iniţiat de activitatea magului francez Eliphas Lévi (1810-1875), a cărui sinteză şi redefinire a ocultismului tradiţional au dat un impuls renaşterii magice moderne. Lévi a definit magia drept artă a manipulării Luminii Astrale, misterioasa substanţă de energie care stă în spatele tuturor activităţilor magice. Scriitorii de mai târziu, bazându-se

pe teoria lui Lévi despre magie, au extins considerabil această definiţie. Magul englez, autoproclamat Anticrist, Aleister Crowley (1875-1947), a afirmat că magia – sau „magick"*, cum pronunţa el – este „ştiinţa şi arta de a transforma lucrurile după propria dorinţă". Această definiţie includea totul, de la invocarea diavolilor din iad până la ungerea cu unt a unei felii de pâine – un punct de vedere prin care Crowley a intenţionat să distrugă barierele conceptuale dintre ocultism şi orice alte forme de acţiune umană. *VEZI* CROWLEY, ALEISTER. Crowley s-a numărat, de asemenea, printre primele personalităţi din lumea ocultă care a considerat magia ca disciplină a transformării spirituale, împreună cu yoga sau alte tradiţii asiatice. Ocultista engleză cunoscută sub numele de Dion Fortune (1890-1946) a definit acest concept printr-o frază obişnuită, descriind magia ca fiind „yoga occidentală." Atât Fortune cât şi Crowley au fost puternic influenţaţi de noua psihologie dezvoltată în acea perioadă de Sigmund Freud (1856-1939) şi de Carl Jung (1875-1961), acest lucru oferind un puternic impuls redefinirii magiei ca practică interioară a dezvoltării personale. *VEZI* JUNG, CARL GUSTAV. Cu acest lucru era de acord şi o altă personalitate foarte influentă a acelei perioade, Israel Regardie (1907-1985), care studiase lucrările lui Freud şi Jung, combinându-le cu conceptele lui Wilhelm Reich (1897-1957), discipolul cel mai interesant al lui Freud.

În a doua jumătate a secolului trecut, unii teoreticieni ai magiei au încercat să definească magia în termeni pur psihologici, ca metodă de psihodramă rituală, fără efecte exterioare asupra psihicului participanţilor. Această definiţie

* Termenul pentru *magie* în limba engleză este *magic*. (n.red.)

a făcut câţiva adepţi în cadrul comunităţii oculte. Mult mai populară a fost propunerea magului şi druidului american P.E.I. Bonewits (n. 1949), care a împrumutat concepte din domeniul parapsihologiei în sprijinul teoriei că magia reprezenta un set de instrumente psihologice pentru utilizarea unor puteri psihice, cum ar fi telepatia şi telekinezia.

În lumina atâtor definiţii ale magiei, aflate în competiţie, era destul de greu de riscat în găsirea alteia. Singurul lucru care poate fi însă afirmat în mod cert despre magie este că reprezintă ceea ce fac magicienii. Cu alte cuvinte, magia este o categorie socială definită prin faptul că este practicată pe baza unei serii speciale de subculturi – unele dintre ele existând sub o formă sau alta, de cel puţin două milenii şi jumătate în lumea occidentală. Pitagoreicii şi orficii din Grecia clasică, mişcarea gnostică şi cea hermetică din lumea romană, cercurile oculte din Orientul Apropiat arab, magia umbrelor şi lumea subterană alchimică din Europa medievală, şcolile ezoterice ale hermetismului renascentist, societăţile secrete din perioada modernă timpurie, lojile oculte din secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea, societăţile magice şi întrunirile păgâne din zilele noastre, reprezintă toate un singur fenomen social larg – magia subterană –, distinct şi suficient de coerent pentru a fi discutat şi explorat cu ajutorul propriilor săi termeni.

Aşa cum se sugerează prin cele afirmate mai sus, magia reprezintă, de asemenea, o categorie istorică. Magia modernă occidentală este compusă din seturi coerente de teorii şi practici care pot fi regăsite în trecut, acum aproximativ două milenii şi jumătate, în tradiţiile oculte ale lumii antice greceşti.

Însuşi termenul de „magie”, după cum este descris mai sus, a evoluat în acel cadru antic, rămânând ataşat acestor tradiţii de atunci încoace. De aceea, utilizarea acestui termen este potrivită mai degrabă pentru desemnarea tradiţiilor respective, decât pentru unele categorii universale propuse pe care, din întâmplare, le înglobează.

Magia, din acest punct de vedere, nu este o categorie abstractă a unor activităţi umane care poate fi întâlnită în toate locurile şi timpurile. Este un set de tradiţii specifice, regăsite în culturile occidentale, exportate recent în alte părţi ale lumii. Aceste tradiţii sunt direcţionate pentru modelarea experienţelor umane prin contactul cu puterile non-fizice, acest lucru făcându-se cu ajutorul unor metode proprii, distincte şi condiţionate istoric. Metodele de a face aceste lucruri, diferite în funcţie de cultură şi de perioada în care se practică, nu ar trebui considerate „magie” – nu mai mult decât ar trebui ca învăţaţii chinezi sau haitieni să se refere la magia occidentală prin termeni ca „Taoism European” sau „Voodoo European.”

Manuscrisul (lui) Voynich: Probabil cea mai misterioasă carte a lumii, manuscrisul a fost descoperit în anul 1912 în oraşul Frascati, din Italia, într-un cufăr vechi dintr-o şcoală iezuită. Comerciantul american de cărţi Wilfred Voynich a achiziţionat manuscrisul în acelaşi an, ducându-l în Statele Unite ale Americii. După ce a avut mai mulţi proprietari, acesta a fost donat Universităţii Yale în 1969.

Manuscrisul este un volum de 204 de pagini, cu un format de şase pe nouă inci (15x22 cm), scris fie într-un cod complicat, fie într-o limbă necunoscută. Au mai existat

douăzeci şi opt de pagini ale manuscrisului, dar acestea s-au pierdut. La prima vedere, scrisul pare de sorginte medievală, dar, în realitate, are un alfabet propriu, alcătuit din nouăsprezece litere, care nu au fost identificate în alte scrieri. Alături de text, mai există nişte mici desene în cerneală, reprezentând plante, constelaţii astronomice sau femei goale în cadă.

Alături de manuscris s-a găsit o scrisoare datată 19 august 1666, din partea lui Johannes Marcus Marci, rectorul Universităţii din Praga, adresată celebrului învăţat iezuit lingvist Athanasius Kircher din Roma, cu explicaţia că manuscrisul a fost achiziţionat, cu mulţi ani în urmă, de împăratul Rudolf al II-lea contra sumei de 600 de ducaţi şi cu cererea adresată lui Kircher – un expert al codurilor – de a încerca să-l decodifice.

Cum a ajuns manuscrisul la Praga reprezintă un mister, cu toate că există suficiente indicii care să lege manuscrisul de o personalitate importantă a tradiţiei ezoterice occidentale. Iniţial, paginile manuscrisului nu au fost numerotate, dar cineva a rezolvat această scăpare în secolul al XVI-lea. Scrisul de mână a fost identificat ca aparţinându-i lui John Dee, marele învăţat şi magician elisabetan care a trăit câţiva ani la Praga în timpul domniei lui Rudolf al II-lea. În mod clar, manuscrisul s-a aflat în posesia lui Dee la un moment dat, existând documente care atestă că fiul lui Dee, Arthur, vorbeşte despre o carte scrisă în totalitate în hieroglife, pe care tatăl său o avea în timpul cât a stat la Praga. Nu se poate afirma cu precizie dacă Dee a adus cartea din ţara sa natală, Anglia, unde avea la dispoziţie cea mai mare bibliotecă, sau dacă a găsit-o în vreuna dintre călătoriile sale.

Au existat numeroase încercări de decodare a manuscrisului, iar de câteva ori chiar s-a crezut că s-a reuşit acest lucru. Din păcate, niciuna dintre soluţiile oferite nu a fost destul de bună pentru a fi luată în seamă. Chiar şi încercarea Agenţiei Naţionale pentru Securitate de a sparge codul, cu ajutorul calculatorului super performant Cray-6, nu a fost sortită izbânzii, manuscrisul rămânând în continuare una dintre marile enigme nesoluţionate ale vremii noastre.

Masoneria de adopție: Oricare dintre cele câteva sisteme masonice organizate în loji pentru femei, de obicei înfiinţate şi conduse de francmasoni bărbaţi. Multe astfel de sisteme au fost înfiinţate în secolul al XVIII-lea, încurajate de succesele Ordinului Mopse şi ale altor ordine deschise ambelor sexe. Marele Orient al Franţei a organizat aceste ordine în 1774 într-un rit care cuprinde trei grade şi este numit Ritul de Adopţie.

În Statele Unite, cel mai popular rit de adopţie este Ordinul Steaua Orientului, cu toate că mai există şi altele. Niciunul dintre aceste rituri nu avea foarte mult conţinut ocult, dar lojile de adopţie au jucat în epocă un rol important în antrenarea femeilor în ritualul iniţiatic şi în conducerea lojii – capacităţi care au fost uneori utilizate explicit în contexte magice.

Masoni: *VEZI* FRANCMASONERIE

Misterele antice: Printre cele mai cunoscute aspecte ale religiei antice greceşti şi romane, Misterele erau ritualuri de iniţiere tradiţională, multe dintre acestea fiind preluate din

perioade mult mai timpurii. Exista o varietate de Mistere în cadrul lumii greceşti, iar unii discipoli ai învăţăturilor mistice din antichitate îşi făcuseră un obicei din a iniţia cât mai multe persoane.

Cele mai celebre dintre toate erau Misterele Eleusiniene, care erau sărbătorite o dată pe an în oraşelul Eleusis, nu departe de Atena. Acestea erau asociate cu mitul căutării Persefonei de către mama sa, Demeter. Mult mai răspândite erau Misterele Bahice, care erau centrate pe miturile despre Dionisos; la apogeul acestei sărbători, în perioada de înflorire a Imperiului Roman, existau congregaţii bahice în tot imperiul, chiar şi în zone mai îndepărtate, cum ar fi Britania. Alte mistere care se bucurau de o mare popularitate în antichitatea clasică erau cele ale Cibelei, Magna Mater sau Mama Supremă, care proveneau din zona actuală a Turciei, cele ale lui Isis, create din fuziunea religiei greceşti cu cea egipteană în anii de după cucerirea Egiptului de către Alexandru cel Mare şi cele ale zeului Mithras, care aveau drept caracteristică faptul că erau practicate numai de bărbaţi.

Riturile de iniţiere în Mistere erau secrete şi doar câteva vagi referinţe şi imagini vizuale au supravieţuit, permiţându-le cărturarilor moderni doar să ghicească despre ce era vorba. În primele stadii ale ceremoniei, se practicau alte ceremonii, unele cu scop purificator, altele în scop simbolic; de exemplu, iniţiaţii în Misterele Eleusiniene se îmbăiau în mare şi sacrificau porci pentru a se purifica, apoi mergeau pe jos de la Atena la Eleusis pe un drum numit Calea Sacră, pe care făceau multe opriri ca să comemoreze diferite evenimente din viaţa lui Demeter şi a Persefonei. Se pare că

erau probe şi viziuni înspăimântătoare, apoi se trecea la revelarea secretului central al Misterului – ceva ce putea fi doar zărit, conform relatărilor. În cadrul Misterelor Bahice, de exemplu, ce se putea zări era un falus uriaş într-un coş de nuiele. Ce putea să însemne şi ce semnificaţie avea pentru cei care treceau prin ceremonia de iniţiere, noi putem doar să ne imaginăm.

Cele mai multe Mistere aveau un singur stadiu de iniţiere. Misterele Eleusiniene erau puţin diferite, având două faze: *Myesisor* sau Misterele Mici şi *Teletai* sau Misterele Mari. Misterele lui Mithras erau ceva mai complexe; aveau şapte grade de iniţiere, fiecare fiind asociat cu una dintre cele şapte planete cunoscute în lumea antică. Misterele constituiau o caracteristică importantă a religiei păgâne din lumea antică şi, la fel ca multe alte aspecte ale păgânismului clasic, au dispărut aparent odată cu preluarea controlului de către creştinism în lumea romană şi odată cu scoaterea practicilor spirituale păgâne în afara legii. Unele elemente ale Misterelor au supravieţuit în cercurile magice, după cum atestă papirusurile magice greco-egiptene. Elemente importante ale terminologiei greceşti utilizate în papirusuri sunt împrumutate direct din Mistere, existând ritualuri întregi – de exemplu, aşa-numita „Liturghie a lui Mithras" – care se pare că a fost preluată direct din ritualurile Misterelor. Deoarece mulţi magicieni filozofi greci şi romani au căutat iniţierea în Mistere însemna că asemenea împrumuturi erau cu siguranţă posibile, acest lucru permiţând ca unele fragmente din practica Misterelor să fie preluată în tradiţiile magice de mai târziu. Încercările de a arăta care sunt împrumuturile exacte din Mistere în ocultismul de mai

târziu au întâmpinat diverse probleme, cel puţin până în prezent.

Se pare că s-a acordat foarte puţină atenţie Misterelor în Evul Mediu şi în Renaştere, însă apariţia publică a Francmasoneriei în primii ani ai secolului al XVIII-lea a transformat ritualurile de iniţiere într-un subiect de mare interes. Acest interes s-a manifestat în mai multe feluri. În primul rând, au existat diverse tentative de a arăta (fără niciun fel de dovadă însă) că Francmasoneria sau alte câteva ordine fraternale erau descendente în linie dreaptă din câte un Mister, iar deseori, din Mistere, văzute ca fenomen. În al doilea rând, au apărut ritualuri de lojă noi pe baza informaţiilor rămase despre Mistere, care au ajuns la apogeu odată cu inventarea Gradului al Şaptelea al Protectorilor Agriculturii, o tentativă victoriană la scară largă de a reactiva Misterele Eleusiniene. În al treilea rând, Misterele au fost interpretate de lojile fraternale din secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea ca fiind o rememorare a obiceiurilor şi tradiţiilor Greciei şi Romei antice. Toate aceste trei puncte de vedere au avut efecte importante în dezvoltarea istoriei mitice a ocultismului din perioada modernă; *VEZI* ISTORIE OCULTĂ.

Mișcarea New Age (Noua Eră): Printre cele mai recente ramificaţii ale tradiţiilor oculte occidentale, mişcarea New Age a apărut în Marea Britanie în anii 1970, în cadrul unor reţele compuse din persoane iresponsabile interesate de stiluri de viaţă şi spiritualităţi alternative. Mulţi membri din aceste reţele au fost implicaţi în organizaţiile de „contactaţi” – grupuri de persoane asociate fenomenului OZN, care pretindeau că se află în contact cu inteligenţe superioare

extraterestre – prin anii 1950-1960. Mişcarea „contactaţilor” din acea perioadă era plină de profeţii apocaliptice ale unei Noi Ere, pe cale să răsară, care fusese anunţată de catastrofe planetare uriaşe.

În cursul anilor 1970, o nouă interpretare a acestei idei a apărut în cadrul reţelei britanice menţionate anterior. Era sugerat faptul că decât să se aştepte cu speranţă venirea Noii Ere, ar fi mai util să se trăiască conform principiului că aceasta a sosit deja. Persoanele din această reţea au început să acţioneze conform principiilor mişcării în viaţa de fiecare zi, de aceea au început prin a-i inspira pe ceilalţi, arătându-le care sunt alternativele unor stări de lucruri ale epocii respective. Din cercurile în care a fost propusă la început, ideea, împreună cu din ce în ce mai multe practici asociate, s-a răspândit spre cercuri alternative de mai mare întindere, mai întâi în Marea Britanie, apoi în America; pe la jumătatea anilor 1980, funcţiona deja la scară globală.

Ca mişcare axată în primul rând pe opoziţia la ideile sociale existente, culturale sau spirtuale, mai degrabă decât pe o doctrină proprie, Noua Eră s-a definit în primul rând mai mult decât ce nu era, decât ce era. Mişcarea rezultată este considerată mai puţin un fenomen şi mai mult un conglomerat de credinţe diferite unificate în principal de faptul că erau mai mult sau mai puţin respinse de principalul curent ştiinţific şi cultural. Astfel, OZN-urile, channeling-ul, metodele alternative medicale, şamanismul, reîncarnarea, venerarea zeităţilor, civilizaţiile dispărute, kundalini yoga, misterele pământului, psihologia transpersonală, principiile mişcării perpetue, ipoteza Gaia, teoriile conspiraţiei, piramidologia

şi alte asemenea subiecte extrem de variate sunt ingredientele mişcării New Age.

Această diversitate creează probleme în identificarea unor credinţe specifice sau activităţi fundamentale caracteristice mişcării. Totuşi, poziţia mişcării New Age ca reacţie împotriva unui statut cultural aduce o oarecare unitate. De asemenea, serveşte ca element de legătură cu rădăcinile sale istorice.

Unul dintre cele mai interesante lucruri despre New Age este, de fapt, cât de puţin este nou. Majoritatea elementelor mişcării moderne New Age jucau un rol esenţial pe scena alternativă în Marea Britanie şi America încă de acum un secol, pe vremea când *channelers* erau denumiţi medium, adepţii venerării zeiţei antice care credeau în matriarhat citeau Jane Harrison mai degrabă decât Marija Gimbutas, cultura fizică (medicală) şi masajul suedez aveau rolurile gimnasticii prin metoda Feldenkrais şi ale presopuncturii sau shiatsu, iar teoreticienii conspiraţiei discutau despre planurile sinistre ale Rusiei ţariste mai degrabă decât despre cele ale nu mai puţin sinistrei Noua Ordine Mondială. Poate fi simptomatic faptul că unul dintre cele mai populare periodice alternative din Marea Britanie în anul 1900 era denumit *The New Age* (Noua Eră).

O singură sursă a ideilor acestui curent merită o menţiune specială. Cosmologia complicată dezvoltată de Societatea Teozofică în ultimii ani ai secolului al XIX-lea şi primii ani ai secolului al XX-lea, bazată intens pe monumentala *Doctrină Secretă* (1888) a Helenei Petrovna Blavatsky, include marea majoritate a ideilor acum esenţiale din cadrul mişcării New Age, personificând aceeaşi respingere a ideilor

convenţionale din ştiinţă şi spiritualitate. Întreaga mişcare New Age a fost caracterizată drept „Teozofie plus terapie" şi, deşi această etichetă pare simplistă – există unele elemente importante New Age, cum ar fi, de exemplu, channeling-ul, care nu intră în nicio categorie –, conţine totuşi o mare parte de adevăr.

Relaţia dintre tradiţiile oculte occidentale şi mişcarea New Age a fost un subiect de permanentă dispută, în mare parte din cauza faptului că mulţi ocultişti şi păgâni din zilele noastre sunt oripilaţi de asocierea tradiţiilor lor cu cele New Age. O dată în plus însă, aceeaşi relaţie între un centru constituit din învăţături serioase, pe de o parte, şi un curent mult mai larg, dar mai puţin cunoscut, pe de alta, a reprezentat un factor determinant în istoria ocultismului o lungă perioadă de timp. Alchimiştii din Evul Mediu scriau despre hoardele de „nechemaţi", stupizi alchimişti care erau interesaţi numai de producerea aurului, ducând întrega artă a alchimiei în derizoriu. Câteva secole mai târziu, ocultiştii din perioada victoriană clătinau capetele cu neîncredere în faţa exceselor şi prostiilor hipnotizatorilor şi ale mişcărilor spirituale, ambele derivate din tradiţiile oculte.

Mişcarea New Age reprezintă pur şi simplu cel mai recent exemplu al aceluiaşi proces. Cu toate caracteristicile sale ciudate, a jucat un rol important în ultimii zeci de ani prin aducerea în atenţia publică a sistemelor de medicină alternativă şi a practicilor spirituale, prin răspândirea perspectivelor oculte în întreaga cultură occidentală.

monadă: (în limba greacă, „unitate") În diferite filozofii, unele dintre ele oculte, este termenul prin care se

desemnează scânteia centrală spirituală aflată în esenţa fiecărei fiinţe vii. Termenul a intrat în uzul filozofiei prin intermediul lucrărilor polimatului german Gottfried Wilhelm Leibnitz (1646-1716), care susţinea că monadele – aflate inconştient în lumea „inanimată”, pe jumătate conştient în plante şi animale şi pe deplin conştient la oameni – erau pietrele fundamentale ale întregului cosmos. A fost adoptat de un număr de mişcări mistice, cele mai multe germane, în secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea ca termen convenabil fără o conotaţie specifică în teologiile existente. De aici se pare că a trecut în teozofie, care l-a folosit foarte mult. Concepte echivalente în cadrul altor sisteme ezoterice occidentale ar fi *yechidahor*, „Unul Singur”, din teoria cabalistică, şi *synteresis* sau scânteia divină, folosită de Plotin şi de alţi gânditori platonicieni. *VEZI* CABALA; PLATONISM.

mottoul magic: În multe sisteme magice contemporane, reprezintă un nume luat de magician, fie în momentul primei iniţieri, fie după aceea. Iniţial, mottoul magic era un simplu alias, utilizat pentru ascunderea identităţii într-un moment în care apartenenţa recunoscută public la practica magică era problematică. Totuşi, pe la sfârşitul secolului al XIX-lea, la apariţia formei pe care o cunoaştem azi a mottoului magic, acesta şi-a dezvoltat o a doua conotaţie prin exprimarea scopului esenţial al magicianului sau al orientării sale spirituale.

Mottourile magice sunt în general în latină, greacă, ebraică sau enochiană şi pot fi alcătuite din orice, de la un singur cuvânt la o întreagă frază. Deseori, un magician va folosi iniţialele mottoului său magic – de exemplu *Soror*

(Soră) sau *D. N. F.*, mai degrabă decât *Deo Non Fortuna* (din latină, „Prin Dumnezeu, nu prin şansă”; mottoul ocultistei engleze Violet Firth şi sursa pseudonimului său literar, Dion Fortune). Mottourile magice ale altor magicieni celebri ne dezvăluie câte ceva despre opţiunile lor. Mottoul lui Aleister Crowley era *Perdurabo* (din latină, „Voi suporta până la sfârşit”); al lui Allan Bennet era *Iehi Aour* (din ebraică, „Să fie lumină”); al lui William Butler Yeats era *Deus Est Demon Inversus* (din latină, „Dumnezeu este Diavolul Inversat”, iar iniţialele din latină creau cuvântul *Dedi*, „Am dat”).

Obiceiul de a adopta mottouri magice se pare că a influenţat obiceiul neopăgân modern de a prelua numele meseriilor. *VEZI* LOJĂ MAGICĂ.

Newton, Isaac: Om de ştiinţă şi alchimist englez, 1643-1727. Născut într-o familie săracă dintr-un sat din ţinutul Lancashire, Newton a fost fascinat de matematică şi alchimie încă de la o vârstă foarte fragedă. A urmat şcoala din sat, a intrat cu examen la şcoala de gramatică din Grantham, iar în 1660 şi-a început studiile la Universitatea Cambridge, unde a studiat matematica şi alchimia. Studiile sale de matematică l-au condus, înainte de absolvirea din 1666, la descoperirea teoremei binomului, la inventarea calculului diferenţial şi integral şi la alte invenţii majore. A înregistrat succese extraodinare în alchimie, atingând stadiul de „Coadă de Păun” în Marea Lucrare.

În 1667 a devenit membru al Colegiului Trinity, Cambridge, continuându-şi studiile în domeniul gravitaţiei, opticii, alchimiei şi cronologiei biblice. Ca mulţi alţi alchimişti,

ţinea secrete descoperirile pe care le făcea, publicându-şi majoritatea textelor importante în ultima parte a vieţii. Lucrarea sa despre gravitaţie şi cosmologie, *Principia Mathematica*, a fost publicată abia în 1687; lucrarea despre optică nu a văzut lumina tiparului până în anul 1704, iar lucrările despre cronologia biblică şi profeţii au fost publicate în două volume post-mortem, în anii 1728 şi 1733. Lucrarea sa despre alchimie a rămas nepublicată până la sfârşitul secolului trecut.

Activităţile lui Newton în domeniul alchimiei au fost un subiect jenant în secolul al XVII-lea şi după, din moment ce alchimia – la fel ca celelalte tradiţii oculte occidentale – a fost considerată inutilă şi fără sens după triumful raţionalismului ştiinţific în primii ani ai secolului al XVIII-lea, iar Newton însuşi considerat sfânt protector al noii ideologii ştiinţifice. Cercetările sale îndelungate şi sistematice din domeniul alchimiei nu s-au bucurat de prea mare atenţie până în zilele noastre, iar mulţi biografi ai lui încă manifestă un interes deosebit pentru viaţa sa.

Noua Gândire: O mişcare spirituală, iniţiată în America la mijlocul secolului al XIX-lea, încă activă şi în prezent în multe ţări, care acordă cea mai mare prioritate forţei gândirii umane. Conform Noii Gândiri, boala şi suferinţa sunt produse de tiparele de gândire negativă şi pot fi îndepărtate prin înlocuirea acestora cu altele, pozitive.

Această mişcare s-a dezvoltat din doctrina mesmerismului* american, în special prin lucrările lui P.P. Quimby şi

* Doctrină şi practică medicală la modă în secolul al XIX-lea, elaborată de Fr. Mesmer, care pornea de la ipoteza unei anumite influenţări reciproce între organismele umane printr-un fluid magnetic; Mesmer poate fi considerat un precursor al psihoterapiei moderne. (n.red.)

Mary Baker Eddy. La baza acesteia se găseşte şi mişcarea transcendentală din primii ani ai secolului al XIX-lea din Noua Anglie.

Mai mult o mişcare decât o organizaţie, Noua Gândire s-a răspândit iniţial prin cărţi şi lecturi care propuneau diverse abordări, unele împrumutate din tradiţiile oculte, altele derivate din psihologie, creştinism sau alte ideologii de dezvoltare personală. Uneori – de exemplu, pe la jumătatea secolului al XX-lea – se producea o suprapunere între adepţii cercurilor Noii Gândiri şi practicanţii tradiţiilor oculte, în timp ce alteori, cele două ramuri păreau interesante mai multor tipuri de public, care îşi găseau chiar câteva puncte de contact.

Multe idei din Noua Gândire au fost preluate în cadrul mişcării mai recente cunoscute sub numele de New Age.

octatopos: (în limba greacă, „locul opt”) În astrologia antică, un sistem în care existau opt case în loc de douăsprezece în cadrul zodiacului. Semnificaţiile erau aceleaşi cu ale primelor opt case din sistemul modern de case. *VEZI* CASĂ ASTROLOGICĂ.

ocultismul creștin: În ciuda a două mii de ani de stereotipuri, creştinismul şi ocultismul sunt departe de a fi străine unul de celălalt, deoarece există multe tradiţii diferite de magie, divinaţie şi practici oculte bazate pe principiile creştine. Existenţa ocultismului creştin reprezintă unul dintre punctele nevralgice atât din punctul de vedere al gândirii creştine contemporane, cât şi din cel al comunităţii oculte.

Dimensiunile oculte ale creştinismului, după toate probabilităţile, merg înapoi până la fondatorul acestei religii. Zvonurile că Iisus din Nazareth ar fi fost mai degrabă un practicant al magiei decât un profet, un reformator religios sau o zeitate, au fost în mod evident puse în circulaţie la puţină vreme după crucificarea sa, multe studii moderne arătând că există dovezi evidente pentru a trage concluzia că aceste zvonuri aveau o bază reală.

Unele practici care în mod normal ar trebui numite magice sau de divinaţie se foloseau în primii ani ai Bisericii Creştine, în cercurile care l-au cunoscut personal pe Iisus sau pe adepţii săi. Paragraful 1:23-26 dovedeşte folosirea divinaţiei de către unele persoane cu scopul de a alege un nou apostol pentru înlocuirea lui Iuda Iscariotul, în timp ce Paul din Tarsus în 1 Corintieni 12:8-10 enumeră o serie de daruri ale Sfântului Duh care includ puteri vindecătoare, abilităţi în ale profeţiei şi puterea de a înfăptui miracole. Teologia creştină modernă face o distincţie clară între aceste activităţi şi practicile oculte, dar, de fapt, nu există o bază reală pentru această distincţie. *VEZI* MAGIE. Există, de asemenea, dovezi că în numeroase pasaje din Noul Testament pot fi găsite simboluri geometrice şi numerice, sugerând prezenţa misticismului pitagoreic şi platonician în cercurile creştine din cele mai vechi timpuri. *VEZI* QUADRIVIUM; PLATONISM.

În primele secole ale existenţei sale, Biserica Creştină a luat atitudine împotriva a tot ceea ce era considerat magie în societatea romană. Statul roman privea toate practicile magice cu suspiciune, iar persecutarea celor care practicau magia, divinaţia sau artele asociate era un procedeu destul

de frecvent întâlnit în perioada romană. În acelaşi timp, unele practici magice erau considerate acceptabile, aşadar nu erau interzise: magia medicală, magia meteorologică şi multe alte tipuri de magie naturală erau acceptate în Imperiul Roman, iar multe alte tipuri de magie erau permise neoficial atâta timp cât nu se apropiau prea mult de viaţa politică. Aceste echipe, reorganizate mai târziu în poliţia bisericii, au devenit ceva obişnuit în aproape toată perioada Evului Mediu timpuriu.

Odată cu destrămarea puterii Imperiului Roman de Apus, Biserica Creştină a devenit practic singurul păzitor al învăţăturilor clasice în majoritatea ţărilor europene. În timpul anilor grei, care au început odată cu jefuirea Romei de către vizigoţi în 410 d.Hr., şi până la reînvierea învăţăturii din perioada carolingiană din secolul al IX-lea, călugării creştini, călugăriţele şi oficialii bisericii au întreprins o activitate susţinută pentru salvarea rămăşiţelor culturii greceşti şi romane, iar printre lucrurile păstrate s-au numărat documentele şi tradiţiile magice.

O regulă simplă şi directă se pare că a guvernat încorporarea magiei în cadrul noii culturi a creştinismului european: era acceptată orice practică magică ce făcea referire explicită la spirite sau la zeităţi creştine şi a fost fie eliminată, fie formulată în termeni creştini orice practică ce invoca un spirit sau o zeitate necreştină. Acest lucru a fost realizat într-un mod mult mai simplu prin transformarea pe scară largă a zeilor păgâni în sfinţi creştini, care le-a permis celor care se închinau lui Apollo şi Woden să-i venereze, fără să aibă probleme prea mari, pe Sfântul Apollinaris şi pe Sfântul Swithold. Multe practici magice şi divinatorii au

devenit creştine în acest fel, în timp ce altele au fost lăsate în întregime aşa cum erau. De exemplu, Oracolul lui Astrampsychus, un sistem de divinaţie popular din perioada romană târzie, a fost revizuit prin înlocuirea listei de zei cu liste echivalente cu sfinţi creştini, rămânând la fel de popular şi în Evul Mediu timpuriu.

Rezultatul a fost manifestarea unei tradiţii extinse a magiei creştine în cadrul culturilor medievale occidentale, întru totul acceptate de către Biserică şi practicate la toate nivelurile societăţii în întreaga lume medievală. Această tradiţie includea astrologia şi alte forme de divinaţie, magia meteorologică, agrară, medicală şi o gamă largă de talismane pentru atragerea norocului, protecţiei şi succesului. Chiar şi magia gotică, ce implica invocarea spiritelor, din această cauză fiind interzisă de Biserica Creştină, a avut o puternică coloraţie creştină în Evul Mediu; multe ritualuri gotice, care au supravieţuit, includ nume şi simboluri sfinte creştine şi funcţionează în universul mental al creştinismului medieval.

Această tradiţie magică creştină a rămas un factor important şi de mare succes în culturile occidentale până în secolul al XIV-lea. Mai târziu, atitudinea împotriva magiei a fost consolidată. Primele semne ale evenimentelor care urmau să se producă au fost mai multe procese de erezie intentate celor care practicau magia. Acuzarea lui Alice Kyteler, o femeie în vârstă, în 1324-1325 şi arderea pe rug a astrologului italian Cecco d'Ascoli în 1327 au marcat începerea unui atac pe scară largă împotriva magiei. Pe durata celor patru secole care au urmat, acest atac a crescut în proporţii şi severitate, astfel încât au fost omorâte

aproximativ cincizeci de mii de persoane. În istorie este cunoscută sub denumirea de „Perioada Arderilor pe Rug”.

În aceste condiţii, ocultismul creştin făcea eforturi disperate de supravieţuire. În cărţile publicate şi folosite de inchizitorii şi vânătorii de vrăjitoare, toate activităţile ritualice, în afara celor clar specificate, erau sancţionate de Biserică, aşa cum a fost venerarea demonilor; faptul că mulţi susţineau că vrăjitorii şi vrăjitoarele practicau magia în numele lui Hristos şi al sfinţilor nu avea importanţă. Cu toate acestea, aproape toţi ocultiştii timpului au continuat să pretindă că practicarea artei lor era pe de-a-ntregul creştină.

Unii autori de cărţi oculte din Perioada Arderilor pe Rug au inclus condamnări aspre ale vrăjitoriei în lucrările lor, ca un mod de a face distincţie între ceea ce propuneau ei şi ideea de magie aflată în circulaţia generală a timpului. Alţii au criticat mania vânătorii de vrăjitoare, iar Cornelius Agrippa – autor al celei mai importante cărţi de magie ceremonială a Renaşterii – este cunoscut ca fiind un apărător de succes al unei vrăjitoare în faţa justiţiei.

Impactul Arderilor pe Rug asupra tradiţiilor creştine oculte a fost extrem de profund. Dintre bogatele tradiţii ale magiei şi divinaţiei creştine dinainte de secolul al XIV-lea au supravieţuit foarte puţine. Excepţiile erau situate la capătul opus al scării sociale. Pe de o parte, cei mai mulţi practicieni ai magiei ceremoniale – care proveneau din clasele educate ale societăţii – continuau să se considere ca făcând parte dintre magicienii creştini, utilizând numele şi simbolurile sfinte creştine în practicile lor. Tradiţiile oculte ceremoniale, cum ar fi mişcarea martinistă şi mai ales rosicrucianismul,

au influenţat puternic teologia şi practica creştină. *VEZI* ROSICRUCIENI. În rândul claselor sărace, care trăiau în regiuni izolate, magia populară în care se regăseau elemente creştine continua să fie practicată discret.

Aceste curente au pălit pe scară largă odată cu introducerea industrializării din secolul al XIX-lea, iar creşterea numărului de alternative la creştinism a avut grijă de ce a mai rămas. În timp ce Ordinul Hermetic al Zorilor de Aur, fondat în 1888, pretindea la început membrilor săi să fie creştini sau să fie „pregătiţi să îmbrăţişeze simbolismul creştin", mulţi dintre succesorii săi din secolul al XX-lea ordonau ca aceştia să nu fie creştini sau chiar să fie anti-creştini.

În mod similar, pătrunderea teozofiei, a religiilor asiatice şi a neopăgânismului în cultura populară din lumea occidentală a secolului al XX-lea, a avut un impact deosebit de puternic asupra tradiţiilor populare ale magiei. Nu sunt greu de găsit persoane în America provenite din familii cu mai multe sau mai puţine tradiţii creştine sau de magie populară care, venind în contact cu mişcarea neopăgână, au hotărât că acestea sunt tradiţiile familiei lor, înlocuind sistematic referinţele la Dumnezeu şi sfinţi cu acelea la zâne şi o întreagă gamă de divinităţi păgâne.

Prezentăm totuşi în această lucrare un număr de ordine oculte care au continuat să funcţioneze în cadrul tradiţiei magice creştine. Notabile sunt organizaţiile oculte creştine care îşi trag descendenţa din episcopii independenţi, un număr de ordine engleze care au o relaţie confortabilă cu Biserica Anglicană şi sistemul care se concentrează pe rugăciunea contemplativă, utilizând numele antic de teurgie, care a evoluat în cadrul cercurilor oculte din Franţa secolului

al XIX-lea şi este încă practicată în multe ţări. *VEZI* TEURGIE. Bisericile şi alte organisme religioase cu accente gnostice s-au mutat în această direcţie, fiind sprijinite de interesul crescând pentru gnosticism subliniat de traducerea scripturilor descoperite la Nag Hammadi; *VEZI* GNOSTICISM.

ocultismul egiptean: Din perioada faraonilor până în zilele noastre, Egiptul antic şi-a păstrat reputaţia de ţinut al magiei prin excelenţă. Un proverb din Talmud susţine că toată magia lumii era împărţită în zece părţi; Egiptul a primit nouă, iar restul lumii şi-a împărţit ce a mai rămas. Comentarii similare pot fi găsite în toată literatura din perioada antică, medievală şi în epoca modernă timpurie.

Multe sisteme oculte occidentale, inclusiv cele câteva care au rădăcini adânci pe malurile Nilului, îşi revendică origini egiptene. În timp ce multe dintre aceste relatări sunt mai mult mitice decât istorice, iar multe dintre ele sunt chiar exemple evidente de şarlatanie, există totuşi şi un sâmbure de adevăr: este foarte posibil ca însăşi tradiţia ocultă occidentală să-şi aibă originea în ţara locuitorilor antici numiţi Khem, „Ţinutul Negru".

Arheologii moderni indică originile civilizaţiei antice egiptene în jurul anului 4000 î.Hr., dar urme ale acestei civilizaţii grupate în culturi tribale stabilite de-a lungul malurilor Nilului au existat cu multe secole înainte. Prin anul 3200 î.Hr., numeroase regate mici s-au unit, lăsând loc numai pentru două – Egiptul de Jos, care cuprindea Delta Nilului şi Egiptul de Sus, extins spre sud de la locul unde începe delta până la prima cascadă, lângă Aswan. Cele două regate au fost unificate de Narmer, fondatorul Primei

Dinastii. În perioada celei de-a III-a Dinastii, primele piramide fuseseră deja înălţate, iar mare parte din civilizaţia egipteană era aşezată cât se poate de temeinic. Această civilizaţie a continuat să existe pe parcursul a treizeci de dinastii, din anul 3200 î.Hr. până în primele secole ale erei noastre, când începe să apună, odată cu venirea în contact cu Imperiul Roman, începutul creştinismului şi, în final, sosirea islamului.

În Egipt, magia era universal acceptată în cadrul religiei, filozofiei şi vieţii de zi cu zi. De exemplu, într-o parte a slujbei zilnice dedicată lui Ra, zeul Soarelui – oficiată în templu, pe tot teritoriul Egiptului începând din perioada Regatului de Mijloc – se folosea o „păpuşă voodoo", care îl reprezenta pe zeul subpământean Apophis. Chipul lui Apophis era înţepat cu nişte cuţite din cupru şi apoi ars, cu scopul de a învinge şarpele în călătoria lui pe cer. În acelaşi timp, preoţii care oficiau acest ritual sacrificau şi alte chipuri de ceară, care îi reprezentau pe inamicii politici şi militari ai faraonului în funcţie; de asemenea, foloseau şi alte figurine, care îi reprezentau pe duşmanii personali ai celor care plăteau pentru acest ritual zilnic. Separarea „religiei" de „magie" într-o ceremonie de acest fel era un proces inutil, din moment ce egiptenii antici nu făceau această distincţie. Deşi există un cuvânt egiptean pentru magie – *heka* –, nu există niciun termen care poate fi tradus prin „religie". Primii practicanţi ai magiei în Egiptul antic erau chiar preoţii din temple. Consemnările care au supravieţuit din perioadele faraonice până în cele ptolemeice nu ne arată existenţa unei clase separate de magicieni, de genul celor descoperite în cadrul altor societăţi antice şi moderne. În

loc de acest lucru, îi găsim chiar pe preoţi practicând magia. Practicile magice constituiau o parte importantă din *seshtau*, „ceea ce este ascuns” – ritualurile interne ale templului – oficiate în sanctuarele din templele egiptene.

Cu excepţia celor aflaţi foarte sus din punct de vedere ierarhic, preoţii egipteni serveau în temple prin rotaţie, oficiind ritualuri pentru clienţi privaţi în intervalele care rămâneau între îndatoririle lor. Este elocvent faptul că cuvântul standard din ultimii ani de existenţă ai Egiptului pentru „magician”, *hariteb*, este derivat din fraza *hari-hebhari-tep*, „preot lector şef”, un rang important în preoţia egipteană. (Acelaşi cuvânt egiptean a dus la cuvântul ebraic biblic, *hartum*, un termen comun din Vechiul Testament cu semnificaţia de „magician.”)

Cuvântul egiptean care denumeşte magia, *heka*, a fost de asemenea numele unui zeu – Heka, „Magicul” sau „Magicianul”, care avea altare în oraşele egiptene Heliopolis şi Memphis şi chiar un festival dedicat, care se desfăşura pe parcursul a douăzeci şi două de zile, în luna lui Athyr. Texte descoperite pe sarcofagele din Vechiul Regat îl descriu pe acesta ca pe prima creaţie a zeului primordial Atum. Textele târzii îl descriu ca fiind ka sau spiritul vital al zeului Soarelui Ra, călătorind în barca solară a acestuia şi ajutându-l să-l învingă pe şarpele malefic Apophis. Mai erau însă şi alţi zei şi zeiţe care pretindeau titlul de „cel mai mare magician”, iar în textul din cea de-a X-a Dinastie, „Învăţături pentru Regele Merikare”, magia era inclusă printre cele mai importante daruri – împreună cu Cerul, Pământul, aerul, hrana şi buna guvernare – pe care zeii le dăruiseră fiinţelor umane.

Folosindu-i pe inamicii faraonului în ritualul împotriva lui Apep, practicile magice erau un element important în structura politică. Operaţiunile magice îndreptate împotriva oponenţilor militari şi politici ai Egiptului constituiau un eveniment obişnuit. „Figurinele blestemate” rituale – mici statuete care-i înfăţişau pe inamicii locali sau străini ai statului egiptean – erau folosite în numeroase practici magice – chiar şi faraonul avea asemenea figurine pictate pe sandale, astfel încât cu fiecare pas să-i poată călca simbolic pe vrăjmaşii săi. (O pereche de astfel de sandale a fost descoperită în mormântul lui Tutankamon.)

Ceremoniile de blestemare erau, de asemenea, extrem de folosite împotriva oponenţilor statului egiptean; acestea includeau *Sed deseruor*, „Spargerea vaselor roşii”, în care vase din ceramică erau inscripţionate cu numele persoanelor-ţintă, care apoi erau zdrobite şi, la sfârşit, se obişnuia să se trimită nişte scrisori către morţi, cărora li se cerea să facă diferite activităţi sau să se roage la zei în numele magicianului. Această ultimă metodă pare să fi fost ancestrală, existând şi în cazul grecilor şi romanilor, care foloseau aşa-numitele *tabellae defixiones* sau tăbliţe de blestem.

Aceleaşi practici erau folosite ocazional şi împotriva regimului. Când regina Tiye, una dintre soţiile lui Ramses al III-lea, a aranjat uciderea soţului ei cu ajutorul magiei şi şi-a încoronat fiul, pergamentele rituale care fuseseră folosite în complot au fost furate chiar din biblioteca faraonului. Nu toată magia egipteană avea însă asemenea intenţii ostile. Magia vindecării era şi ea foarte practicată, mai ales în cazul victimelor înţepăturilor de scorpion şi şerpi, suprapunându-se considerabil cu numeroasele cunoştinţe ale

medicinei şi chirurgiei Egiptului antic. Multă magie a fost descoperită şi în ritualurile oficiate pentru morţi, iar texte cum ar fi *Pert em Hru* sau *Book of Coming Forth by Day*, aşa-numita Carte Egipteană a Morţilor, sunt depozitare importante ale ritualului magic.

Impactul tradiţiilor magice egiptene asupra celorlalte popoare din lumea antică a fost considerabil. În timpul ultimei perioade de independenţă a Egiptului, perioada Saite (663-525 î.Hr.), alianţa politică şi militară încheiată între Egipt şi oraşele-stat ale Greciei a dat posibilitatea unui număr considerabil de intelectuali greci, printre care şi Pitagora, să studieze ştiinţele egiptene în temple; VEZI PITAGORA.

Invazia persană din 525 î.Hr. a pus capăt însă acestei şanse, dar cucerirea Egiptului de către Alexandru cel Mare în anul 332 î.Hr. a redeschis această poartă în perioada ptolemeică, pe o durată de trei secole, creându-se o cultură hibridă greco-egipteană pe malurile Nilului. În această perioadă, oraşul egiptean Alexandria a devenit un important centru de cultură şi filozofie grecească, iar câteva dintre curentele gândirii greceşti au absorbit o parte semnificativă din sursele egiptene. Chiar tradiţia pitagoreică – cu rădăcini în solul egiptean – a înflorit în perioada ptolemeică, iar bazele curentului neoplatonician au fost de asemenea puse în cercurile filozofice alexandrine. Contopirea dintre culturile greacă şi egipteană a fost atât de puternică încât preoţii egipteni puteau foarte bine să devină filozofi greci. Tot în Alexandria acelui timp a apărut pentru prima dată ceea ce s-a numit în lumea occidentală alchimie.

Cucerirea romană din anul 30 î.Hr. a marcat începutul sfârşitului pentru cultura antică egipteană. În timp ce guvernarea romană era dornică să permită continuarea multor practici egiptene, orice venea însă în contact cu ceea ce înţelegeau romanii prin magie începea să întâmpine serioase probleme legale. Edictele apărute în anii 199 şi 359 d.Hr. au interzis oracolele tradiţionale cunoscute sub numele de *peheneter* şi toate practicile magice au fost interzise prin legislaţie imperială, începând cu perioada lui Augustus, aceasta fiind reînnoită de succesorii săi. Ca o reacţie la toate acestea, preoţii egipteni au continuat să-şi desfăşoare practicile magice în secret, începând astfel să apară o clasă de magicieni care lucra la limita legii.

În acest context, textele rituale din învăţăturile templelor au început să fie introduse în cărţile de descântece din Egiptul roman, cunoscute în prezent drept papirusuri magice greco-egiptene. Aceleaşi forţe au modelat mişcările hermetică şi gnostică, în care s-au contopit ritualuri egiptene, filozofie grecească şi teologie ebraică într-o abordare religioasă care a înlocuit în mare parte ce mai rămăsese din tradiţia de templu muribundă. Pe plan intelectual, răspândirea învăţăturilor din templele egiptene în magia clasică târzie a avut o influenţă puternică asupra filozofiei neoplatoniciene, devenind un factor central al neoplatonismului teurgic al lui Iamblichus şi Proclus. *VEZI* HERMETISM; PLATONISM; TEURGIE.

Noua spiritualitate magică secretă s-a dovedit destul de durabilă şi uşor de transmis în afara graniţelor Egiptului. Atunci când ultimele temple egiptene îşi încetau existenţa,

în secolul al V-lea, aceste ultime sisteme au rămas să continue moştenirea magică a Egiptului.

Ordinul Antic și Mistic Rosae Crucis (AMORC*): Un ordin internaţional rosicrucian activ, una dintre cele mai mari organizaţii oculte din lume. Înfiinţat în Statele Unite, dar cu sediul actual în Franţa, AMORC pune la dispoziţie cursuri prin corespondenţă în întreaga lume, având loji în majoritatea statelor americane şi într-un număr însemnat de alte ţări.

AMORC îşi trasează propria istorie, care este cea a rosicrucianismului, în trecut până la „faraonul eretic" Akhenaten, şi pretinde că descinde direct din Rosicrucienii istorici. *VEZI* AKHENATEN; ROSICRUCIENI. Despre H. Spencer Lewis, fondatorul AMORC, se spune că ar fi primit undă verde de la diferite organisme europene rosicruciene. Istorici din afara ordinului afirmă că originile sale se situează prin 1915, în momentul în care H. Spencer Lewis a primit o cartă de la Theodor Reuss, conducătorul ordinului Ordo Templi Orientis (OTO), şi a trecut la treabă încercând să înfiinţeze o lojă. După câteva false starturi, această nouă organizaţie a fost înfiinţată în Florida în 1925. Doi ani mai târziu, Spencer, împreună cu familia sa, a populat majoritatea birourilor acestui ordin aflat la începuturi, mutându-şi ulterior operaţiunile la San Jose, unde a achiziţionat o tipografie şi un transmiţător radio.

Lewis şi ordinul fondat de el au avut o relaţie complicată cu organismul iniţial, Ordo Templi Orientis. Carta din 1915 primită de la Reuss a constituit doar o parte a colaborării

* Ancient Mystical Order Rosae Crucis, denumirea în limba engleză. (n.red.)

intenţionate între Lewis şi OTO şi a reprezentat o parte a eforturilor lui Reuss de a redobândi controlul acestui ordin de la Aleister Crowley şi protejatul său, Charles Stansfield Jones. *VEZI* CROWLEY, ALEISTER. În ceea ce-l priveşte pe Crowley, acesta l-a curtat pe Lewis în 1918, oferindu-i statutul de membru în cadrul OTO sau în cadrul A.·A.·, însă a fost refuzat. Reuss i-a conferit lui Lewis gradele de onoare 33°, 90°, 95° şi VII° în 1921, acelaşi an în care Crowley a fost îndepărtat în mod oficial din cadrul OTO, însă repetatele cereri de bani l-au izolat pe Lewis, conducând la o despărţire a drumurilor celor doi.

La atmosfera ocultă, deja existentă, Lewis a adăugat talentele sale de marketing şi publicitate, potrivite unui ordin înalt şi, imediat ce AMORC a căpătat notorietate, a început să atragă un număr din ce în ce mai mare de aderenţi. Acest lucru a captat atenţia nedorită a lui R. Swinburne Clymer asupra noului ordin, conducătorul filialei din Pennsylvania a organizaţiei Fraternitas Rosae Crucis (FRC), care a pretins drepturi exclusive asupra termenului de „rosicrucian." O mare parte a deceniului trei din secolul trecut, cele două ordine au purtat un război furibund, dar neconcludent prin pamflete asupra genealogiilor acestora, care s-a sfârşit la tribunal. În plin conflict, Aleister Crowley şi-a oferit ajutorul împotriva lui Clymer. Lewis, raţional, nu a acceptat oferta Bestiei.

La moartea lui, în 1939, funcţia de imperator a fost preluată de fiul său, Ralph Maxwell Lewis. Multe dintre monografiile şi ritualurile originale ale AMORC au fost retrase din circulaţie la scurtă vreme, pentru a nu mai fi reutilizate apoi niciodată. Lucrând acum cu alte ritualuri şi

învăţături, AMORC a devenit probabil unul dintre cele mai de succes ordine oculte ale secolului al XX-lea, cu filiale locale în majoritatea oraşelor americane, bucurându-se şi de o prezenţă substanţială în alte oraşe ale lumii.

La moartea lui Ralph Maxwell Lewis, în 1987, funcţia de imperator a fost preluată de Gary L. Stewart. Trei ani mai târziu, în 1990, Stewart a fost îndepărtat din cadrul Consiliului Director al AMORC din cauza proceselor de delapidare, în mijlocul unei furtuni de acuzaţii, contraacuzaţii şi manevre juridice. Stewart a fost înlocuit de Christian Bernard, aflat şi acum în această funcţie. În ciuda acestor răsturnări de situaţie, AMORC rămâne o prezenţă activă şi în prezent, fiind probabil cel mai mare ordin ocult american.

Ordinul Steaua Orientului: *VEZI* STEAUA ORIENTULUI, ORDINUL.

Ordinul Steaua Răsăritului: *VEZI* STEAUA RĂSĂRITULUI, ORDINUL.

ouroboros: (în limba greacă, „cel care-şi muşcă coada”) Şarpele care îşi înghite propria-i coadă, o imagine comună în magie şi alchimie din timpurile antice până în prezent. Pare un simbol egiptean ca origine – de exemplu, apare pe accesoriile din mormântul lui Tutankamon –, dar este foarte răspândit în lumea occidentală încă din antichitatea clasică. I s-au atribuit mai multe semnificaţii. În alchimie, reprezenta de obicei procesul de circulaţie, în care este distilată o substanţă, produsul rezultat fiind turnat înapoi peste reziduu, procesul repetându-se.

Paracelsus: (Philippus Aureolus Theophrastus Bombastus Paracelsus von Hohenheim) Alchimist, medic şi ocultist elveţian, 1493-1541. Fiu de medic care venea dintr-un sat izolat de munte din Elveţia, a crescut printre mineri şi tradiţii folclorice, dezvoltându-şi de timpuriu respectul pentru folclorul tradiţional şi dispreţul pentru autorităţile intelectuale recunoscute. Mama lui a murit când el avea nouă ani, iar tatăl lui s-a mutat la Villach, o localitate aflată acum în Slovenia, unde a predat la o şcoala minieră. Tânărul Theo von Hohenheim a studiat cu pasiune alchimia şi mineralogia, urmând cursurile şcolilor monastice, unde a dobândit cunoştiinţe solide de limbă latină.

La vârsta de paisprezece ani, a plecat de acasă pentru a studia şi, după moda timpului, a urmat cursurile mai multor universităţi înainte de a absolvi cu diplomă de licenţă la Universitatea din Viena, în anul 1511. A urmat cursurile

facultăţii de medicină de la Universitatea din Ferrara, de unde se presupune că şi-a obţinut diploma de medic prin 1516. După aceea, a făcut mai multe călătorii. Lucrând ca medic militar, a călătorit prin majoritatea ţărilor Europei, mergând spre est până în Asia Centrală, în vest până în Spania şi Marea Britanie, iar în sud până în Egipt. În final, s-a întors la Villach în 1524, dar a plecat aproape imediat într-o altă serie de călătorii prin Europa Centrală.

Dificil, arogant, având probleme serioase cu alcoolul, Paracelsus avea talentul de a strica prieteniile şi de a-şi face duşmani şi, până la urmă, nu s-a putut stabili niciodată undeva pentru o perioadă mai îndelungată de timp. În 1526, ca rezultat al publicării unor articole şi al celor câtorva tratamente cu rezultate notabile, Paracelsus a fost numit profesor de medicină la Universitatea din Basel, unde şi-a însufleţit cursurile arzând în public lucrările lui Galen şi Avicenna, textele medicale standard ale vremii. Prin 1528 s-a certat atât de violent cu municipalitatea din Basel încât a trebuit să fugă din oraş în timpul nopţii, reluându-şi viaţa rătăcitoare.

Majoritatea eforturilor depuse în anii care au urmat după incidentele din Basel au fost dedicate scrierii unor cărţi în care şi-a expus teoriile despre medicină, magie şi alchimie. Oporinus, secretarul său din acea perioadă, comenta: „Nu putea să-şi menţină atenţia trează mai mult de o oră sau două, mai ales după plecarea din Basel. Cu toate acestea, când era foarte beat şi venea acasă să-mi dicteze, era atât de consecvent şi de logic, încât un om treaz nu putea să aducă nicio îmbunătăţire manuscrisului". Cărţile sale au atins o popularitate pe care nu a putut-o controla. În 1540, când i s-a deteriorat sănătatea, s-a stabilit în Austria, la Salzburg, unde a şi murit în urma unui accident vascular cerebral un an mai târziu, în timp ce bea la un han.

Paracelsus a fost răspunzător pentru o masivă reorientare în alchimie, care continuă şi astăzi. Pentru el, scopul esenţial al alchimiei era fabricarea unor medicamente din plante şi substanţe chimice, pentru vindecarea bolilor. A fost fondatorul spagiriei, iar de abordările sale asupra teoriei şi practicii spagiriei se mai folosesc şi astăzi specialiştii. În teoria alchimică, a introdus conceptul celor Trei Principii: sare, sulf şi mercur. Sistemul său medical, bazat intens pe alchimie, vedea corpul uman ca pe un laborator alchimic, în care *archeus*, spiritul vital esenţial localizat în stomac, transformă mâncarea şi băutura în substanţe folositoare pentru corpul uman.

pătratul magic: Un set de numere întregi, începând cu unu, aranjate în aşa fel încât indiferent de modul de aşezare vertical, orizontal sau pe diagonală, suma numerelor adunate să fie aceeaşi. Un set de şapte pătrate magice a fost în mod tradiţional atribuit celor şapte planete încă din perioada antică, fiind mult utilizate în magia talismanică.

Prin gematrie, literele care alcătuiesc un cuvânt în ebraică sau în orice alt alfabet antic pot fi convertite în numere. Numele unui spirit legat de o planetă, transformat într-o înşiruire de numere, putea fi extras din pătratul magic, printr-un procedeu de unire a punctelor, rezultând un desen liniar numit sigiliu. În magia ceremonială, sigiliul spiritului este folosit pentru a-l chema, a i se porunci sau a-l izgoni. *VEZI* GEMATRIE.

În tradiţia ocultă se întâlnesc şi pătrate magice alcătuite din litere, nu din numere – deşi acest concept are sens doar în culturile care fac distincţia dintre cele două; *VEZI* ARITMANTIE. Aşa-numitul pătrat „Sator-Rotas”, format din fraza latină *sator arepo tenet opera rotas*, este probabil unul dintre

cele mai cunocute exemple în acest sens. *VEZI* ARITMOLOGIE; CABALA.

Piatra Filozofală: Marele ţel al practicării alchimiei, obţinerea Pietrei Filozofale sau ceea ce se numea *medicina metallorum* („medicina metalelor"), este o substanţă care are puterea de a transforma metalele de bază în aur. Conform textelor alchimice, are, de asemenea, puterea de a vindeca toate bolile omeneşti, de a transforma pietrele obişnuite în pietre preţioase şi de a face sticla flexibilă. În Renaştere, precum şi în documentele moderne timpurii, este descrisă ca fiind o pudră fină, dar foarte dură, de culoare rubinie. Compoziţia exactă a Pietrei Filozofale este secretul suprem al practicii alchimice.

Mai exact spus, Piatra Filozofală sau Piatra Roşie este singura şi cea mai importantă dintre multe pietre diferite, pe care o găsim amintită în textele alchimice. La început, s-a vorbit despre Piatra Albă ca rezultat al aceluiaşi proces utilizat în obţinerea Pietrei Roşii, cu puterea de a transforma metalele de bază în argint pur. În spagirie sau alchimia plantelor, piatra plantelor este un subiect mult dezbătut şi se consideră că este o substanţă solidă care conţine cel mai ridicat nivel de proprietăţi curative ale plantei originale. Conform unor autori, aceasta are capacitatea de a separa tinctura din plante în cele trei principii (sulful, sarea şi mercurul plantei), fără operaţiunile dificile pe care le presupune acest scop.

Pike, Albert: Soldat american, scriitor, francmason şi ocultist, 1809-1891. Născut în Massachusetts, fiu al unui cizmar alcoolic, încă din adolescenţă promitea să devină un învăţat, studiind limbile ebraică, latină şi greacă. A intrat

cu uşurinţă la Harvard, însă nu şi-a putut permite plata taxelor şcolare, astfel încât în 1831 şi-a părăsit locul natal, îndreptându-se spre frontieră. Ajungând în Fort Smith, Arkansas, a predat pentru o vreme la o şcoală, a editat un ziar, apoi a devenit avocat. În 1834 s-a căsătorit cu Ann Hamilton, iar banii ei i-au permis să intre în politică. Mai târziu, în 1846, în timpul războiului de independenţă al statului Texas, a condus un grup de voluntari împotriva armatei mexicane în bătălia de la Buena Vista. Şi-a făcut şi prieteni printre triburile de nativi americani, reprezentându-i în faţa tribunalului împotriva guvernului federal.

Pike a devenit Francmason când a locuit în Arkansas, alăturându-se Ritului Scoţian – în acel moment unul dintre cele mai mici organisme masonice, cu mai puţin de o mie de membri – în anul 1853. Erudiţia şi formaţia sa clasică i-au determinat pe cei din Consiliul Suprem al Jurisdicţiei Sudice a Ritului să-l numească în cadrul comitetului format din cinci persoane cu sarcina de a revizui ritualurile. Comitetul nu s-a întrunit niciodată, Pike luând asupra sa această sarcină, studiind cu pasiune tot ce era cunoscut pe atunci despre moştenirea ocultă a lumii occidentale. Proiectul de revizuire masivă a fost complet în anul 1859. În acelaşi an, odată cu demisia Comandorului Suprem Albert Mackey, Pike a devenit şeful Jurisdicţiei Sudice a Ritului Scoţian.

La începerea războiului civil din 1861 a fost de partea Confederaţiei, fiind numit comisar al afacerilor indiene de către Jefferson Davis. Fiind la comanda unei unităţi formate din nativi americani, cu rangul de general de brigadă, s-a trezit prins între loialităţi, în momentul în care superiorii săi confederaţi i-au dat ordine despre care el credea că violau drepturile stabilite prin tratat ale soldaţilor americani nativi.

În iulie 1862 şi-a dat demisia din postul de comandă şi a publicat o scrisoare deschisă către triburi, acuzând guvernul confederat de ignorarea obligaţiilor stipulate în tratat. Ca răspuns, a fost arestat şi aruncat în închisoare, apoi eliberat în momentul pierderii războiului de către trupele confederate în toamna lui 1862.

Rămas fără bani, în pericol constant din cauza soldaţilor din ambele tabere, cu căsnicia distrusă, Pike s-a retras într-o colibă din regiunea dealurilor Ozark împreună cu cărţile sale şi a rămas acolo până în 1868, timp în care a studiat intens Cabala, scripturile hinduse şi tot ce se ştia despre gnostici şi zoroastrism. În aceeaşi perioadă, a revizuit ritualurile Ritului Scoţian, incluzând în ele mari fragmente din tradiţiile oculte.

În 1868, Pike a plecat din Arkansas la Washington, D.C., unde şi-a petrecut restul vieţii, trăind într-o cameră simplă plătită de Consiliul Suprem, petrecându-şi aproape tot timpul cu studierea Ritului Scoţian, a altor organizaţii fraternale şi a ezoterismului. A încetat din viaţă în anul 1891.
VEZI ŞI FRANCMASONERIE.

Pitagora: Filozof şi matematician grec, 570-495 î.Hr. Conform celor patru relatări antice despre viaţa sa, Pitagora s-a născut la Samos, dar a plecat din ţinutul natal în căutarea cunoaşterii. După ce a studiat filozofia cu Tales din Milet şi cu Ferecide din Syros, se spune că a călătorit în Egipt, Babilonia şi în alte câteva ţări, unde a studiat înţelepciunea tradiţională religioasă şi mistică cu preoţii din diverse temple. Apoi a emigrat la Crotona, un oraş colonial grecesc din sudul Italiei, unde şi-a petrecut cea mai mare parte a vieţii. Aici a fondat o societate secretă, cunoscută mai târziu sub numele de Şcoala Pitagoreică, prin care şi-a transmis

învăţăturile şi care a jucat un rol extrem de important în viaţa politică a comunităţii. În jurul anului 500 î.Hr., revolta populară împotriva influenţei politice a frăţiei a condus la răspândirea răscoalelor, iar mulţi membri ai acesteia au fost ucişi. Pitagora însuşi a trebuit să fugă la Metapontum, unde a murit la câţiva ani după aceste evenimente.

Învăţăturile lui Pitagora de la Crotona erau împărtăşite numai sub jurământ de păstrare a secretului, de atunci existând multe dispute asupra conţinutului acestora. Relatări din literatura clasică consideră că Pitagora a făcut descoperiri importante în domeniile matematicii, geometriei şi teoriei muzicale, dar şi unele miracole de tipul celor făcute de alţi magicieni antici, cum ar fi Apollonius din Tyana.

I-au fost, de asemenea, atribuite credinţa în reîncarnare, insistenţa de a ţine o dietă vegetariană, precum şi un sistem mistic detaliat al numerelor şi o serie de aforisme morale şi filozofice. În multe feluri, Pitagora poate fi considerat dacă nu fondator, cel puţin prima personalitate istorică a tradiţiei oculte occidentale.

Cu siguranţă, o mulţime de factori importanţi ai biografiei sale – căutarea înţelepciunii în ţări exotice, ideea că o societate iniţiatică secretă reprezintă cadrul propice pentru transmiterea învăţăturilor ezoterice, ispita fatală a implicării politice –, precum şi majoritatea învăţăturilor specifice care i-au fost atribuite, au rămas caracteristici principale ale ocultismului occidental, încă din timpul vieţii sale.
VEZI ŞI ARITMANTIE; QUADRIVIUM; GEOMETRIA SACRĂ.

planul astral: În filozofia ocultă, reprezintă domeniul conştiinţei concrete, nivelul care corespunde experienţelor umane ale visului, viziunii, experienţelor de extracorporalitate şi ale conştiinţei obişnuite. Planul astral este localizat

între planul eteric, nivelul energiei subtile a vieţii, şi planul mental, nivelul conştiinţei abstracte şi al semnificaţiei. În teoria ocultă, din punctul de vedere al planurilor, astralul este „deasupra” sau „dedesubtul” altor planuri, numai în sens metaforic; în realitate, toate planurile se întrepătrund cu materia fizică experimentată prin intermediul simţurilor.

Planul astral este cel mai important dintre toate din punctul de vedere al unui magician practicant, din moment ce din acest plan provin cele mai multe energii magice. El este situat la graniţa dintre planurile mentale şi spirituale în afara timpului şi spaţiului, pe de o parte, şi planurile eterice şi fizice în cadrul limitărilor impuse de spaţiu şi timp, pe de alta. În planul astral, de altfel, tiparele provenite din alte planuri superioare prind contur înainte de a coborî cu totul în timp şi spaţiu, iar magicianul care poate accesa acest plan în mod liber şi real poate influenţa modul în care aceste tipare se manifestă în lumea experienţei obişnuite.

Platon: (Aristocles din Atena) Filozof grec, 427-347 î.Hr. Cel mai influent filozof din istoria lumii occidentale, Platon s-a născut la Atena într-o familie aristocrată descendentă a ultimului rege din Atena; numele lui adevărat era Aristocles, însă şi-a ales pseudonimul de Platon (în limba greacă *platon*, „lat”) datorită lăţimii umerilor săi. În tinereţe, a fost un atlet talentat, luând parte la luptele organizate la Jocurile Istmice din Corint, fiind educat să devină poet şi dramaturg. La vârsta de douăzeci de ani l-a întâlnit pe Socrate, devenind discipolul său de frunte, din acel moment până în anul 399, când Socrate a fost executat de guvernul atenian.

După moartea lui Socrate, Platon a mers la Megara, unde a studiat filozofia împreună cu prietenul său, Euclid,

care a devenit mai târziu faimos pentru textele sale de geometrie. De acolo, a călătorit prin lumea mediteraneană, străbătând Egiptul, Cirene (unde acum este Tunisia), Italia şi Sicilia în căutarea înţelepciunii filozofice. Când se afla în Sicilia, l-a ofensat pe tiranul din Siracuza, Dionysios cel Bătrân, care l-a vândut ca sclav, însă un prieten al său l-a găsit în Insula Egina, cumpărându-i libertatea. S-a întors astfel la Atena, unde şi-a fondat propria şcoală de filozofie, cunoscută sub numele de Academia. Cu excepţia a două vizite ulterioare în Sicilia, a rămas la Atena, predând şi scriind, pentru tot restul vieţii.

Platon a fost puternic influenţat de profesorul său, Socrate, dar şi de învăţăturile şcolii pitagoreice, iar filozofia predată studenţilor săi de la Academie şi cuprinsă în scrierile sale era o fuziune între cele două. Cu siguranţă, geometria şi celelalte discipline ale quadriviumului erau predate la Academie, care avea pe fronton inscripţia „Cine nu e geometru nu poate intra aici". *VEZI* PITAGORA; QUADRIVIUM.

Referiri din perioada antichităţii la o serie de „doctrine nescrise" transmise prin cursuri care se ţineau la Academie sugerează că sistemul pitagoreic a devenit centrul teoretic al sistemului său, în timp ce metoda de predare prin întrebări şi răspunsuri a lui Socrate a devenit metoda de bază. Dialogurile lui Platon, tratate de cele mai multe ori ca fiind nişte discuţii detaliate ale propriilor sale păreri, sunt lucrări literare accesibile publicului larg, existând dezbateri în rândul învăţaţilor despre cât de mult se regăseşte filozofia lui Platon în acestea. *VEZI* PLATONISM.

Reputaţia lui Platon a crescut sau a scăzut de multe ori în decursul secolelor din timpul vieţii sale până în prezent, având perioade în care era considerat filozoful ideal şi perioade în care era respins ca excentric. Ziua lui de naştere,

considerată pe 8 noiembrie, este încă sărbătorită de mulţi platonicieni printr-o petrecere.

platonism: Mişcare filozofică fondată de Platon, care i-a supravieţuit, devenind singura şi cea mai influentă filozofie în istoria lumii occidentale. Platonismul a influenţat puternic importanţi gânditori păgâni, evrei, creştini, musulmani şi atei, de mai mult de două milenii. A devenit, de asemenea, de departe cel mai important fundament filozofic pentru tradiţiile oculte occidentale, iar timp de două mii de ani după moartea lui Platon, marea majoritate a magiei savante s-a bazat direct sau indirect pe ideile platoniciene despre univers.

Platon (427-347 î.Hr.), fondatorul filozofiei platoniciene, a fost profund influenţat de şcoala pitagoreică timpurie şi de unii filozofi greci din aceeaşi perioadă. *VEZI* PITAGORA. El a considerat că problema centrală a filozofiei o reprezenta relaţia dintre lumea veşnic schimbătoare percepută de simţuri – domeniul devenirii, cum a fost definită – şi realitatea fără sfârşit a spiritului, domeniul fiinţei. Centrul filozofiei sale era concepţia potrivit căreia tot ce este perceput prin intermediul simţurilor este o reflecţie sau o proiecţie a unui tipar esenţial în domeniul fiinţei. El a numit aceste tipare esenţiale Forme sau Idei, afirmând că, prin intermediul unei practici adecvate, acestea pot fi experimentate direct de mintea umană. În timpul vieţii, Platon a înfiinţat o şcoală, cunoscută sub numele de Academia, care a continuat învăţăturile sale, dezvoltându-i filozofia, multe secole după moartea sa. Concentrat la început în cadrul Academiei din Atena, platonismul s-a răspândit treptat, astfel încât la începutul erei noastre, existau adepţi în toată lumea mediteraneană. Unul dintre aceştia, Filon

din Alexandria (25 î.Hr.-40 d.Hr.), a instituit tradiţia unei gândiri care avea să aibă consecinţe în viitor. Filon era evreu, membru al uneia dintre cele mai proeminente familii de evrei din Alexandria şi şi-a propus să explice scripturile şi tradiţiile ebraice în lumina filozofiei platoniciene. Rezultatul s-a bucurat de destul de multă apreciere încât să dea naştere unor proiecte ulterioare pe aceeaşi linie, contopind platonismul nu numai cu iudaismul, dar şi cu creştinismul şi islamismul. Ideile platoniciene care au condus la proiectul lui Filon şi-au găsit loc şi în cercurile oculte, deoarece s-au bucurat de o largă răspândire.

Pitagora şi succesorii săi au fost probabil magicieni în toată puterea cuvântului şi, deşi Platon era foarte suspicios atunci când era vorba de practicile magice, filozofia sa a fost repede pusă în practică de magicieni care o considerau o cale de legitimare a propriilor tradiţii. *Oracolele Caldeene* ale lui Iulian Teurgicul, un important text magic de la începutul erei noastre, sunt profund impregnate de ideile platoniciene. În mod similar, acestea şi-au găsit locul în multe tradiţii spirituale asociate cu ocultismul vremii. Atât gnosticismul, cât şi hermetismul au fost puternic influenţate de platonism; de fapt, un fragment din dialogul lui Platon *Republica*, tradus în limba coptă, a fost inclus de una dintre sectele antice gnostice în cărţile sfinte din Biblioteca de la Nag Hammadi. *VEZI* GNOSTICISM; HERMETISM.

La începutul secolului al III-lea d.Hr., platonismul a suferit o schimbare majoră odată cu Plotin (205-270 d.Hr.), care a devenit efectiv cel de-al doilea fondator al tradiţiei. În eseurile sale, strânse după moartea sa de discipolul Porfir din Tyr, în volumul intitulat *Eneadele*, acesta a reluat viziunea lui Platon asupra lumilor Devenirii şi Fiinţei în cadrul unui sistem de patru lumi. În gândirea sa, domeniul

Devenirii era împărţit în lumea hilică sau lumea materiei şi lumea psihică sau lumea conştiinţei obişnuite, în timp ce domeniul Fiinţei era împărţit în lumea noetică, nivelul Formei şi lumea henadică, ultimul nivel al ultimei unităţi din spatele tuturor lucrurilor. Mistic şi vizionar, Plotin a iniţiat ceea ce cărturarii moderni numesc mişcarea neoplatoniciană, care a direcţionat platonismul spre domeniul spiritualităţii şi al ocultului. În timpul vieţii lui Plotin, o nouă forţă – creştinismul – începuse să se facă simţită în lumea romană, iar platonismul a devenit unul dintre centrele majore de opoziţie împotriva noilor principii. Elevul lui Plotin, Porfir, a scris o carte cu titlul *Împotriva Creştinilor*, care a fost distrusă în secolul al IV-lea, după cucerirea deplină a puterii de către creştinism. La o scară mai largă se situa proiectul lui Iamblichus din Calcis (care a murit în 330), marele platonician din secolul al IV-lea, care îşi propusese să redefinească platonismul ca fundament pentru un păgânism unificat, rezistent la asalturile creştine. Proclus (412-485), ultimul mare platonician păgân al lumii antice, a continuat munca lui Iamblichus, inventând o formă de teologie platoniciano-păgână, care a lăsat loc fiecărui aspect al practicii păgâne tradiţionale.

Iamblichus şi Proclus, ca mulţi alţi platonicieni din ultimele secole ale lumii antice, erau continuatori ai noii tradiţii în platonism, şi anume tradiţia teurgică. Teurgicii combinau studiul filozofiei cu ritualul magic şi religios; aceştia considerau că numai partea raţională a sinelui trebuie antrenată prin logică şi filozofie, partea iraţională trebuind purificată şi vindecată prin mijloace rituale. Aproape toţi apărătorii importanţi ai păgânismului din secolele de sfârşit ale antichităţii clasice erau profund implicaţi în teurgie. *VEZI* TEURGIE.

Ca o ironie a sorţii, aceleaşi idei platoniciene pe care le folosiseră Iamblichus şi Proclus pentru a explica şi a readuce în actualitate riturile păgâne tradiţionale au fost folosite şi de câţiva filozofi şi teologi creştini pentru explicarea propriei tradiţii, complet diferite. Origene (185-254), un important gânditor creştin din secolul al III-lea, fusese coleg cu Plotin la şcoala platoniciană din Alexandria; el a fost singurul dintr-o serie de platonişti creştini, care a dat o formă la ceea ce trebuia să constituie o influenţă majoră asupra teologiei şi filozofiei creştine. Printre cei mai importanţi dintre aceştia, se număra şi un scriitor anonim care îşi spunea Dionisie Areopagitul (secolul al VI-lea d.Hr.). Pseudo-Dionisie, cum este citat de obicei, a înlocuit zeii păgâni cu îngerii creştini, pentru a rescrie platonismul teurgic al lui Proclus ca sistem considerat fundamental de către cea mai mare parte a misticismului creştin, până în perioada Reformei, o mie de ani mai târziu. Mai ales datorită adoptării sale de către creştinism, platonismul a fost în fond singura filozofie clasică ce a supravieţuit căderii Romei. În Imperiul Bizantin, cu capitala la Constantinopol (Istanbulul de astăzi), lucrările lui Platon şi ale adepţilor săi au rămas în circulaţie, iar Biserica Ortodoxă Orientală a împrumutat foarte mult din platonism pentru definirea propriei teologii şi filozofii. Până în zilele noastre, în toate bisericile ortodoxe poate fi descoperită o foarte puternică influenţă platoniciană. Cu Europa Occidentală a fost altceva. Greaca a fost o limbă moartă pentru Occident din toate punctele de vedere, iar scrierile platoniciene în limba latină care au supravieţuit căderii Romei erau foarte puţine: a supravieţuit o traducere în limba latină a dialogului lui Platon *Timaios*, împreună cu alte câteva texte scrise de autori mai târzii. Pe de altă parte, scrierile multor platonicieni creştini din perioada timpurie

erau elemente esenţiale pentru studierea textelor în Biserica Catolică medievală. Printre aceştia sunt de menţionat câteva personalităţi importante, printre care Augustin, episcop de Hippo în Africa de Nord (354-430 d.Hr.), de departe cel mai influent teolog al epocii, Martianus Capella (secolul al V-lea d.Hr.), a cărui lucrare enciclopedică, intitulată *Nunta lui Mercur cu Filologia*, a fost cel mai popular manual al artelor liberale până în ultimii ani ai Evului Mediu, şi Pseudo-Dionisie Areopagitul, amintit mai sus în acest articol. Aceştia au fost toţi platonicieni de orientări diferite, scrierile lor reprezentând surse fundamentale pentru primii filozofi medievali.

În primele patru secole şi ceva după căderea Romei, filozofii de orice fel erau puţini şi foarte departe (în spaţiu) unul de altul în Occident; într-o epocă de instabilitate drastică şi violenţă extremă, majoritatea cărturarilor se concentraseră pe păstrarea şi transmiterea mai departe a elementelor de bază ale educaţiei şi teologiei creştine. Odată cu apariţia unei societăţi mai stabile după Carol cel Mare (742-814 d.Hr.), fondatorul Sfântului Imperiu Roman, oportunităţile pentru studiu au crescut. Ioan Scotus Eriugena (secolul al IX-lea d.Hr.), primul mare platonician medieval, a predat la curtea lui Carol cel Pleşuv, regele Franţei, datorându-i-se o serie de lucrări importante şi traduceri din greacă în latină; cunoştea majoritatea lucrărilor importante ale lui Platon şi a încercat, cu rezultate modeste, să introducă ideile platoniciene în lumea creştină a timpului său. După el a urmat o lungă şi distinsă pleiadă de platonicieni creştini, care au dezvoltat tot ce este în prezent clasificat ca filozofie medievală timpurie în tipare platoniciene.

Cu toate acestea, tradiţia platonismului creştin a fost eclipsată în secolele al XII-lea şi al XIII-lea prin redescoperirea

scrierilor lui Aristotel, care au fost traduse din arabă în latină, începând cu a doua jumătate a secolului al XII-lea. Gândirea raţionalistă a lui Aristotel a fost acceptată în cercurile educate şi chiar, odată cu creştinizarea făcută de Toma din Aquino, în cadrul bisericii. Platonismul şi misticismul au rămas în general influente în cadrul Ordinului Franciscan şi în alte câteva contexte, dar abia în perioada Renaşterii avea să se echilibreze balanţa. În perioada în care gândirea platoniciană îşi pierdea influenţa în lumea creştină, a jucat totuşi un rol important în apariţia unei mişcări majore în cadrul iudaismului. Cercurile mistice evreieşti din sudul Franţei din secolul al XI-lea au fost puternic influenţate de scrierile platoniciene, precum şi de sistemele mistice evreieşti mai vechi – Ma'aseh Berashith sau „Lucrarea Creaţiei" şi Ma'aseh Merkabah sau „Lucrarea Carului Ceresc". Contopirea acestor învăţături, mai întâi în cercul lui Isaac Orbul (mort în 1235 d.Hr.), a dus la naşterea Cabalei; VEZI CABALA. Cu toate acestea, abia în secolul al XV-lea platonismul a cunoscut o nouă perioadă de înflorire în Occident, întorcându-se la strălucirea de odinioară. Perioada Renaşterii a readus în atenţie interesul pentru filozofia antică, iar recuperarea operelor complete ale lui Platon – traduse mai întâi din greacă în latină de savantul şi ocultistul florentin Marsilio Ficino (1433-1499) – a dat un nou avânt platonismului.

Pe durata unui secol şi jumătate, cei mai mulţi dintre gânditorii clasici platonicieni au fost repuşi în circulaţie. În acelaşi timp, atât hermetismul, cât şi Cabala au pătruns în cercurile educate din toată Europa; *Corpus Hermeticum* a fost tradus de Ficino chiar înainte de lucrările lui Platon, iar contemporanul său mai tânăr, Giovanni Pico della Mirandola (1463-1494), a fost răspunzător pentru publicarea

Cabalei. *VEZI CORPUS HERMETICUM*; HERMETISM. Cărturarii din întreaga Europă au recunoscut imediat conexiunile dintre toate aceste tradiţii – precum şi legăturile dintre ele şi teoria şi practica ocultă. Toate acestea au avut ca rezultat hermetismul renascentist, o metodă de gândire magică şi populară, care îşi împrumutase teologia din Cabala şi platonicienii creştini ai primelor secole, mitologia din hermetism, iar filozofia direct din platonism prin intermediul lui Plotin şi a teurgilor clasici. A jucat un rol dominant în redactarea lucrărilor oculte importante ale vremii. Foarte influent, a fost de asemenea foarte atacat de opozanţii săi, devenind una dintre forţele majore într-o epocă de dezvoltare intelectuală liberă.

Pe la sfârşitul secolului al XVI-lea, disputele intelectuale s-au autostructurat în trei curente – hermetismul renascentist, aristotelianismul scolastic predat în universităţi şi primele formulări a ceea ce se numea „filozofia mecanică", cunoscut astăzi drept materialism ştiinţific modern. În secolele următoare, ultimul dintre acestea a câştigat treptat teren în Occident. Platonismul a trecut printr-un ultim reviriment în secolul al XVII-lea, când platonicienii englezi de la Cambridge au folosit platonismul creştin ca armă împotriva filozofiilor materialiste. Henry More (1614-1687), liderul acestei mişcări, împreună cu alţii, a luptat pentru apărarea realităţii lumii spirituale şi a avut grijă să se asigure că platonismul creştin va rămâne o opţiune viabilă în cadrul Bisericii Anglicane.

Revirimentul mişcării platoniciene de la Cambridge a intrat într-un con de umbră în primii ani ai secolului al XVIII-lea, în timp ce „filozofia mecanică" a lui Descartes, Bacon şi Newton câştiga teren. În cele trei secole care au urmat, platonismul a fost complet ignorat în lumea

occidentală, excepţie făcând cărturarii şi ocultiştii educaţi. O excepţie importantă a fost Thomas Taylor (1758-1835), marele platonician şi păgân englez care a tradus aproape toate scrierile platoniciene care au rezistat timpului din greaca veche în engleză. Eforturile sale au jucat un rol important în relansarea mişcării neopăgâne în Marea Britanie în secolul al XIX-lea, care descindea direct din mişcarea păgână modernă, de asemenea o sursă majoră, împrumutată ulterior de transcendentaliştii din America. Traducerile lui Taylor şi promovarea agresivă a păgânismului platonic drept „adevărata religie a omenirii" şi-au găsit câţiva adepţi în comunitatea ocultă a timpului, dar listele pe care le avem de la ordinele magice ale secolului următor nu includeau totuşi niciun canon platonician standard. Aceeaşi neglijare generală a platonismului în cercurile oculte continuă şi în prezent. Rămâne de văzut dacă ocultismul occidental a încheiat definitiv cu ceea a constituit cândva filozofia sa de bază sau dacă ocultiştii viitorului se vor reîntoarce la platonism ca la o sursă necesară pentru lucrările lor.

Plotin: Filozof greco-egiptean, 205-270 d.Hr., Plotin a fost cel mai important şi influent filozof al şcolii neoplatoniciene. Ne-au parvenit puţine informaţii despre primii săi ani de viaţă, deoarece nu-i plăcea să povestească despre sine. Conform biografiei scrise de discipolul său, Porfir din Tyr, s-a născut în Egipt; a hotărât să-şi dedice viaţa filozofiei la vârsta de douăzeci şi opt de ani, iar după o perioadă în care şi-a vizitat diverşi profesori, şi-a petrecut unsprezece ani studiind cu neoplatonicianul Ammonius Saccas la Alexandria. În anul 243, dorindu-şi să călătorească în Orient, l-a însoţit pe Împăratul Gordian într-o expediţie militară împotriva perşilor. Gordian a fost asasinat de propriii săi soldaţi, iar

Plotin a reuşit să scape ca prin urechile acului, ajungând în cele din urmă la Roma, unde a început să ţină cursuri în public în anul 244. A rămas la Roma până la moarte. Discipolul său Porfir i-a strâns şi editat ulterior toate scrierile, grupându-le într-un singur volum, *Eneadele*, care a devenit singura sursă importantă pentru gândirea platoniciană de mai târziu.

Plotin însuşi era mai degrabă mistic decât magician şi nu considera că este nevoie de metode rituale sau simbolice pentru căutarea transformării interioare; din punctul său de vedere, nu era nevoie decât de virtute etică şi raţiune disciplinată. Pe de altă parte, scrierile sale presupun existenţa magiei şi găsim în ele o prezentare a puterilor acesteia, chestiuni considerate extrem de folositoare de către platonicienii mai orientaţi spre magie. Sistemul său filozofic a devenit centrul tuturor abordărilor ulterioare ale platonismului, jucând de asemenea un rol important în dezvoltarea tradiţiilor ezoterice creştine. *VEZI ŞI* PLATONISMUL.

quadrivium: (în latină, „patru căi”) Sunt cele patru ştiinţe antice ale numerelor, amintite de obicei în următoarea ordine: aritmetică, geometrie, muzică şi astronomie. Aceste categorii nu trebuie înţelese însă într-un mod pur ştiinţific. „Aritmetica” includea în perioada timpurie foarte mult simbolism numerologic şi ceea ce acum ar fi numit aritmologie şi aritmanţie, „geometria” includea perspectiva mistică, acum clasificată drept geometrie sacră, „muzica” includea toate artele, cu accent în primul rând pe relaţiile armonice dintre numere, iar „astronomia” includea nu numai astrologia, ci şi diferite metode de determinare şi urmărire a ciclurilor de timp.

Ştiinţele care au alcătuit ulterior quadriviumul au fost pentru prima dată formulate în lumea occidentală de Şcoala Pitagoreică, ce a împrumutat din vechea ştiinţă egipteană

şi mesopotamiană, organizându-l apoi într-o serie de patru discipline în perioada antichităţii clasice. La începutul Evului Mediu, quadriviumul era considerat cel de-al doilea stadiu al unei educaţii liberale, urmând după trivium, care era alcătuit din gramatică latină, logică şi retorică. Triviumul şi quadriviumul alcătuiau cele şapte arte liberale, rămânând centrul educaţiei în lumea occidentală până la începutul epocii moderne. Acestea au jucat un rol deosebit de important în ocultismul renascentist şi este posibil ca, din cauza acestei legături, quadriviumul să fi fost complet neglijat după triumful filozofiilor materialiste din secolul al XVII-lea. *VEZI ŞI* ARITMOLOGIE; ASTROLOGIE; PITAGORA; GEOMETRIA SACRĂ.

Rosencreutz, Christian: Este fondatorul legendar al Ordinului Rosicrucian (1378-1484). Documentul *Fama Fraternitatis*, primul dintre documentele rosicruciene, reprezintă singura sursă pentru biografia lui Christian Rosencreutz şi face referire la el prin iniţialele C.R. sau C.R.C. Numele său complet a fost publicat pentru prima dată în *Nunta Chimică a lui Christian Rosenkreutz*, cel de-al treilea document redactat de el. Numele său are mai multe variante grafice, forma utilizată în acest material fiind cea mai frecvent întâlnită.

După cum scrie *Fama*, Rosencreutz s-a născut în Germania într-o familie de viţă nobilă, dar săracă. La vârsta de cinci ani s-a dedicat vieţii monahale, învăţând limbile greacă şi latină. Adolescent fiind, a organizat un pelerinaj

în Ţara Sfântă, împreună cu un călugăr mai vârstnic de la aceeaşi mănăstire, ale cărui iniţiale erau P.A.L.

Călătoria a fost întreruptă din cauza morţii lui P.A.L. în Cipru, dar Rosencreutz şi-a continuat drumul până la Damasc, sperând să ajungă în final la Ierusalim. Chiar dacă autorul documentului atestă şi confirmă constituţia sa fizică puternică, „slăbiciunile trupeşti" l-au împiedicat să-şi atingă scopul, dar şi-a dobândind un renume de bun vindecător printre turcii din Damasc.

Aici a auzit de oraşul Damear (în prezent Dhamar) – un oraş de înţelepţi arabi, unde se lămureau secretele naturii şi se analizau minunile lumii. Prin urmare, şi-a schimbat itinerarul, plătind un grup de arabi să-i arate drumul spre Damear. Conform documentului *Fama*, locuitorii l-au primit foarte călduros, ca şi cum l-ar fi aşteptat de multă vreme, spunându-i pe nume, dezvăluindu-i chiar secrete ale mănăstirii unde crescuse. A locuit la Damear trei ani, studiind secretele medicinii şi matematicii, îmbunătăţindu-şi în acest timp limba arabă. A călătorit apoi prin Egipt, ajungând la Fez – unde a studiat magia şi Cabala timp de doi ani.

După terminarea studiilor, s-a îndreptat spre Spania, dorindu-şi să împărtăşească din cunoştinţele dobândite învăţaţilor Europei. Acest lucru nu s-a întâmplat, pentru că descoperirile sale au fost respinse şi batjocorite, atât în Spania, cât şi în restul Europei. În cele din urmă, Rosencreutz s-a întors în Germania, unde, după alţi cinci ani de studii, a format, împreună cu încă trei călugări de la mănăstirea sa, Fraternitatea Rosicruciană sau Ordinul Crucea Trandafirie. Alţi patru membri, printre care şi nepotul său, s-au alăturat ulterior Fraternităţii. În timp ce aproape toţi membrii comunităţii au călătorit peste tot în lume, Rosencreutz a rămas

la sediul fraternităţii, Colegiul Spiritus Sancti, până la moartea sa, fiind îngropat într-un tunel subteran secret. Redescoperirea sicriului şi a corpului său neputrezit în anul 1604 a dus la publicarea manifestelor rosicruciene, reprezentând punctul central al poveştilor care au urmat despre această mişcare.

Cel de-al doilea document iniţial, *Confessio Fraternitatis*, nu aduce noutăţi în ceea ce priveşte biografia sa. A treia scriere, *Nunta Chimică*, reprezintă o fabulă alchimică complexă redată de Rosencreutz la persoana întâi, dar relaţia sa cu personajul descris în *Fama* este destul de confuză.

Au existat numeroase opinii conform cărora Rosencreutz a fost un personaj istoric. Unii teozofi au crezut că este o încarnare timpurie a Contelui de Saint-Germain, iar în pictura din 1655 a lui Rembrandt – „Călăreţul Polonez”–, călăreţul a fost identificat ca fiind Contele sau chiar Rosencreutz. Alţii au pretins că Paracelsus sau alchimistul polonez Michael Sendivogius au fost cei care au inspirat portretul lui Rosencreutz. Aceste declaraţii nu pot fi respinse, dar nici nu există multe dovezi care să sprijine aceste teorii. *VEZI ŞI* ROSICRUCIENI.

Ritul Scoțian: *VEZI* FRANCMASONERIA.

Rosicrucieni: În tradiţia ocultă occidentală, este un ordin secret format din adepţi al căror simbol era Crucea Trandafirie. Mulţi învăţaţi şi învăţători au pretins descendenţa rosicruciană, ridicând un văl dens de confuzie asupra subiectului. Prima menţionare legată de Ordinul Rosicrucian datează din anul 1614 şi a fost găsită într-o broşură publicată de Wilhelm Wessel în oraşul german Cassel. Titlul complet

al cărţii este *Reforma Universală şi Generală a Întregii Lumi, împreună cu Fama Fraternitatis din cadrul Fraternităţii Demne de Laudă a Crucii Trandafirii, adresată tuturor conducătorilor şi învăţaţilor Europei; un răspuns concis oferit lui Herr Haselmayer, pentru care a fost capturat de către iezuiţi şi condamnat la galeră; publicat şi comunicat tuturor persoanelor sincere şi bine intenţionate.* Prima parte a cărţii intitulată „Reforma Universală şi Generală" reprezintă traducerea în limba germană a unui capitol din lucrarea lui Traiano Boccalini, *Ragguagli di Parnasso* (1612), şi constituie o satiră ce îl prezintă pe Apollo în încercarea sa de a reforma lumea, ascultând părerile nechibzuite ale mai multor înţelepţi, până la urmă ajungând să se limiteze cu reformele la emiterea unor noi legi privind fixarea preţului legumelor. În continuare, *Fama Fraternitatis* sau „Anunţul Fraternităţii" proclamă existenţa unei Fraternităţi Secrete a Crucii Trandafirii şi descrie viaţa fondatorului Christian Rosencreutz, amintind şi de descoperirea sicriului ce adăpostea trupul neînsufleţit al personajului mai sus amintit, dar şi de o serie de secrete ale fraternităţii, o invitaţie adresată persoanelor interesate să contacteze Fraternitatea pentru a dobândi înţelepciunea şi avuţia alchimică. Partea finală, scrisoarea lui Herr Haselmayer, este o încercare de contactare a ordinului.

Publicarea *Famei* a declanşat o stare de agitaţie şi o perioadă de mari controverse în toată Europa. Conservatorii au denunţat ordinul misterios, scepticii au pus la îndoială existenţa lui, hermeticii au apărat ordinul, iar un număr însemnat de persoane au devenit membri ai acestuia. Cărţi, pamflete, documente, scrisori şi alte publicaţii apărute în întreaga Europă au discutat pe larg acest subiect.

Un al doilea pamflet a apărut în 1615, din aceeaşi sursă. Titlul pamfletului este *O scurtă observaţie asupra unui Mare Secret Filozofic scris de către Philip à Gabella, student la filozofie, publicată acum pentru prima dată, împreună cu Confesiunea Fraternităţii* R.C. „Scurta Observaţie" reprezintă un eseu despre filozofia magică, bazat pe lucrarea lui John Dee – *Monas Hieroglyphica* (1564); *Confessio*, secţiunea următoare, a extins subiectul *Famei* dintr-un punct de vedere doctrinar luteran. Un an mai târziu, în plină dispută, a apărut un al treilea „manifest" – intitulat *Chymische Hochzeit Christiani Rosenkreutz Anno 1549* (Nunta Chimică a lui Christian Rosencreutz, Anul 1549) – publicat de Lazarus Zetzner, un tipograf din Strasburg.

Neavând toate caracteristicile unui manifest, *Nunta Chimică* este o fabulă alchimică şi alegorică, narată la persoana întâi de însuşi Christian Rosencreutz, care îşi descrie călătoria ca fiind participarea la nunta dintre un rege misterios şi regina sa, cu tot fastul şi ceremoniile complexe care însoţesc evenimentul, culminând cu moartea şi învierea mirelui şi miresei.

Toate aceste publicaţii originale nu au fost semnate. Se pare că a treia parte, *Nunta Chimică*, este, de fapt, primul document scris, iar autorul său este Johann Valentin Andreae. Mai târziu, devenit preot luteran, Andreae mărturiseşte că a scris *Nunta Chimică* în timpul studenţiei, perioadă ce a coincis cu frecventarea cercurilor hermetice de la Universitatea Tübingen; tatăl şi fratele acestuia au fost alchimişti.

În autobiografia redactată spre sfârşitul vieţii şi nepublicată până în 1799 confirmă faptul că el este autorul *Nunţii Chimice,* pe care a scris-o la câţiva ani după ce a devenit student la Tübingen în 1601; notiţele sale amintesc ulterior

data redactării materialului în 1605. Publicarea în 1616 a fost atribuită unui „fals călugăr”, lucru care l-a stânjenit foarte mult pe Andreae; acesta fusese numit în primul său post bisericesc numai cu doi ani în urmă şi era foarte preocupat să clarifice unele aspecte scandaloase legate de studenţia sa. Dovezile suplimentare sprijină mărturia lui Andreae şi practic toţi specialiştii din domeniu recunosc faptul că *Nunta Chimică* îi aparţine acestui autor.

Fama şi *Confessio* reprezintă două probleme mai complexe. Cu toate că Andreae şi-a adus contribuţia la redactarea materialelor şi cu siguranţă a cunoscut persoanele implicate, nu a lucrat singur. În momentul redactării materialului (1608-1610), Andreae era membru al cercului Hermeticilor Creştini grupat în jurul medicului paracelsian Tobias Hess (1568-1614) şi – din comentariile la operele lui Andreae – ne dăm seama că acesta cunoştea faptul că Hess a scris cel puţin parţial *Confessio*. Cele două manifeste ar putea fi rezultatul muncii a doi autori, care au lucrat împreună – o practică frecvent întâlnită în acea vreme.

Obiectivul celor două manifeste a provocat numeroase speculaţii, iar un indiciu important care să ajute la clarificarea acestui aspect nu a primit atenţia cuvenită. *Fama*, primul dintre cele două manifeste, a fost publicat însoţit de un alt material – traducerea unei satire italiene. (Traducerea propriu-zisă a fost realizată de Christoph Besold, o figură hermetică marcantă din Tübingen şi prieten apropiat al lui Andreae.) *Reforma Generală* este o satiră mitologică acidă a proiectului de reformă socială; este urmată de un manifest care susţine, printre altele, un proiect mitologic destinat reformei sociale. Este evident că întregul proiect a fost gândit ca o glumă.

Cu siguranţă aceasta a fost opinia lui Andreae. De-a lungul vieţii sale, a făcut referire la lucrările rosicruciene prin termeni cum ar fi *ludibrium*, care înseamnă „glumă”, „comedie”, „joc” sau „băşcălie”. Într-una dintre operele sale (*Mythologiae Christiana*, 1618), introduce un comentariu interesant despre „comedia schimbării actorilor”. Aparent, acest lucru chiar s-a întâmplat. Opiniile cercului de prieteni ai lui Andreae au scăpat de sub control imediat ce materialul a fost distribuit cititorilor. Ce a început ca o glumă acidă, un obicei frecvent întâlnit în aceea vreme, s-a transformat într-un lucru (sau lucruri, mai degrabă) foarte serios. Scriitori din afara cercului iniţial de autori au început să adopte simbolistica şi poveştile despre rosicrucianism pentru a scoate în evidenţă doctrina luteranismului, a învăţăturilor alchimice şi magice sau profeţiile milenare privind apropierea sfârşitului lumii.

Se pare că a existat şi o dimensiune politică cu consecinţe dezastruoase. În perioada în care au fost redactate manifestele originale, se derula o complexă intrigă politică, avându-l în centru pe Friedrich al V-lea, Contele Palatin al Rinului. Acesta era una dintre cele mai proeminente personalităţi printre monarhii protestanţi ai timpului. Rudolf al II-lea, regele Boemiei şi Împărat al Sfântului Imperiu Roman, a abdicat în 1611, iar succesorul său, Matia I, a murit cinci ani mai târziu. Din moment ce coroana Boemiei se atribuia prin proces electoral şi nu ereditar, consilierii şi susţinătorii lui Friedrich îl voiau viitor rege al Boemiei, posibilitatea de a obţine coroana imperială devenind tot mai evidentă. Proiectul a eşuat catastrofic: Friedrich a fost încoronat rege al Boemiei în anul 1619, dar el şi aliaţii săi au fost copleşiţi de armata catolică în Bătălia de la Muntele

Alb (în apropiere de Praga) din 1620. La sfârşitul aceluiaşi an îşi pierde palatinatul şi Friedrich este trimis în exil pe viaţă în Olanda.

În timpul scurtei sale domnii, Palatinatul Rinului a devenit un important centru atât al luteranismului, cât şi al influenţelor hermetice şi alchimice. Atât manifestele rosicruciene, cât şi publicaţiile hermetice din acea perioadă au jucat un rol decisiv pentru propaganda deliberată de susţinere a mişcării luterano-hermetice care îl sprijinea pe Friedrich şi se opunea Casei de Habsburg, artizanii opoziţiei catolice. Războiul de 30 de ani, care s-a declanşat după domnia lui Friedrich, a dus până la urmă la reînvierea ocultismului german din acea perioadă, iar manifestele rosicruciene au fost aduse tot mai rar în atenţia opiniei publice sau au dispărut cu desăvârşire. Numai în Anglia şi în ţările scandinave, unde Biserica Catolică pierduse deja puterea cu câţiva ani înainte, scriitorii aliniaţi curentului şi mişcării rosicruciene au rămas activi. Chiar şi acolo însă, mişcarea (dacă a existat într-adevăr o mişcare) s-a destrămat până la sfârşitul secolului al XVII-lea.

Revenirea ordinelor rosicruciene din secolul următor a fost posibilă prin apariţia Francmasoneriei, care a ieşit din obscuritate în Anglia în a doua decadă a secolului al XVIII-lea şi s-a răspândit în majoritatea ţărilor europene în următoarele decenii. Din moment ce membrii masoni trebuiau să treacă prin cele trei etape de iniţiere – Ucenic, Calfă şi Maestru Mason –, aproape toate societăţile secrete tradiţionale şi cultele mistice din trecut au fost luate drept sursă de inspiraţie, iar rosicrucianismul nu a făcut excepţie. Rezultatul a fost apariţia a nenumărate ordine masonice şi

rosicruciene din secolul al XVIII-lea până în prezent. *VEZI* FRANCMASONERIA.

Motivele asemănătoare ale masivei renaşteri oculte de la sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea au dus la o nouă explozie de organizaţii rosicruciene. Ordinul Hermetic al Zorilor de Aur în Anglia şi Ordinul cabalistic al Rozei-Cruci* în Franţa, care au jucat un rol major pe scena ocultismului european de la sfârşitul secolului, au recunoscut că s-au inspirat din mişcarea rosicruciană, utilizând multe din elementele simbolismului acesteia. „Sâr" Josephin Peladan, ale cărui spectacole de artă de inspiraţie ocultă au reprezentat un punct de atracţie în Parisul secolului al XIX-lea, a împrumutat şi el din aceeaşi importantă sursă.

În primele decenii ale secolului trecut, în America s-au dezvoltat numeroase ordine magice de inspiraţie rosicruciană, care funcţionau în regimul cursurilor prin corespondenţă, în care se predau principiile fundamentale ale filozofiei oculte, pregătindu-se astfel două generaţii de magicieni americani. O altă figură marcantă a rosicrucianismului din secolul al XX-lea a fost ocultistul austriac Rudolf Steiner (1861-1925), care a încorporat tradiţiile rosicruciene în impresionantele sale scrieri legate de practica şi teoria ocultă. Tradiţia rosicruciană deţine chiar un loc important în perioada premergătoare mişcării moderne Wicca. Alte mişcări rosicruciene este foarte posibil să se fi dezvoltat şi în secolul al XXI-lea.

În ultimele două secole, păstrând grandioasa tradiţie ocultă de falsificare a istoriei, există numeroase versiuni

---

* *Ordre kabbalistique de la Rose-Croix*, denumirea originală din limba franceză. (n.red.)

privind originea Rosicrucianismului, începând cu Egiptul Antic, Atlantida sau alte perioade echivalente; cel puţin un ordin rosicrucian contemporan şi activ pretinde că tradiţia acestui ordin datează din vremea faraonului eretic Akhenaten din secolul al XIV-lea î.Hr. *VEZI* AKHENATEN. Din păcate, aceste presupuneri nu sunt sprijinite de dovezi istorice şi constituie doar dovezi privind lipsa de profunzime a pseudoistoriei oculte. *VEZI* ISTORIA OCULTĂ. *VEZI ŞI* FLUDD, ROBERT; ROSENCREUTZ, CHRISTIAN.

rune: (în limba scandinavă veche *run*, „secret") Reprezintă un grup de alfabete antice folosite de popoarele germanice şi scandinave atât ca sistem de scriere a indicaţiilor practice şi magice, cât şi ca instrument divinator. Cel mai vechi sistem de rune, vechiul futhark de 24 de litere, se pare că exista încă dinainte de anul 50 d.Hr., data celui mai vechi şi mai cunoscut artefact runic. (Termenul „futhark", folosit pentru un alfabet runic, este alcătuit din combinaţii ale primelor şase litere.) O versiune extinsă, futhorc-ul anglo-saxon este alcătuit din 29 sau 33 de litere şi datează din anul 400 d.Hr. Prin contrast, popoarele scandinave foloseau un alfabet care a evoluat într-o altă direcţie, simplificând varianta futhark şi conţinând şase rune.

Învăţaţii vremii au argumentat timp de mai bine de un secol faptul că originea runelor se află în alfabetele grec, latin şi etrusc. Este evident faptul că runele erau, încă de la început, într-o legătură evidentă cu tradiţiile magice germanice, după cum sugerează însuşi cuvântul.

Istoricul roman Tacitus, în scrierile sale despre triburile germanice (*Germania*, redactată în anul 98 d.Hr.), a menţionat în treacăt un sistem de divinaţie cu folosirea a ceea

ce numea el *notae* („semne”). Unele părţi dintr-un nuc au fost marcate cu *notae*, iar trei astfel de semne au fost extrase şi interpretate. Primul obiect arheologic runic cunoscut, o broşă găsită la Meldorf, în Germania, datează din anul 50 d.Hr., aşadar comentariile lui Tacitus pot fi o referinţă pertinentă în ceea ce priveşte divinaţia runică (sau proto-runică).

Inscripţiile runice de mai târziu, printre care pietrele runice găsite în sudul Scandinaviei, evidenţiază de asemenea cuvinte cu putere magică şi pasaje lungi şi de neînţeles, similare cu *nomina barbara* din magia contemporană sudică. Prozele narative scandinave (saga) şi alte materiale scrise în ultimii ani ai tradiţiei runice prezintă aceste simboluri ca reprezentare a gândirii şi a convingerilor magice, iar cel care le-a descoperit este considerat zeul Odin. Învăţaţii runelor, denumiţi *erilar* în perioada vechiului futhark, au jucat în mod evident un rol important în viaţa magică şi spirituală a popoarelor germanice din Perioada Migraţiilor (300-800 d.Hr.), precum şi în perioada echivalentelor scandinave, până la creştinarea acestei regiuni, produsă în secolul al XI-lea.

Odată cu apariţia creştinismului şi a alfabetului latin, runele au ieşit treptat din uz. Inscripţiile runice din Evul Mediu includeau de cele mai multe ori elemente ale tradiţiilor magice medievale, clasice şi arabe, arătând faptul că tradiţiile originare din Nord nu mai erau utilizate. La începutul Renaşterii, studii despre rune au supravieţuit parţial, fiind prezente în mai multe manuscrise ale vremii.

Redescoperirea runelor a coincis cu eforturile marelui învăţat şi magician renascentist Johannes Bureus (1568-1652) din Suedia, care a utilizat instrumentele învăţăturii contemporane clasice pentru a readuce la viaţă relicvele culturii

scandinave păgâne. Elementele rămase din studiul runic anglo-saxon au atras atenţia anticarilor englezi, începând cu perioada renascentistă şi continuând până în prezent.

Repunerea în circulaţie a runelor ca prezenţă majoră în tradiţia ocultă occidentală a început odată cu contribuţia lui Guido von List (1848-1919), personalitate marcantă în renaşterea Ordinului Teutonic modern. În 1902, în timpul recuperării după o operaţie la ochi, List a avut o experienţă mistică în care runele au jucat un rol important. În urma acestei experienţe, a conceput un sistem de scriere idiosincretic compus din 18 rune, bazat pe un pasaj din Vechiul Eden sau Vechiul Testament, în care zeul Odin reaminteşte puterile secrete ale runelor. Sistemul rămâne popular în ţările germanice, dar fără prea mare succes în restul lumii. Un alt personaj important al studiilor runice germanice a fost Friedrich Marby (1882-1966), care a elaborat o metodă de yoga runică, parte integrantă a unui sistem complex şi impresionant al magiei şi misticismului runic.

Studiile runice în ţările de limbă engleză, pe de altă parte, au progresat treptat până la apariţia primelor mişcări Teutonice Păgâne la începutul anilor 1970, rămânând pentru foarte puţini autori un subiect de interes în anii care au urmat. Publicarea *Cărţii Runelor* de Ralph Blum în 1978 a schimbat această situaţie. În timp ce scrierile lui Blum au fost dur criticate ca fiind superficiale şi inexacte, acestea au avut meritul de a fi prezentat teoria runelor unui public larg, creând o piaţă importantă pentru studiul acestora. Anii care au urmat au marcat o înflorire a studiilor runice, în paralel cu dezvoltarea şi răspândirea Ordinului Teutonic.

sacrificiu: Sunt ritualurile religioase primare ale vechilor culturi păgâne, în care erau aduse jertfe sau ofrande – de cele mai multe ori, dar nu întotdeauna, sub formă de animale domestice – aşezate pe altarul unuia sau mai multor zei. În cazul animalelor domestice, o parte din carne era destinată zeului sau zeilor, iar restul era gătit pentru credincioşi. Alte forme de sacrificiu constau în aruncarea de obiecte de valoare în ochiuri de apă sau în fântâni şi puţuri rituale.

Informaţii detaliate privind ritualurile de sacrificiu din Grecia şi Roma antică se pot regăsi în toată literatura clasică. Aceste documente, împreună cu informaţii descoperite în urma excavaţiilor arheologice din restul Europei, precum şi paralelele interculturale cu alte civilizaţii indo-europene, cum ar fi Persia şi India Vedică, au permis reconstituirea în detaliu a ritualurilor de sacrificiu păgâne ale altor civilizaţii occidentale.

Teoria fundamentală a sacrificiului antic a fost prezentată concis de romani prin sintagma *do ut des* – „Dau ca să mi se dea." Sacrificiul era o parte a schimbului de daruri între zei şi rasa umană; zeilor li se datora fertilitatea pământului şi a animalelor de casă, iar oamenii le dădeau o parte din darurile pământeşti înapoi zeităţilor. În afară de cereale şi animale, le puteau fi oferite zeilor şi alte obiecte de valoare; majoritatea religiilor păgâne din bazinul mediteranean foloseau ca ofrandă tămâia, iar celţii antici erau cunoscuţi pentru aruncarea unor obiecte din aur şi argint în apele râurilor şi lacurilor ca ofrande aduse zeităţilor.

Sacrificiul este strâns legat de divinaţie. Măruntaiele animalelor domestice, în special ficatul, care era asociat cu zeităţile cerului, cum ar fi Jupiter, erau analizate şi interpretate de preoţi care vedeau în ele un răspuns al zeilor în schimbul jertfelor aduse. Această practică se numea haruspicină, hieromanţie sau hepatoscopie. Mişcarea flăcărilor în timpul arderii ofrandelor era privită ca un semn din partea zeităţilor. Mişcarea fumului tămâiei, dar şi felul în care ardeau cerealele erau considerate un semn că zeităţile au acceptat sau nu jertfele aduse.

În religia iudaică, ritualurile de sacrificare erau asemănătoare cu cele practicate de vecinii lor păgâni până la distrugerea totală a Templului din Ierusalim în anul 70 d.Hr., iar detalii despre aceste ritualuri pot fi găsite încă în Vechiul Testament şi în comentariile evreieşti. Aproape toată simbolistica creştină are la bază această formă de ritual, cu Iisus din Nazareth, Mielul lui Dumnezeu, simbol al sacrificiului suprem.

Dezvoltarea bisericii creştine şi a rolului său dominant spre sfârşitul antichităţii clasice a dus la suprimarea tradiţiilor

străvechi în majoritatea ţărilor occidentale. La început, justificarea a fost că sacrificiul suprem al lui Iisus avea să înlocuiască toate celelalte jertfe viitoare. Mai târziu, în Evul Mediu, teologii creştini au redefinit „sacrificiul" prin actul de a renunţa la anumite plăceri cu scopul de a arăta gradul de preţuire a lui Dumnezeu. Acest lucru ar fi fost de neînţeles pentru un roman păgân, care s-ar fi întrebat ce ar fi avut de câştigat zeul din observarea unui credincios care se privează de anumite lucruri; totuşi, acest lucru a fost aprobat sau dezaprobat de religia mai sus menţionată.

Foarte puţine ramuri ale neopăgânismului modern au folosit ideea sacrificiului tradiţional. Printre excepţii putem enumera grupurile scandinave şi celtice de reconstrucţie, precum şi câteva comunităţi druide Ár nDraíocht Féin (ADF). Ofrandele aduse de aceste comunităţi constau în cereale, băuturi alcoolice, mâncare gătită şi bijuterii, împreună cu multe poezii şi cântece.

Un număr restrâns de comunităţi a recurs la coacerea unor pâini în formă de animale şi oferirea acestora conform obiceiului străbun.

sefirot: (în limba ebraică, „numeraţie") În Cabala, cele zece emanaţii ale lui Dumnezeu care formează Arborele Vieţii; forma de singular a cuvântului este Sefira. Doctrina Sefirot reprezintă punctul central al Cabalei, reprezentând elementul principal care o diferenţiază de cele mai vechi forme ale misticismului ebraic, cum ar fi Ma'aseh Berashith şi Ma'aseh Merkabah.

Ideea iniţială a celor zece puteri speciale ale divinităţii sau manifestări ale divinului este mai veche decât Cabala, iar termenul de „sefirot" apare în Sepher Yetzirah, un text

foarte vechi, care derivă cel mai probabil din Ma'aseh Berashith. Etapele timpurii ale evoluţiei Cabalei au atribuit numeroase denumiri şi atribute pentru sefirot. Pe la mijlocul secolului al XIII-lea, au fost stabilite denumirile, existând în continuare nuanţe între diferite tradiţii cabalistice în ceea ce priveşte numele lui Dumnezeu şi al altor atribuţii care îi corespund lui sefirot.

Următoarele denumiri şi atribute sunt standard în cadrul multor ramuri ale ocultismului occidental:

Număr: 1. *Denumire:* Kether. *Semnificaţie:* Coroană. *Atribut astrologic:* Primum Mobile.

Număr: 2. *Denumire:* Chokmah. *Semnificaţie:* Înţelepciune. *Atribut astrologic:* Sferă de Stele.

Număr: 3. *Denumire:* Binah. *Semnificaţie:* Înţelegere. *Atribut astrologic:* Saturn.

Număr: 4. *Denumire:* Chesed. *Semnificaţie:* Milă. *Atribut astrologic:* Jupiter.

Număr: 5. *Denumire:* Geburah. *Semnificaţie:* Severitate. *Atribut astrologic:* Marte.

Număr: 6. *Denumire:* Tiphareth. *Semnificaţie:* Frumuseţe. *Atribut astrologic:* Soare.

Număr: 7. *Denumire:* Netzach. *Semnificaţie:* Victorie. *Atribut astrologic:* Venus.

Număr: 8. *Denumire:* Hod. *Semnificaţie:* Glorie. *Atribut astrologic:* Mercur.

Număr: 9. *Denumire:* Yesod. *Semnificaţie:* Fundaţie. *Atribut astrologic:* Lună.

Număr: 10. *Denumire:* Malkuth. *Semnificaţie:* Regat. *Atribut astrologic:* Pământ.

În scrierile cabalistice vechi, sefirotul este sinonim cu „zicale", „denumiri", „lumini", „puteri", „coroane",, „etape",

„veşminte”, „oglinzi” şi alţi termeni similari. Este de asemenea considerat ca reprezentând membre sau părţi ale corpului lui Adam Qadmon, Omul Arhaic. După cum sugerează şi denumirea, sefirot are mai multe conotaţii diferite.

Fiecare sefiră încorporează un întreg Arbore al Vieţii. Conform vechilor texte cabalistice, fiecare sefiră „descinde către sine”, creând o infinitate de regate şi lumi în interiorul său. Prin urmare, există cuvinte nerostite, precum milă, dreptate, frumuseţe etc., fiecare desfăşurându-se la infinit în fiecare sefirot.

În versiunile hermetice şi păgâne moderne ale Cabalei, sefirotul este adesea echivalat cu zeii şi zeiţele din diverse religii păgâne. *VEZI ŞI* CABALA; ARBORELE VIEŢII.

Soarele: Una dintre cele şapte planete ale astrologiei tradiţionale, Soarele reprezintă sinele pe harta natală, iar în particular sinele public – faţa pe care o persoană o arată celorlalţi. În termeni astrologici, Soarele domină semnul Leului, este exaltat în Berbec, se află în exil în Vărsător şi în cădere în Balanţă. În alchimie, Soarele este un simbol comun pentru aur, dar reprezintă în egală măsură *rubedo* sau etapa roşie a Marii Lucrări.

Solomon: Rege al Israelului, 986-933 î.Hr. Fiul lui David, cel de-al doilea rege al Israelului şi al soţiei sale favorite Batşeba, Solomon a urcat pe tron după moartea tatălui său şi a domnit timp de 40 de ani. Domnia sa a coincis cu punctul maxim de dezvoltare a regatului israelit, în mare parte datorită succeselor tatălui său, administrării atente a comerţului şi a veniturilor statului, dar şi slăbirii temporare

a Egiptului şi Babiloniei, marile puteri ale zonei estice mediteraneene. Cu sprijinul aliatului său Hiram, regele Tirului, a construit cel mai vestit Templu din Ierusalim; *VEZI* TEMPLUL LUI SOLOMON. În ultimii ani ai domniei, cheltuielile mari ale curţii, proiectele grandioase şi costisitoare de construcţii şi întreţinerea unei mari armate au creat un val de nemulţumiri în rândul populaţiei, iar după moartea sa, o revoltă a împărţit regatul în două state: Iuda şi Israel.

Textele biblice subliniază înţelepciunea şi cunoştinţele universale ale lui Solomon, care avea reputaţia că ar fi deţinătorul unor informaţii detaliate legate de diferite ramuri oculte. În perioada romanilor, Solomon era recunoscut ca un maestru magician suprem; un talisman discoidal din bronz excavat din portul roman Ostia îl înfăţişează amestecând în cazanul unui magician cu un polonic lung.

În primul secol al erei noastre, scriitorul evreu Josephus făcea referire în cărţile sale la invocarea demonilor în numele lui Solomon. În Evul Mediu şi mai târziu, i-au fost atribuite un mare număr de cărţi de magie.

Cel mai cunoscut manual de magie, *Cheia lui Solomon,* îi este atribuit, împreună cu *Cheia Minoră a lui Solomon*, sau *Lemegetonul*, *Shemhamphorah-ul Regelui Solomon*, *Testamentul lui Solomon*, *Cartea Tronului/Domniei lui Solomon*, *Cartea lui Solomon despre pietre preţioase şi spirite*, dar şi multe alte titluri de cărţi oculte, majoritatea dintre acestea nescăpând furiei Bisericii Creştine, care a strâns şi distrus tot ce a găsit. *VEZI* GRIMOAR, *LEMEGETON*. Solomon era considerat de asemenea, în Evul Mediu, ca fiind fondatorul Artei Notorii; *VEZI* ARTA NOTORIE.

Este demn de menţionat faptul că nu există dovezi clare cum că Solomon ar fi fost implicat în vreun fel în practicarea

magiei, iar reputaţia sa ocultă este un alt exemplu de atribuţii retrospective neconforme cu realitatea din istoria ocultismului. *VEZI* ISTORIA OCULTISMULUI.

Steaua Răsăritului, Ordinul: Este un ordin auxiliar în francmasoneria americană, care admite ca maeştri masoni şi femei apropiate masonilor prin naştere sau căsătorie. Fiind un ordin creştin şi caritabil, nu are nimic de-a face cu domeniul ocult, însă emblema sa – o pentagramă inversată, cu mai multe simboluri şi cu literele care alcătuiesc cuvântul FATAL – a provocat multă confuzie şi suspiciune. FATAL este o abreviere de la *Fairest Among Ten thousand, Altogether Lovely*, care s-ar putea echivala prin *Cele mai frumoase zece mii, toate minunate,* oferind un oarecare sens asupra orientării generale a ordinului. *VEZI* FRANCMASONERIE.

Steaua Orientului, Ordinul: Un produs al teozofiei, Ordinul Steaua Orientului a fost înfiinţat în 1911, ca mijloc de propagandă pentru instituirea ideii că Jiddu Krishnamurti, fiul unei servitoare de la sediul central al Societăţii Teozofice din Adyar, India, era Învăţătorul Mondial din Noua Epocă. Puternic sprijinit de Annie Besant şi C.W. Leadbeater, în momentul respectiv conducătorii Societăţii Teozofice, ordinul s-a dezvoltat spectaculos, numărul membrilor acestuia depăşind cu mult 100.000 de persoane. Acest fapt nu a fost privit cu ochi buni de către veteranii Societăţii Teozofice, incluzând aici majoritatea secţiunilor germanice ale grupului conduse de preşedintele Rudolph Steiner – producând o divizare a Societăţii Teozofice între susţinătorii lui Krishnamurti şi ordin.

Ordinul a fost desfiinţat brusc în 1929 de însuşi Krishnamurti. Iniţiind un atac fără precedent asupra membrilor ordinului, el a proclamat faptul că „adevărul este o ţară fără drumuri”, a negat faptul că el este Învăţătorul Mondial şi a dizolvat ordinul. Acest act de curaj nemaiîntâlnit a dat o lovitură foarte puternică Societăţii Teozofice, care după aceea nu şi-a mai revenit. După dizolvarea ordinului, Krishnamurti şi-a petrecut restul vieţii predând şi scriind despre filozofia sa personală, care avea puţine lucruri în comun atât cu teozofia, cât şi cu tradiţia ocultă occidentală.

talisman: (forma din limba arabă *tilsam*, derivată din limba greacă *tetelesmenon*, „ceea ce a fost sfinţit”). În scrierile magice, talismanul reprezintă un obiect modificat sau impregnat cu energii magice în vederea îndeplinirii unui anumit obiectiv. Magia talismanică ocupă un loc important în ocultismul occidental încă din antichitate şi foarte multe obiecte au fost încărcate cu putere spirituală în acest scop.

Talismanele există în toate tradiţiile magice care au contribuit la formarea ocultismului occidental. Preoţii magicieni din Egiptul antic deţineau o mulţime de metode talismanice. De exemplu, tăbliţe din piatră masivă erau inscripţionate cu descântece vindecătoare, apoi introduse în bazine cu apă; cei bolnavi turnau apă peste hieroglifele sculptate în piatră şi beau acea apă, beneficiind astfel de ajutorul magiei. Unele ritualuri pentru atacarea şi

distrugerea duşmanilor interni şi externi ai statului egiptean erau aproape sinistre; soldaţii inamici erau reprezentaţi prin nişte statuete, care erau legate şi apoi îngropate într-un loc secret. *VEZI* OCULTISMUL EGIPTEAN.

Tradiţii asemănătoare pot fi găsite şi în scrierile magice ale oraşelor-stat aglomerate ale Mesopotamiei şi în bibliotecile vaste ale palatului lui Assurbanipal, ultimul mare rege asirian, care includeau instrucţiuni detaliate despre o varietate de practici magice talismanice. Magicienii din Sumer, Babilon şi alte culturi mesopotamiene au împrumutat masiv din cunoştinţele astrologice ale regiunii, creând un precedent care a fost de atunci urmat de magicienii talismanici.

Roma şi Grecia antică manifestau o înclinaţie deosebită pentru magia cu talismane, inclusiv confecţionarea de statuete magice. O formă frecvent întâlnită de talismane era tăbliţa de blestem – o tăbliţă de plumb care se arunca în fântâni, morminte, peşteri şi alte puncte de acces către lumea nevăzută pentru a transmite mesaje forţelor de dincolo, prin diverse metode de magie neagră.

Ca să ajungă în forma actuală, talismanele au început să evolueze spre sfârşitul antichităţii clasice, iar Egiptul – unde arta scrisului nu şi-a pierdut niciodată aura magică – a reprezentat un centru important în acest sens. Scrierile pe papirus pe diverse teme magice, ale greco-egiptenilor, dar şi cărţile vrăjitorilor din primele secole ale erei noastre conţin instrucţiuni pentru confecţionarea diverselor dispozitive talismanice. În secolul al VIII-lea, după cucerirea Egiptului de către arabi, magicienii musulmani au început să remodeleze scrierile moştenite din antichitate, contribuind la apariţia talismanelor cu o formă similară celor întâlnite astăzi.

În zilele noastre, talismanul reprezintă o bucată de metal, de hârtie, un pergament sau alt material care poate fi inscripţionat sau pe care se poate scrie ceva. De obicei se găseşte sub forma unui disc plat, deşi sunt cunoscute şi alte forme. După confecţionare şi marcarea cu simboluri şi cuvinte eficiente din punct de vedere magic, talismanul este încărcat cu forţă spirituală în cadrul unui ritual, apoi este ascuns şi lăsat să acţioneze.

Metodele folosite pentru încărcarea spirituală a unui talisman variază foarte mult în funcţie de tradiţia magică. În cărţile arabe medievale, cum ar fi *Picatrix*, dar şi în multe alte opere recente, talismanul este un obiect simplu din metal cu o simbolistică adecvată, ţinut sub acţiunea fumului unei tămâi speciale, apoi înfăşurat în mătase, iar în final lăsat să acţioneze. Metodele variază foarte mult, ajungând până la tehnicile foarte complexe folosite de Ordinul Hermetic al Zorilor de Aur, în care magicianul avea nevoie de cel puţin două ore pentru a recita incantaţii, a rosti vibrant nume divine, a evoca spirite, a canaliza energii şi a supune în general talismanul unei ceremonii de iniţiere. Aceste abordări, dar şi altele care se situează între cele două extreme, funcţionează la fel de bine puse în practică.

Talismanele, conform unei teorii oculte standard, acţionează sau lucrează datorită energiilor plasate în ele în momentul ceremonialului de încărcare spirituală. Ancorat într-un plan fizic, talismanul îşi păstrează puterile până la îndeplinirea scopului pentru care a fost confecţionat. În momentul în care talismanul şi-a terminat misiunea sau când situaţia s-a schimbat de aşa natură încât energiile inserate în el nu mai sunt necesare, se va oficia o ceremonie a descărcării, iar forma sa fizică va fi distrusă.

Cu toate că tipurile de talisman amintite mai sus sunt, de departe, cele mai întâlnite forme folosite în ceremoniile magice, există abordări diferite în cazul persoanelor cu orientări magice folclorice, mai ales în cazul tradiţiei Hoodoo-urilor americane*. În acest caz, în locul talismanelor clasice poate fi folosită o păpuşă sau o mână – adică un material textil de mici dimensiuni, înzestrat cu substanţe magice active. Unele tradiţii amintesc de alte forme ale magiei naturale pentru îndeplinirea unor obiective similare; *VEZI* MAGIA NATURALĂ.

Templul lui Solomon: Cea mai importantă clădire în simbolistica ocultă occidentală, Templul lui Solomon a fost construit la Ierusalim, pe la mijlocul secolului al XX-lea î.Hr. Era o clădire dreptunghiulară din piatră, cedru şi aur, cu o lungime de 60 de coţi (aproximativ 31 de metri), o lăţime de 20 de coţi (aproximativ 10 metri) şi cu o înălţime de 30 de coţi (aproximativ 15 metri). Intrarea era orientată spre est, fiind flancată de doi stâlpi din alamă, denumiţi Jachin („stabilitate") şi Boaz („putere"). Înăuntru era sanctuarul, lung de 40 de coţi (aproximativ 20 de metri), iar în continuare era amplasată camera interioară, Sfânta Sfintelor, în care se păstrau Arca Făgăduinţei şi alte câteva obiecte sacre. În camera Sfânta Sfintelor, accesul era complet restricţionat, cu excepţia Marelui Preot, care intra acolo doar o dată pe an.

Templul a fost distrus prin anul 586 î.Hr. de către asirieni, în urma unei revolte înăbuşite a evreilor, şi a rămas în ruine timp de şaptezeci de ani, perioadă în care Imperiul Asirian a ajutat, pentru o perioadă scurtă de timp, la crearea

* Un fel de magie populară, moştenită de la strămoşi. (n.red.)

Imperiului Babilonian, iar o mare parte a populaţiei Israelului a fost deportată în Babilon. După ocuparea Imperiului Babilonian de către perşi, noii cuceritori le-au permis evreilor să se întoarcă acasă, iar noul templu a fost construit pe vechile ruine. Templul a fost remodelat masiv de regele Iudeii, Irod cel Mare, începând cu anul 20 î.Hr., iar romanii au distrus din nou templul până la temelii, în anul 70 d.Hr.

Descrierile detaliate privind templul şi finisajele acestuia din Vechiul Testament (1 Regi 5:15–7:51 şi 2 Cronici 1:18–5:1) au dus la multe speculaţii, calcule şi fantezii timp de mai bine de două milenii. Cavalerii Templieri din Evul Mediu îşi fixaseră reşedinţa pe locul fostului templu, luându-şi de aici şi numele. Mitologia fundamentală a francmasoneriei are la bază clădirea templului, iar masonii, al căror entuziasm depăşeşte informaţiile istorice dovedite, pretind încă în anumite circumstanţe că masoneria îşi are originile în perioada lui Solomon. *VEZI* FRANCMASONERIA.

Măsurătorile şi proporţiile templului, conform pasajelor din Vechiul Testament, au fost preluate masiv de cei care studiau Cabala şi geometria sacră începând din Evul Mediu. *VEZI* CABALA, GEOMETRIA SACRĂ. *VEZI ŞI* SOLOMON.

Tetragrammaton: (în limba greacă, „cuvânt din patru litere") Nume sfânt dat lui Dumnezeu în Cabala, precum şi în religia ebraică, în Tetragrammaton găsim cele patru litere Yod, Heh, Vau, Heh. Savanţii moderni consideră că pronunţia corectă este „Yahweh", în timp ce o tradiţie mai veche cu rădăcini în vechea Biserică Creştină îl traduce sub forma „Jehovah" (care în latina clasică, limba în care a fost redactată prima versiune, se pronunţă „Yehowah"). Mulţi magicieni moderni îl „pronunţă", chiar şi în ritualurile

practice, prin simpla rostire pe litere. Învăţaţii evrei nu îl pronunţă deloc, iar acolo unde apare în scripturi, se citeşte numele Adonai („Dumnezeu").

Cuvântul propriu-zis este o formă arhaică a verbului „a fi" din limba ebraică şi ar putea însemna „El, cel ce este". Mai ales prin pronunţia veche „Yehowah", acest termen seamănă foarte mult cu întreaga familie de denumiri pentru zeităţi şi cuvinte sfinte prezente în diferite tradiţii antice – de exemplu, cu denumirea romană a lui Jupiter, Jove (în latina clasică pronunţat „Yoweh") sau cu denumirea gnostică IAO. Întreaga tradiţie şi-ar putea avea rădăcinile în faptul că în antichitate se foloseau vocalele pentru exprimarea unor cuvinte cu încărcătură magică.

Cabala a elaborat şi dezvoltat o simbolistică imensă şi complexă despre Tetragrammaton, care este unul dintre subiectele sale majore. Cele patru lumi cabalistice, Atziluth, Briah, Yetzirah şi Assiah, corespund fiecare unei litere a Numelui, cu o pronunţie diferită; acest lucru dă naştere numelui secret al lumii. Literele din Tetragrammaton sunt de asemenea rearanjate de specialiştii în Cabala în douăsprezece nume cu o puternică încărcătură, care poartă denumirea de Cele Douăsprezece Stindarde ale Numelui, fiecare corespunzând unuia dintre cele douăsprezece triburi ale lui Israel, celor douăsprezece semne zodiacale şi aşa mai departe. Toate aceste transformări au întrebuinţări magice. *VEZI* CABALA.

teurgie: (cuvânt din grecescul *theurgeia*, compus din *theos*, „zeu", şi *ergeia*, „lucrare") În antichitate, reprezenta partea magică a platonismului, care a adoptat ritualurile religioase tradiţionale şi ceremoniile magice ca proces de purificare a

aspectelor negative, pentru întărirea fundaţiei necesare lucrării superioare de contemplare filozofică. Teurgia a evoluat ca şcoală separată în primele secole ale erei noastre, ca parte a fuziunii dintre filozofia platoniciană şi ocultismul popular, care a condus, în acelaşi timp, la crearea tradiţiilor hermetice şi gnostice. *VEZI* GNOSTICISM, HERMETISM. Cea mai importantă personalitate angrenată în definirea teurgiei a fost Iamblichus din Calcis (? – 330).

Teurgicii au reprezentat ultima rezistenţă importantă împotriva creştinismului din lumea clasică. Iulian, ultimul împărat păgân al Romei, era un teurgic declarat şi un discipol pasionat al operelor lui Iamblichus, iar marea revenire a păgânismului din secolul al IV-lea s-a bazat foarte mult pe teurgie, nu numai ca atitudine filozofică, dar şi ca fundament pentru sprijin şi toleranţă mutuală. Chiar şi după înfrângerea politică a păgânismului, teurgici cum ar fi Proclus şi Sosipatra au continuat să predea şi să practice teurgia. Tradiţia s-a îndepărtat uşor de rigorile Imperiului Bizantin, existând dovezi care atestă supravieţuirea teurgiei în avanposturi precum Harran, până în Evul Mediu.

Limbajul teurgic şi unele practici specifice au fost readuse la viaţă în perioada renascentistă, înainte de extraordinara traducere a tratatelor hermetice de către Marsilio Ficino. *VEZI CORPUS HERMETICUM*. Paralel cu diseminarea informaţiilor legate de platonismul clasic şi hermetismul din perioada Renaşterii, teurgia a devenit un element important în tradiţiile oculte ale vremii, fiind discutată pe larg în lucrările oculte renascentiste clasice, cum ar fi *Cele Trei Cărţi de Filozofie Ocultă* (1531) ale lui Heinrich Cornelius Agrippa.

În limbajul actual, termenul de „teurgie” a ajuns să denumească formele de magie care au rolul de a lucra la transformarea spirituală a magicianului – acesta, după cum se ştie, a fost obiectivul primar al teurgiei clasice. *VEZI* MAGIE. Are însă şi alte semnificaţii. În unele sisteme creştin-ezoterice din Franţa, acest cuvânt este utilizat pentru denumirea unui sistem de rugăciuni contemplative, pentru atingerea unor obiective practice şi spirituale; *VEZI* OCULTISMUL CREŞTIN.

În unele cercuri păgâne moderne, acest cuvânt este utilizat pentru a desemna orice lucrare magică ce invocă zeităţile, în contrast cu taumaturgia, care foloseşte puterile substanţelor magice sau pe ale magicianului care se ocupă de ele. *VEZI* PLATONISMUL.

trei: În teoria pitagoreică a numerelor, cifra trei este primul număr înregistrat, deoarece acesta conţine un început, o parte de mijloc şi una de final; cifrele unu şi doi sunt considerate principii numerice şi nu numere propriu-zise, cu drepturi depline. Cifra doi reprezintă spaţiul bidimensional, în timp ce cifra trei poate să determine deja un plan. Ca semnificaţii, cifra trei reprezintă „înţelepciunea”, „pietatea” şi „prietenia.” În Cabala, cifra trei este Binah, adică Înţelegerea, cel de-al treilea sefirot din Arborele Vieţii. Este, de asemenea, numărul corespunzător literei Gimel, din alfabetul ebraic, în care există trei litere primordiale. Zeităţile ale căror denumiri conţin trei litere sunt ShDI, Shaddai şi HUA, Hu. *VEZI* CABALA.

În simbolistica magică renascentistă, trei este un număr sfânt, cel mai puternic. Reprezintă numărul perfecţiunii şi al formelor ideale, fiind asociat cu Sfânta Treime.

vitriol: Un termen fundamental din alchimie, cu o gamă largă de semnificaţii. Sensul lui de bază denumeşte nişte săruri metalice ale acidului sulfuric – sulfatul de cupru sau vitriolul albastru, sulfatul de fier ($FeSO_4$) sau vitriolul verde şi sulfatul de zinc ($ZnSO_4$) sau vitriolul alb – obţinute chimic prin tratarea metalelor cu acid sulfuric. Ca mulţi alţi termeni din alchimie, vitriolul a primit şi alte semnificaţii. Cuvântul „vitriol” a fost folosit încă din perioada medievală ca o prescurtare pentru fraza latină *Visita interiora terrae rectificando invenies occultum lapidem*, „Vizitează interiorul pământului şi prin purificarea ta vei găsi Piatra secretă”.

Zohar: (în limba ebraică, „splendoare”, „strălucire”) Cea mai importantă carte din categoria literaturii cabalistice, Zohar este mai degrabă o colecţie decât un simplu tratat, cuprinzând o serie de tratate organizate în cinci volume, după cum a apărut în ediţiile tipărite.

Cartea i-a fost atribuită lui Shimon bar Yochai, un important învăţător mistic evreu din secolul al II-lea al erei noastre, şi prezintă nişte discuţii între acesta şi apropiaţii săi. Această atribuire a fost acceptată de majoritatea cabaliştilor până în prezent, iar prin secolul al XVI-lea circula o legendă conform căreia Zoharul, în forma lui cunoscută atunci, era doar un mic fragment al operei originale, care era atât de voluminoasă, încât trebuia transportată cu ajutorul a patruzeci de cămile.

Dovezile lingvistice şi literare, pe de altă parte, arată faptul că Zohar ar fi o lucrare mult mai recentă, iar toţi

specialiştii moderni afirmă că lucrarea ar fi fost scrisă sau editată de Moise din Leon (mort în 1305), un cabalist evreu care a trăit o mare parte din viaţă în orăşelul Guadalajara, din Spania.

Cartea a fost scrisă în etape diferite între 1270-1300, iar o mare parte din lucrare se afla în circulaţie în momentul morţii autorului. Un material imens, incoerent pe alocuri şi difuz, Zoharul este imposibil de sintetizat şi foarte dificil de interpretat. Cartea are la bază scrierile din Vechiul Testament, precum şi alte lucrări iudaice din domeniile juridic, teologic, filozofic şi mistic. Mare parte din lucrare este formată din comentarii asupra versetelor scripturii, întrerupte de expuneri legate de doctrina cabalistică, povestiri despre activităţile lui Shimon bar Yochai şi ale apropiaţilor săi, istorisiri legendare şi o grămadă de alte lucruri. Aproape toate temele şi ideile din Cabala ebraică tradiţională sunt tratate aici.

Zohar conţine o parte principală, reprezentând un comentariu cabalist asupra secţiunilor Torei citite în fiecare săptămână în cultul iudaic, asezonată cu câteva zeci de părţi mai reduse ca număr, cu subiecte variate, începând de la crearea universului, până la diverse tehnici de chiromanţie. Câteva dintre aceste secţiuni mai puţin voluminoase se pare că nu au fost scrise de Moise din Leon, ci de alţi autori, fiind confundate cu secţiunile propriu-zise ale Zoharului. Aceste erori provin, aproape inevitabil, din felul în care a fost „publicat" Zoharul. Autorul a hotărât publicarea materialului pe secţiuni, primele dintre acestea văzând lumina tiparului înainte de anul 1281 (data când a fost pentru prima dată menţionată într-un alt material cabalistic), în timp ce alte părţi ale operei au fost publicate după cel puţin un deceniu.

Timp de mai multe secole, au existat în circulaţie mai multe colecţii de manuscrise cu diferite secţiuni din Zohar şi nu toţi experţii cabalişti au intrat în posesia unui material omogen. Până în secolul al XV-lea, au fost alcătuite primele manuscrise complete, iar acestea au fost tipărite de tipografii italieni concurenţi din Mantua şi Cremona în perioada 1558-1560. Zohar a fost iniţial scrisă în limba aramaică, limba folosită în Palestina în secolul al II-lea d.Hr., autorul Moise din Leon încercând să-şi prezinte propriile păreri despre Shimon bar Yochai. Părţi importante din Zohar au fost traduse în limba latină de misticul francez Guillaume Postel şi de ocultistul german Christian Knorr von Rosenroth; după opera acestuia din urmă s-au tradus trei părţi din lucrare în engleză, traducere care îi aparţine lui Samuel Mathers, publicată în 1898 sub titlul de *The Kabbalah Unveiled* (Cabala Dezvăluită), care a reprezentat, până în prezent, sursa fundamentală de inspiraţie pentru studiile zoharice în comunităţile anglo-saxone. *VEZI ŞI* CABALA.

Ce este francmasoneria?

Pentru mulți, dacă nu pentru cei mai mulți dintre noi, este un cuvânt necunoscut, confuz, auzit în împrejurari diverse și perceput în nuanțe mai degrabă misterioase și exotice.

Ce ne-a împiedicat să percepem corect acest termen și semnificațiile lui?

Cu siguranță, distanța față de subiect și puținele referințe avizate despre acesta. Poate și modul, nu o dată superficial și învăluit în interpretări grăbite, în care s-a vorbit la noi, cu ceva timp în urmă, despre francmasonerie și francmasoni.

Cartea de față își propune să furnizeze informații esentiale și aproape exhaustive pentru a ne forma setul de cunoștinte necesar pentru înțelegerea corectă a ceea ce înseamnă francmasoneria. Cititorul român va descoperi parcurgând aceste pagini un volum deosebit de util, scris într-o maniera alertă, atractivă și mai ales deosebit de interesantă, un volum care poate satisface atât curiozitatea profanului, cât și pasiunea inițiatului.

